

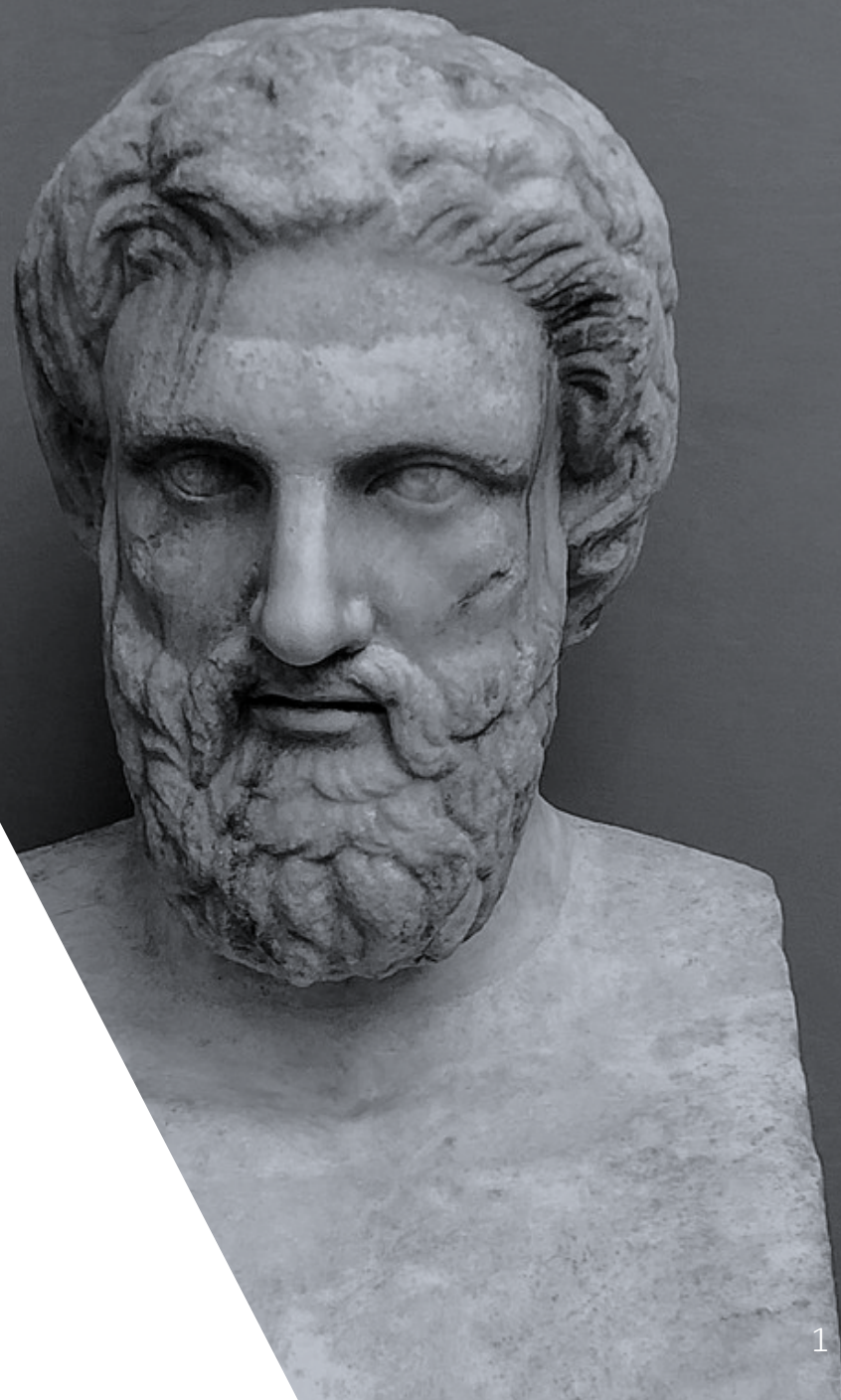

Aristofanes: Naisten juhla

Koominen ajattelu III

Antiikin Kreikan klassikot osa V.

Helsingin työväenopiston luentokurssi

Vangelis Theodoropoulos: Thesmophoriazusa.
Ateenan ja Epidauroksen festivaali 2018.

Aristofanes: Naistenjuhla

Demeterille omistettu naisten Thesmoforiajuhla

Naiset suunnittelevat kostoa Euripidekselle tämän antamasta vihamielisestä naiskuvasta.

Euripides haluaa lähettää itselleen puolestapuhujan miehiltä suljettuun juhlaan.

Aiheena itse representaatio tai esitys, naisten esittäminen, tragedian esitys, yleensä jäljittely, jonkin esittämisenä.

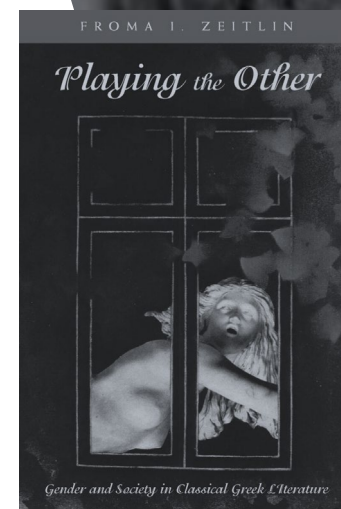
Froma I. Zeitlin (1933). Sukupuolen ja lajityypin travestiat Aristofaneen Thesmophoriazousae-komediassa.

Useiden suhteiden leikkauspisteet

"Thesmoforiazousae on paljon monimutkaisempi ja samalla eheämpi näytelmä [kuin on ajateltu]

Se asettuu useiden suhteiden leikkauspisteeseen: miehen ja naisen välillä; tragedian ja komedian välillä; teatterin (tragedia ja komedia) ja festivaalin (rituaali ja myytti) välillä; festivaalin (Thesmoforia) ja festivaalin (Dionyysinen, joka tarjoaa tilaisuuden sen esittämiselle ja joka määrittää sen koomisen olemuksen) välillä; ja lopuksi rajoitettujen muotojen (myytti, rituaali ja draama) ja arkielämän joustavampien "todellisuuksien" välillä.

Kaikki nämä suhteet ovat epävakaita ja käänteisiä: ne ylittävät rajoja ja tunkeutuvat toistensa alueille; ne poistavat ja palauttavat hierarkkisia etäisyyksiä reflektoidakseen ironisesti toisiaan ja itseään."

Esitys 411 eaa.

Ensiesitys arveltu olleen Ateenan Dionysos teatterissa 411 eaa. Kalliaksen arkonttikaudella.

Varsinaista tarkkaa vuotta tai aikaa ei ole mainittu, mutta ajoitettu yhdessä Lysistraten kanssa vuoteen 411 eaa.

Lisäksi oletus että Lysistrate ennen Naistenjuhlia

Näin olisi esitetty Kaupunki Dionysiassa huhtitoukokuussa.

Jacques Le Paulmier de Grentemesnil, Exercitationes in optimos fere auctores Græcos, Gaasbeeck, 1668.

Vaiko 410 eaa.

Vaihtoehtoinen vuosi, esitti Jacques le Paulmier de Grentemesnil jo 1668

Osa nykytutkijoistakin kannattaa

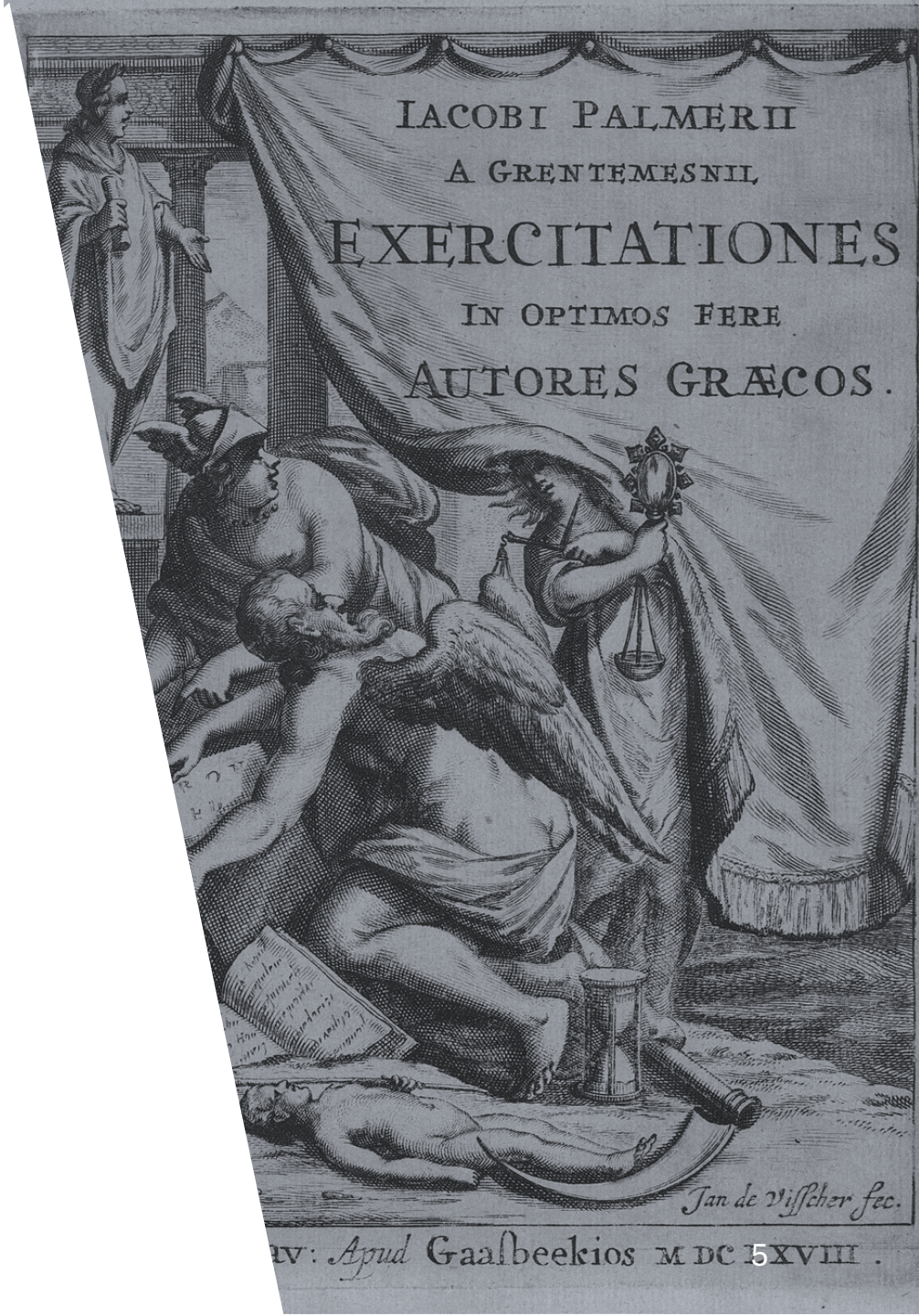
Vuosiluvulla vaikutus siihen mikä tilanne Ateenassa

Erityisesti oliko 400 harvainvallon kumous juuri tulossa vai jo ohi?

Keväällä 411 ahdistuneempi tunnelma ja harvainvallon painostus

Keväällä 410 jo kevyempi ja iloisempi, toivo siitä, että sodasta selvitään.

Ateena ollut taas voittoisa, 400 harvainvalta kumottu.

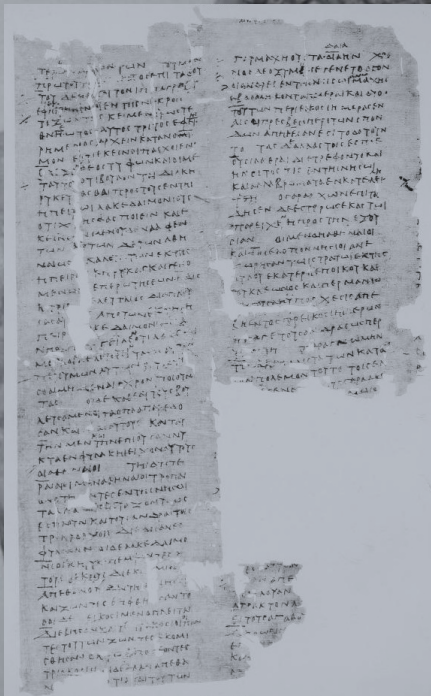
Harvainvallan painostus

Tämä oli vain kaunistelu enemmistölle, sillä kaupungin aikoivat pitää käsissään ne jotka olivat päättäneet muuttaa (methistēmi) sen järjestyksen.

Kansa (dēmos) ja arvalla valittu neuvosto (boulē) tosin kokoontui kuten ennenkin, mutta neuvoteltiin vain siitä minkä (sala)liittolaiset katsoivat hyväksi ja kaikki puhujat tulivat heidän keskuudestaan ja he olivat edeltä itse tarkastaneet puheet.

Kukaan muu ei enää puhunut heitä vastaan (antelege) koska pelättiin ja nähtiin kuinka paljon liittolaisia oli.

Ja jos joku puhui vastaan hän kuoli nopeasti jollain sopivalla tavalla. Tekijöitä ei yritetty etsiä, eikä ketään epäillyistä koskaan asetettu oikeuden eteen.

Pelon ilmapiiri

Kansa lyötiin hiljaiseksi ja ihmiset pitivät jo sitä saavutuksena/voittona, jos vain välttyi väkivallalta, vaikka ei olisi sanonut mitään.

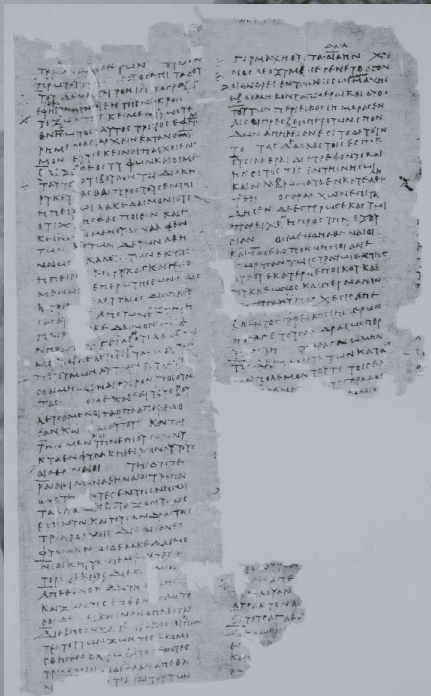
He kuvittelivat (sala)liiton johdon olevan paljon laajempi kuin se sattui olemaan ja tämä masensi heidän mielensä, heillä ei ollut mahdollisuutta itse selvittää asiaa, sillä kaupungin suuruus teki mahdottomaksi kaikkien tuntea toisensa.

Samasta syystä oli mahdotonta mennä valitusten kanssa kenenkään luokse tai suunnitella yhdessä vastatoimia sillä valituksen olisi voinut saada tietää joku tuntematon tai läheinen johon ei ollut luottamista.

Kaikki kansan keskuudessa lähestyivät nyt toisiaan epäluuloisesti ja ajattelivat, että joku heistä voisi olla osallisena tapahtumiin.

Mukana oli todellakin joitakin, joita kukaan ei olisi odottanut muuttuvan oligarkeiksi.

Juuri tämä aiheutti eniten epäluuloa enemmistön joukossa ja turvasi harvojen asemaa sillä kansa ei ollut varma muusta kuin omasta epävarmuudestaan.

Neljäsadan kumous 411 eaa.

Varsinainen kumous Ateenassa noin kuukausi Dionysios-juhlan jälkeen Thargēliön kuussa (touko/kesä)

Peisandros ja harvainvallan kannattajat ehdottivat kymmenelle miehelle valtuudet suunnitella paras tapa hallinta kaupunkia.

Kutsuvat koolle kansankokouksen kaupungin muurien ulkopuolelle Kolonokseen.

Vanhat asemat poistettiin, ei enää palkkioita kansantuomareille. Viis esimiestä valitsee 100 miestä, joista kukin kolme lisää ja kaikki valta tälle 400 miehen neuvostolle, jonka on määrä myöhemmin kutsua koolle "viiden tuhannen" kokous, ei kutsuta.

Sitten tunkeutuivat Neuvoston kokoukseen tikareilla varustautuneina ja ajoivat muut pois valiten arvallaan omasta joukostaan prytaanit.

Kaksi kumousta

Ateenan laivasto Samoksessa

Suunnitelma harvainvallan kumouksesta

Juuri Samoksesta lähetetty keväällä 411 Ateenan lähetystö ehdottomaan harvainvaltaista kumousta ja Alkibiadeksen paluuta.

Samoksella kuitenkin laivaston demokraatit ottivat nopeasti vallan takaisin ja poistivat harvainvaltaiset johtajansa

Kuulleessaan Ateenan kaappauksesta julistivat laivaston varsinaiseksi Ateenaksi

Alkibiades kutsutaan nyt demokratian kannattajien johtoon

Neljäsadan romahdus

400 harvainvalta hajoaa jo syksyllä 411 eaa. sisäisin erimielisyyksiin.

Radikaalin harvainvallan kannattajat Peisandros ja Antifon valmiita tekemään rauhan Spartan kanssa ja alkavat rakentaa linnoitusta Pireukseen.

Maltillisemmat oligrakit johtajana Theramenes, vastustavat tätä ja vaativat vallan laajentamista luvatuille viidelle tuhannelle.

Harvainvallan johtajiin kuuluva Frynikhos murhataan Ateenan torilla. Therameneen joukot tuhoavat Pireuksen linnoituksen.

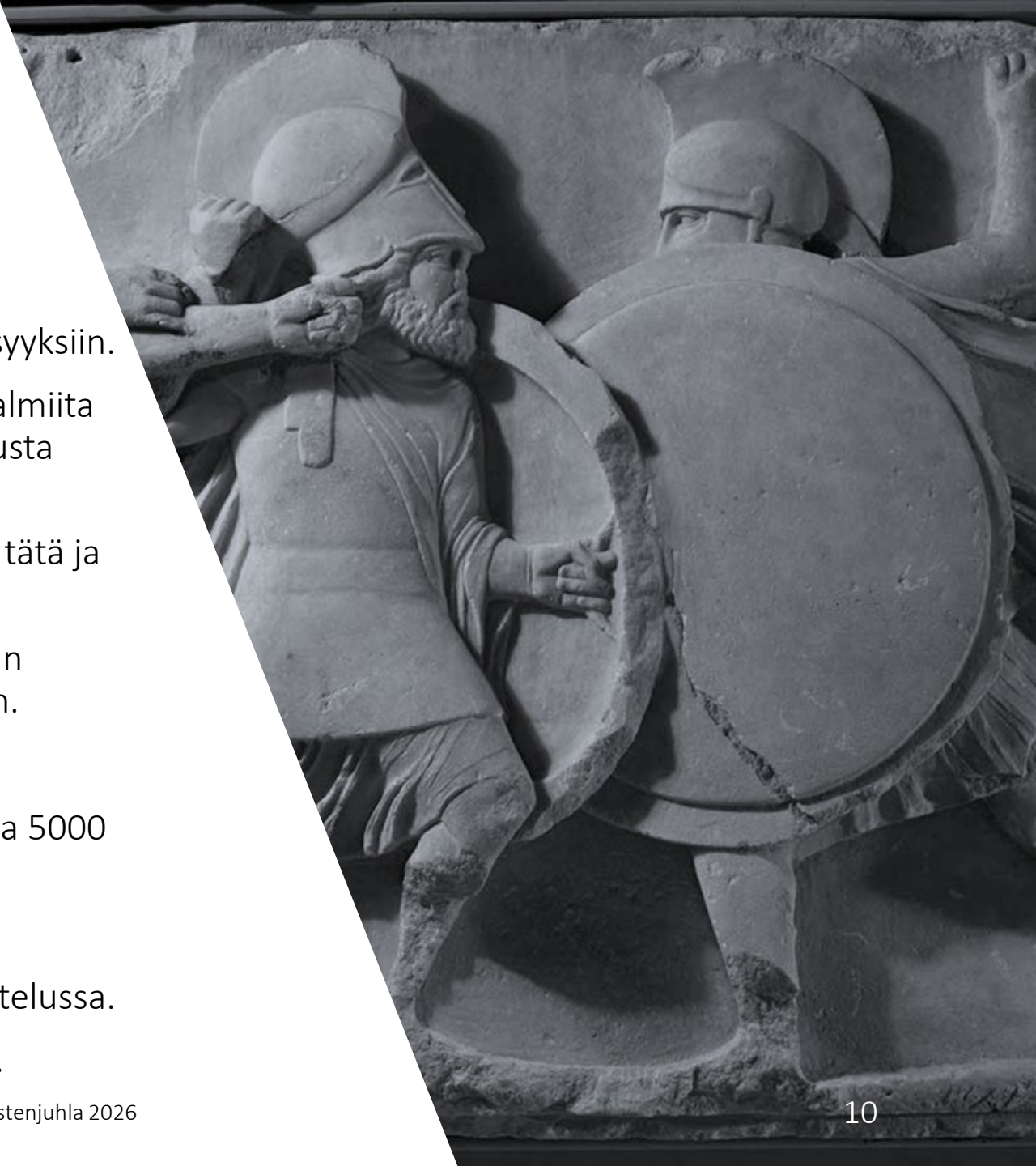
Ateena menettää taistelussa Euboean saaren, uusi paniikki.

Syksyllä 411 kansankokous syrjäyttää 400 hallinnon ja asettaa 5000 raskasaseisen hopliitin hallinnon.

Keväällä 410 tämä vallassa Dionysos juhlien aikana.

Kesällä 410 Alkibiadeen voitto Spartasta Kyzikoksen meritaistelussa.

5000 hopliitin hallinto kumotaan ja demokratia palautetaan.

Alkibiadeksen voittoa paluu Ateenaan (408 eaa.).
Hermann Vogel 1882.

Alkibiadeksen puolenvaihdot

Keväällä 411 Alkibiadesta yritetty tuoda takaisin harvainvallan kanssa. Siirtynyt Spartan puolelta ja luvannut Persian santraapin Tissaferneen avun Ateenalle. Osa harvainvallan johtajista ei luota Alkibiadekseen Ei saa Tissaferneen apua, jonka luota pakenee.

Hyppää nyt kuitenkin Samoksen demokraattisen laivaston kelkkaan ja valitaan sen johtoon. Onnistuu saavuttamaan voittoja demokratiaa kannattavalle laivastolle.

Lopulta palaa Ateenaan palautetun demokratian sankarina ja aikaisempi kuolemantuomio kumotaan.

Michael Vickers: Thesmoforiassa viitteitä Alkibiadeksen oleskeluun Tissaferneen luona ja pakoon. Ei kovin vakuuttava.

Thesmoforia. Francis Davis Millet, 1894–1897.

Thesmoforia

Thesmoforos

Jumalallinen/kirjoittamaton laki/asetus/riitti (thesmos)

+ tuoja, antaja, kantaja (foros)

Demeterin ja Persefoneen kunniaksi

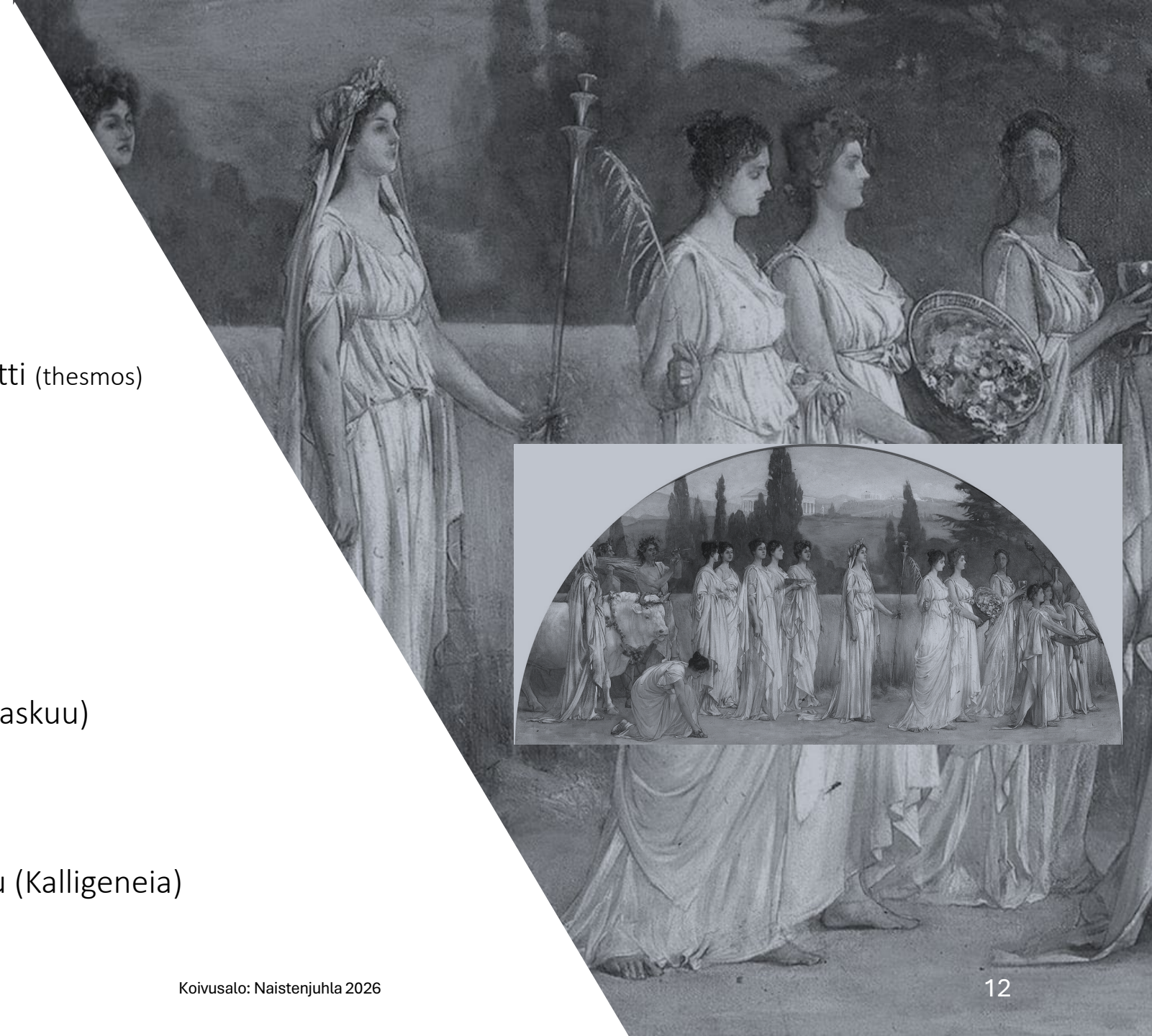
Yleinen ja merkittävä helleeninen juhla

Hieman eri versiot eri paikoissa

Ateenassa kolmipäiväinen

Pyanopsian kuun 11.–13. päivä (loka-marraskuu)

1. päivä – Nousu (Anodos tai Kathodos)
2. päivä – Paasto (Nēsteia)
3. päivä - Kaunissyntyä / kaunisjälkikasvu (Kalligeneia)

Knidoksen Demeter. n. 350 eaa.

Demeter (Δημήτηρ)

Sadonkorjuun, viljan ja kasvillisuuden ja hedelmällisyyden jumalatar.

Hallitsi satoja, siemeniä, ruokaviljaa ja maan ja ihmisten hedelmällisyyttä.

Ruuan tai viljan antaja (Sito)

Hallitsee elämän ja kuoleman kiertokulkua

Thesmoforos, kirjoittamattoman asetuksen/järjestyksen antaja

Heran rinnalla avioliiton suojelija sekä syntymän ja terveyden jumalatar.

Kronoksen ja Rhean tytär ja Zeuksen sisar.

Rooman mytologiassa Ceres.

Myös vain Jumalatar (Dēō)

Yhteys tuonpuoleiseen. Persefonen äiti.

Gian Lorenzo Bernini: Ratto di Proserpina 1621-2.

Persefone (Περσεφόνη)

Myös Kore (Neito, Κόρη) - Kthonia (Maasta/mullasta, Khthóniä)

Zeuksen ja Demeterin tytär

Myös hedelmällisyyden jumalatar, mutta myös manalan valtiatar, maanalaiset mullan voimat ja hedelmällisyys

Elämän kiertokulku – vanha testamentillinen:

"Maasta sinä olet tullut, maaksi pitää sinun jälleen tuleman"

Myytin mukaan Hades sieppaa Zeuksen luvalla Persefonen Manalaan vaimokseen. Demeter raivostuu kuullessaan ja pysäyttää kaikki vuodenaajat ja kaikki kasvillisuus alkaa kuolla. Lopulta Hermes hakee Persefoneen manalasta ja kasvillisuus alkaa taas kukoistaa.

Terrakottamalli kahdesta naishahmosta, ehkä Demeteristä ja Persefonesta, istumassa kärryillä.
N. 600 eaa. © The Trustees of the British Museum. 400769001.

Hymni Demeterille (650-600 eaa.)

Myytistä monia versioita – vanhin säilynyt homeerinen hymni Demeterille.

”Aloitan laulamaan Demeteristä, pyhästä jumalattaresta, jolla on kauniit hiukset. Ja myös hänen tyttärestään. Siitä, jolla on hennot nilkat ja jonka Hādēs kaappasi. Zeus, mahtava ukkosenjyrinä, kauas näkevä, lahjoitti hänet pois. Demeter, kultaisen kaksoiskirveen kantaja, sadonkorjuun iloitsija, ei osallistunut tähän.”

Demeter etsii tyttärtään yhdeksän päivää kunnes saa tietää totuuden

Lähtee pois Olympokselta ihmisten keskuuteen ja päätyy Eleusikselle paikkaan josta haetaan vettä. Eleusiksen hallitsijan tyttäret tapaavat ja päätyy hoitamaan ”vanhana naisena” vanhimman tyttären vauvaa. On tekemässä tästä kuolematonta, mutta tytär säikähtää. Paljastaa itsensä kauniina jumalattarena. Demeter ei päästä siementä kasvamaan, ihmisiä uhkaa tuho. Zeus lähettää Hermeksen hakemaan Persefonea manalasta ja määrää, että Persefone viettää yhden kolmanneksen vuodesta manalassa ja kaksi kolmannesta äitinsä kanssa Olympoksella. Persefone palaa manalasta, Demeter opettaa maanviljelyn taidon ja mysteerinsä ihmisille.

Triptolemus saa vehnänlyhteet Demeteriltä ja siunauksen Persefoneelta.
Eleusialainen reliefi n. 500-luku eaa. Ateenan arkeologinen museo.

Äiti, tytär ja hedelmällisyys

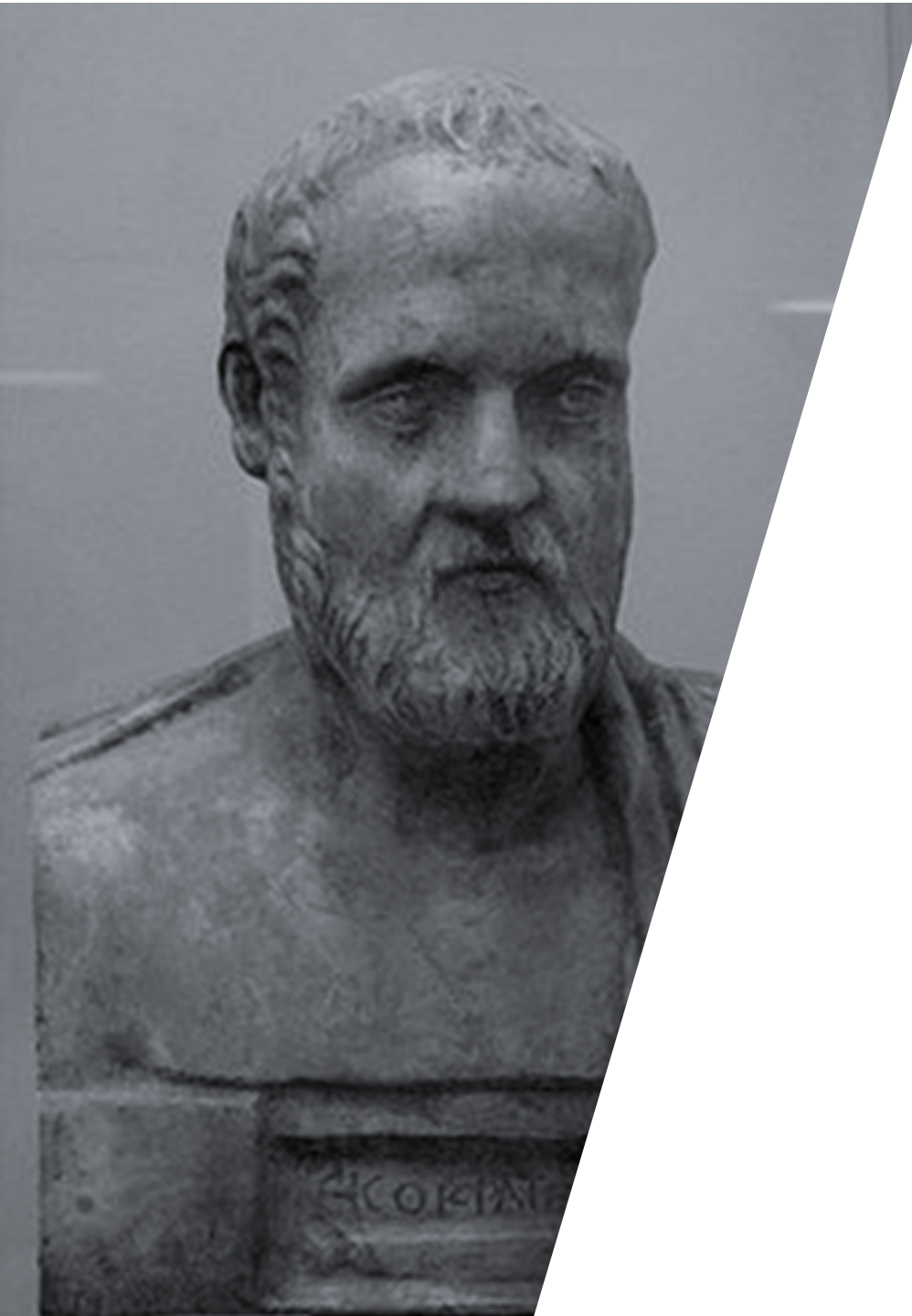
Kristillinen isä, poika ja pyhä henki

Äiti, tytär ja hedelmällisyys

Eleusian mysteereissä kolminaisuus: Demeter, Persefone ja Triptolemus

Triptolemus myyttinen maanviljelyn suojeleja ja aloittaja. Sai viljelyn taidon Demeteriltä ja toi ihmisille. Myös härän ja auran käyttö.

Isokrates (Ἰσοκράτης) 436–338 eaa. Panegyrikos
Isokrateen rintakuva Puškin-museossa Moskovassa.

Demeterin kaksi lahjaa

Kun Demeter saapui maahamme vaeltaessaan Koren sieppauksen jälkeen ja kun hän tunsu hyväntahtoisuutta esi-isiämme kohtaan hyvistä teoista, joista kukaan muu kun mysteereihin vihkiytyneet eivät saa kuulla.

Hän antoi kaksi lahjaa, jotka ovat suurimmaksi onneksi.

Kaikki hedelmät, jotka saivat meidät jättämään petojen elämän ja riitin, joka herättää siihen osallistuvissa nautinnollisimmat toiveet sekä elämän lopun että koko iäisyyden suhteen.

Joseph Gandy:
Cereksen temppeli 1818

Eleusiin mysteerit (Ἐλευσίς)

Attikaan kuulunut kaupunki ja Ateenan demos

Eleusiin mysteerit (ta Eleusini mystēria)

Demeterin ja Korēn kultin initiaatio- ja vihkiytymisriitit

Merkittävimpinä antiikin ajan mysteerikulteista.

Vietettiin lähes tuhannen vuoden ajan

Elämän ja hedelmällisyyden voitto kuolemasta.

Kaikki saivat osallistua

Thesmoforia. Francis Davis Millet, 1894–1897.

Naisten juhla – Thesmoforia

Naisten ja vain naisten juhla

Kielletty miesten nähdä tai kuulla

Kiista ketkä naisista?

Naiskansalainen (aste) ja kihlattu/avioliitossa (enguete).

Varsinaiset salatut riitit ensisijaisesti näille

Samalla hyväsyntyisten ja hyvin kasvatettujen rouvien velvoite

Miehet kustansivat – aviorikkojanaanaiset eivät voineet osallistua

Miesten jalkavaimot?

Orjanaisia palvelijoina juhlissa, mutta ei pyhimpään riittiin.

Tytöt eivät ennen aviovuodetta

Naisten hallinnoima

Kaupunginosista, demoksista, naiset valitsivat kaksi johtajataarta (Archousai) huolehtimaan juhlasta.

Aristofaneella naisten kansankokous (ekklesia)

Ei vain Aristofaneen komiikkaa vaan löydetty kaiverruksia, jossa

Thesmoforian seremonioissa kaikki tapahtuu

”Kuten naiset ovat päättäneet” (hos edoxe tais gunaixi).

Vastaa kansankokouksen lausumaa: ”Kuten kansa on päättänyt”.

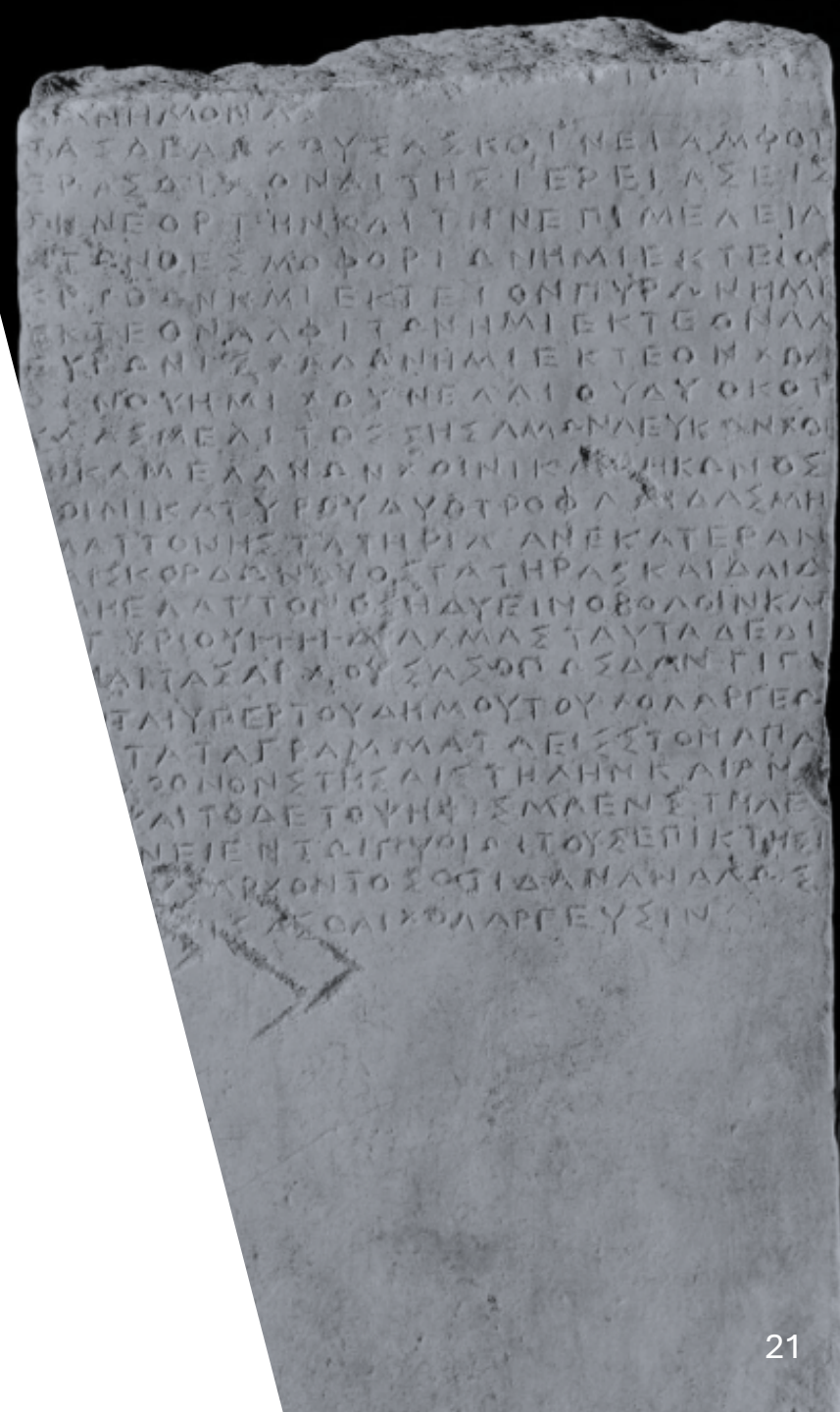

334-333 eaa. Louvre. Département des Antiquités grecques, étrusques et romaines. MA 4205.

Kolargoksen demoksen määräys

”Molempien johtajattarien (archousai) tulee yhdessä antaa papitarille juhlaa ja Thesmoforian järjestämistä varten:

puoli hekteusta (n. 3 litraa) ohraa, puoli hekteusta vehnää, puoli hekteusta ohrasuurimoita, puoli hekteusta vehnäjauhoja, puoli hekteusta viikunoita, khous viiniä, puoli khous oliiviöljyä, kaksi kotyleä-pulloa hunajaa, khoinix valkoisia seesaminsiemeniä, khoinix mustia seesaminsiemeniä, khoinix unikkoa, kaksi tuorejuustoa (jotka painavat vähintään stateerin kukin) ja kaksi stateeria valkosipulia, soihtu (arvoltaan vähintään kaksi obolia) ja neljä drakhmaa hopeaa. Johtajattarien tulee antaa nämä.”

Eleusinionin raunioita.

Juhlapaikka

Eleusinionissa Ateenan keskustassa

Demeterille omistettu temppeli ja pyhäkköalue

Agoran kaakkoislaidalla Panathenaia-juhlan tien itäpuolella ja Akropoliin pohjoisrinteellä.

Telttafestivaali

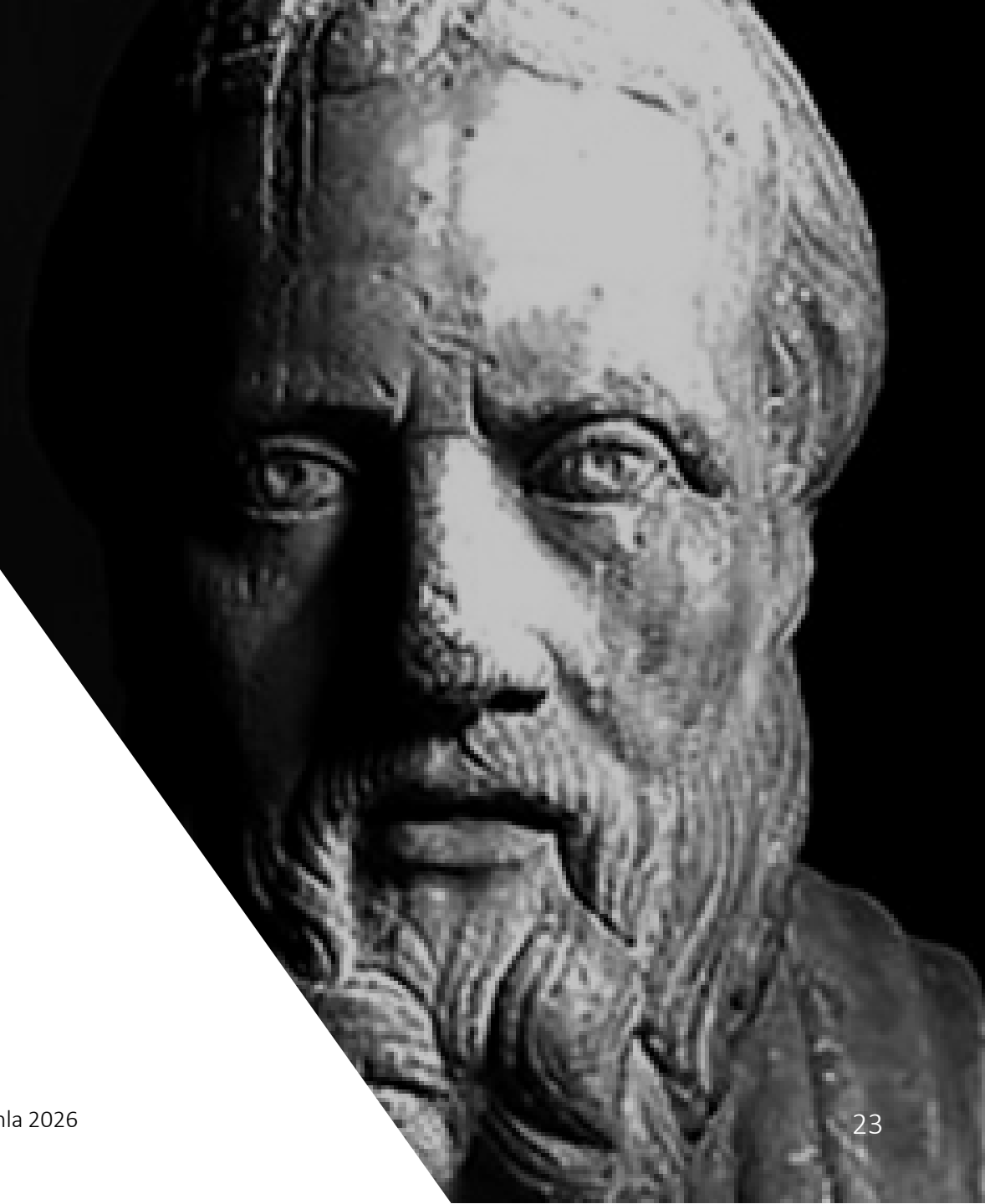
Naiset yöpyivät paikalla teltoissa tai majoissa (skenai)

Hyväsyntyisten naisten mahdollisuus olla poissa kotoa

Demeterin riitit

Myös Demeterin riittien (teletēs), joita helleenit kutsuvat thesmoforiaksi, suhteen noudatan vaiteliaisuutta ja kerron vain siitä mitä pyhästä on sallittua.

Danaoksen tyttäret olivat ne, jotka toivat nuo riitit Egyptistä ja opettivat ne Pelasgian naisille. Mutta sittemmin, kun Peloponnesoksen väestön täytyi lähteä pois doorilaisten tieltä, tuhoutuivat riitit ja ainoastaan jäljelle jääneet peloponnesolaiset sekä arkadilaiset, jotka eivät olleet lähteneet, säilyttivät ne.

Gustav Klimt: Kuvitus Franz Blein toimittamaan Lukianoksen Kurttisaanien keskusteluihin 1907. Suomeksi Ilotyttöjen rupatteluja.

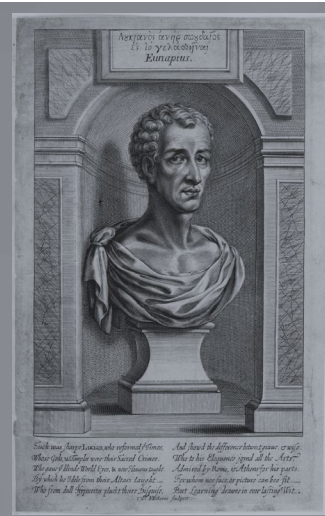
Salatut mysteeri riitit

Keskeisemmät lähteet Aristofaneen komedia ja huomattavasti myöhempi Lukianoksen kurttisaanien keskusteluihin (Hetairikoi dialogoi) tehty skolia, selitys.

”Thesmoforia on kreikkalaisten juhla, johon kuuluu mysteerejä ja jota kutsutaan myös Skirroforiaksi.

Myyttisemmän kertomuksen mukaan sitä vietettiin, koska kun Pluto/Hades sieppasi kukkia keräävän Koren ja eräs sikopaimen nimeltä Eubouleus paimensi sikoja samassa paikassa ja nämä nielaistiin Koren rotkoon.

Siksi porsaas heitetään Eubouleuksen kunniaksi Demeterille ja Korelle kuuluviin rotkoihin.”

Mädäntyvät jäänteet ja siemenet

Kuiluihin (mégara – luola - suuri sali) heitettyjen mädäntyneet jäänteet tuodaan ylös naisten toimesta, jotka ovat pysyneet puhtaina kolme päivää ja joita kutsutaan ”äyskäröijiksi” (antlétriai).

He laskeutuvat pyhimpään loukkuun (áduta) ja tuotuaan ne ylös asettavat ne alttareille.

Uskotaan, että se, joka ottaa nämä ja sekoittaa ne siemeniin, saa hyvän sadon/ hedelmällisyyden (euphorían)

Sanotaan myös, että rotkoissa on käärmeitä, jotka syövät paljon alas heitetystä.

Ja siksi naiset taputtavat käsiään kerätessään jätteet ja kun he laittavat muotoillut esineet takaisin, ajakseen pois käärmeet, joita pidetään pyhimmän (aduta) vartijoina.

πόθησαν τῷ γάσματι τῆς Κόρης· εἰς οὖν τιμὴν τοῦ Εὐ-
βουλέως ῥιπτεῖσθαι τοὺς χοίρους εἰς τὰ γάσματα τῆς Δή-
μητρος καὶ τῆς Κόρης. τὰ δὲ σαπέντα τῶν ἐμβληθέντων
εἰς τὰ μέγαρα κάτω ἀναφέρουσιν ἀντλήτριαι καλούμεναι
ἡ γυναῖκες καθαρεύσασαι τριῶν ἡμερῶν καὶ καταβαίνουσιν
τὰ ἄδυτα καὶ ἀνελέγκασαι ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τῶν βωμῶν·
νομίζουσι τὸν λαμβάνοντα καὶ τῷ σπόρῳ συγκαταβάλλ-
ετα εὐφορίαν ἕξειν. λέγουσι δὲ καὶ δρακόντας κάτω
περὶ τὰ γάσματα, οὓς τὰ πολλὰ τῶν βληθέντων
θίειν· διὸ καὶ κρότον γίνεσθαι, ὁπότεν ἀντλῶσιν αἱ
ἡ γυναῖκες καὶ ὅταν ἀποτιθῶνται πάλιν τὰ πλάσματα ἐκεῖνα,

ἀχωρήσωσιν
ἄδυτων. τὰ
τὸν αὐτὸν λ
τῆς τῶν
ἄρρητα
μήματα δρ
κώνον
δὲ καὶ
καὶ χοῖρ
εἰς σύν
ον οἶον χαριστήρια τῇ Δημητρὶ, ἐπειδὴ τοὺς
καρπὸς παρέχουσα ἐποίησεν ἡμέρον τὸ τῶν
ος. ὁ μὲν οὖν ἄνω τῆς ἑορτῆς λόγος ὁ μυ-
οκείμενος φυσικός. Θεσμοφορία δὲ καλεῖται,
ρος ἢ Δημήτηρ κατονομάζεται τιθεῖσα νό-
ούς, καθ' οὓς τὴν τροφήν πορίζεσθαι τε
ἀνθρώπους δέον. ~ R

Elannon laita ja rituaalit

Yllä annettu kuvaus juhlasta on myyttinen, mutta juuri esitetty luonnollinen.

Sitä kutsutaan Thesmoforiaksi, koska Demeter kantaa nimeä Thesmoforos, koska hän on asettanut tapalait (nomous) ja rituaalit (thesmoús), joiden mukaisesti ihmisten on hankittava elantonsa ja työskenneltävä

πόθησαν τῷ χάσματι τῆς Κόρης· εἰς οὖν τιμὴν τοῦ Εὐ-
βουλέως ῥιπτεῖσθαι τοὺς χοίρους εἰς τὰ χάσματα τῆς Δή-
μητρος καὶ τῆς Κόρης. τὰ δὲ σαπέντα τῶν ἐμβληθέντων
εἰς τὰ μέγαρα κάτω ἀναφέρουσιν ἀντλήτριαι καλούμεναι
ἡ γυναῖκες καθαρεύσασαι τριῶν ἡμερῶν καὶ καταβαίνουσιν
εἰς τὰ ἄδυτα καὶ ἀνενέγκασαι ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τῶν βωμῶν·
νομίζουσι τὸν λαμβάνοντα καὶ τῷ σπόρῳ συγκαταβάλλ-
εσθαι εὐφορίαν ἔξειν. λέγουσι δὲ καὶ δράκοντας κάτω
καταβαίνειν περὶ τὰ χάσματα, οὓς τὰ πολλὰ τῶν βληθέντων
ἀντλήσειν· διὸ καὶ κρότον γίνεσθαι, ὁπότεν ἀντλῶσιν αἱ
ἡ γυναῖκες καὶ ὅταν ἀποτιθῶνται πάλιν τὰ πλάσματα ἐκεῖνα,
ἀχωρήσωσιν οἱ δράκοντες, οὓς νομίζουσι φρουροὺς
τῶν ἄδύτων. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ ἀρρητοφῶρια καλεῖται καὶ
τὸν αὐτὸν λόγον ἔχοντα περὶ τῆς τῶν καρπῶν γενέ-
σεως καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων σπορᾶς. ἀναφέρονται δὲ
καὶ ἀρρητα ἱερὰ ἐκ στέατος τοῦ σίτου κατεσκευα-
σμένα ἡμίματα δρακόντων καὶ ἀνδρείων σχημάτων. λαμ-
βάνουσι τὸν κώνου θαλλοὺς διὰ τὸ πολύγονον τοῦ φυτοῦ.
καὶ εἰς τὰ μέγαρα οὕτω καλούμενα ἄδυτα
καὶ χοῖροι, ὡς ἤδη ἔφαμεν, καὶ αὐτοὶ διὰ τὸ
εἶναι εἰς σύνθημα τῆς γενέσεως τῶν καρπῶν καὶ
τῶν οἴων χαριστήρια τῇ Δήμητρι, ἐπειδὴ τοὺς
καρποὺς παρέχουσα ἐποίησεν ἡμέρον τὸ τῶν
ἡμερῶν. ὁ μὲν οὖν ἄνω τῆς ἐορτῆς λόγος ὁ μυ-
θολογούμενος φυσικός. Θεσμοφορία δὲ καλεῖται,
ἡ ἡμεροφῶρια ἢ Δημήτηρ κατονομάζεται τιθεῖσα νό-
μους, καθ' οὓς τὴν τροφήν πορίζεσθαι τε
καὶ ἀνθρώπους δεῖον. ~ R

Anodos - Nouseminen

Ensimmäinen päivä

Nouseminen tai tie/polku
ylös

Naiset veivät kulkueessa
juhlassa tarvittavat
tarvikkeet, myös uhrattavat
siat ylös juhlapaikalle

Evelyn de Morgan - Demeter Mourning for Persephone, 1906.

Nesteia - paasto

Toinen päivä – askeettinen paasto ja Demeterin suru tyttärestä

”Naiset pysyvät eristyksissä jumalattaren kanssa; ilman pöytiä tai tuolia he valmistavat vuoteensa maahan pajunoksista ja muista kasveista, joilla on antiafrodistisia ominaisuuksia.

Tunnelma on synkkä ja heijastaa Demeterin surua Koren sieppauksen jälkeen, seppeleitä ei käytetä. Sanotaan, että jäljitellään muinaista elämää, alkukantaista tilaa ennen kulttuurin keksimistä.” Walter Burkert: Kreikkalainen uskonto

Kalligeneia – kaunis syntymä

Kolmas päivä - pidot ja juhla-ateria

”Paasto päättyy lopulta uhrauksiin ja runsaaseen liha-ateriaan kolmantena päivänä, tai pikemminkin edellisenä yönä. Ateenassa avuksi huudetaan Kalligeneiaa, "kauniin syntymän" jumalatarta. Hän vaikuttaa, kuten Kurotropos, "poikien ravitsija", olevan olemassa vain rituaaleissa eikä häntä rinnasteta mihinkään myyttiseen olympialaiseen jumaluuteen.” Walter Burkert: Kreikkalainen uskonto

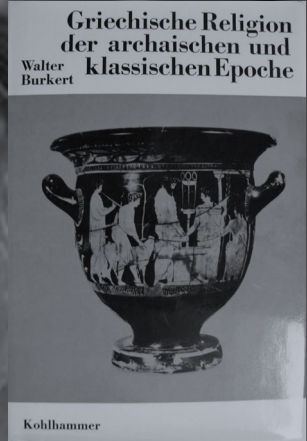
Walter Burkert (1931 –2015): Griechische Religion der archaischen und klassischen Epoche 1977.

Sian uhraus

”Thesmoforia on laajimmalle levinnyt antiikin Kreikan juhla ja Demeter-kultin päämuoto.

Maanviljelyksen jumalattaren kunniaksi yhteisön naiset juhlivat keskenään. Merkittävää on sianuhraus. Sianluut, votiivisiat ja terrakottapatsaat, jotka kuvaavat palvojaa tai itse jumalatarta porsas sylissä, ovat arkeologisesti tunnistettavia merkkejä Demeter-pyhäköistä kaikkialla.”

”Naiset joutuvat kosketuksiin maanalaisen maailman, kuoleman ja rappeutumisen kanssa, samalla kun seksuaalisuus ja hedelmällisyys ovat läsnä fallostien, käärmeiden ja havunoksien kautta.”

Possujen mysteeri

Pikkupossut keskeisiä kuvastossa

Myös listoissa mitä juhlaan hankittava

Sika, possu – likainen, puhdas – kaikkein läheisin ihmiselle

Porsaas erityisesti sovitusuhreja, sovitetaan jotain

Pikkupossu – seksuaaliset konnotaatiot

Naisten sukuelimet – pikkupossut – pikkupillut

Baubo tearrakotta ennen 150 eaa.

Rivous

” Naisten juhlaan kuuluu kaksi muutakin piirrettä, vaikka niiden luokittelu ei ole täysin selvä: rivous ja verisyys.

Naiset harjoittavat säädyttöntä puhetta; he voivat jakautua ryhmiin ja herjata toisiaan vastaan, mutta on täytynyt olla myös tilanteita, joissa miehet ja naiset herjasivat toisiaan. Satiirinen runo jambos on peräisin täältä. Baubo, joka saa jumalattaren nauramaan paljastamalla itsensä, kuuluu Thesmoforiaan.”

Walter Burkert

Baubo ratsastaa possulla taerrakotta.

Rivous ja puhtaus

"...Ja kuitenkin, ilmeisessä ristiriidassa tämän kanssa, sukupuolista pidättyvyyttä vaaditaan jo ennen juhlaa ja sitä vahvistetaan erityisellä leirin makuujärjestelyillä. "Pyhä-puhdas", Hagne-Thea, on Demeterille ja hänen tyttärelleen annettu korostettu nimi. Demeterin papittarien on oltava naimattomia. Ja silti pidättyvyys on itsessään vastavalmistelu – kuten paastoaminen uhriateriaa varten – joka kehottaa täyttymykseen lisääntymisessä ja syntymässä." Walter Burkert

Veri ja granaatinomenat

Fantasiatarut verisistä naisista uhriveitsien kanssa uhkaamassa miehiä
Tarina Kyrenen kuninkaasta Battoksesta, joka haluaa kielloista huolimatta
nähdä mitä naiset tekevät Thesmoforiassa ja lopulta veren peittämät naiset
kastroivat Battoksen uhrausveitsillä.

Messianian Aristhomenes piirittää Demeterin temppeliin sulkeutuneita
lakonialaisia naisia, jotka käyvät tämän kimppuun uhriveitsillä ja grillivartailla ja
ottavat vangiksi.

*”Todellisuudessa Thesmoforia-juhlassa naiset syövät
granaattiomenansiemeniä, joiden syvänpunainen mehu yhdistetään aina
vereen; jos siemen putoaa maahan, se kuuluu kuolleille. Näin ollen naiset ovat
keskittyneet vereen ja kuolemaan. Demeterillekään ei ole ominaista vain
passiivinen suru, vaan myös aktiivinen raivo, joka vaatii uhrauksia.”* Walter Burkert

Marcel Detienne (1935 -2019)
Violentes «Eugénies». En pleines
Thesmophories . des femmes couvertes de
sang. 1979. Hyväsyntyisten väkivalta: Keskellä
Thesmoforiaa. Veren peittämät naiset.

Naiset eivät viillä kurkkua

”Kreikkalainen järjestelmä ei salli naisten ajattelemista teurastajina.

Tämän säännön lopullinen vahvistus löytyy Thesmoforian rituaalisäädöksestä, sillä se on todiste menettelystä, jota kaupunki säännöllisesti käyttää sovittaakseen yhteen vaatimuksen, jonka mukaan nainen ei voi antaa kuolettavaa iskuja, ja vaatimuksen, että verinuhri on suoritettava naisten kesken ilman miesten läsnäoloa.

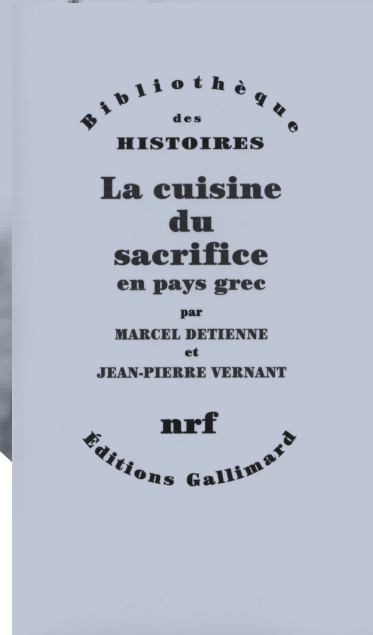
Deloksen arkistojen Thesmoforian kululuettelossa on määräys teurastaja-uhraaja-kokin, mageirosin, virasta, joka palkataan juhlan ajaksi neljän obolin palkkiolla, hinnalla, joka on pienempi kuin uhriin tarvittavan puun hinta.”

Täytyy poistua heti paikalta

”Mikään muu ei ole vaakalaudalla kuin miesten verenvuodatuksen etuoikeuden säilyttäminen aikana, jolloin sitä näyttää eniten uhkaavan rituaalijärjestys, Thesmoforia, joka vaatii sekä miesten ulossulkemista, että sellaisen naisyhteiskunnan perustamista, jolla on korkea valta uhrata eläinuhreja.”

Bibliothèque
des
HISTOIRES
**La cuisine
du
sacrifice
en pays grec**
par
MARCEL DETIENNE
et
JEAN-PIERRE VERNANT
nrf
Éditions Gallimard

Marcel Detienne (1935 -2019)
Violentes «Eugénies». En pleines
Thesmophories .· des femmes couvertes de
sang. 1979.
Hyväsyntyisten väkivalta: Keskellä Thesmoforiaa.
Veren peittämät naiset.

Perustava marginaalisuus

”Demeter Thesmoforoksen kultissa, jota usein kutsutaan lainsäätäjäksi – häneksi, joka antaa kaupungille sen lait – voidaan nähdä ristiriidat yhteiskunnassa ja ajattelujärjestelmässä, joka tarkoituksella sysää naissukupuolen poliittisen ja uskonnollisen tilan periferiaan, mutta samalla huomaa olevansa tiettyjen omiin arvoihinsa liittyvien rajoitusten vuoksi taipuvainen antamaan naisille ratkaisevan roolin koko järjestelmän uusintamisessa.”

Tosin Detienne kritisoitu poliittisen ja uskonnollisen rakenteellisesta samaistamisesta. Naiset eivät vieraita lihauhreille ja kuuluivat uhripöytään. Edelleen kysymys suorittivatko varsinaisen tappamisen eleen vai kuuluiko vain miehille?

Naisten oikeus?

Aristofaneella naiset tuomitsemassa Euripidestä
Mies tarvitsee naispuolestapuhujan naisten oikeudessa
Naiset tarvitsivat miespuolestapuhujan miesten oikeudessa.

Oliko Thesmoforiolla oikeudellinen funktio ja millainen?
Demeterin pyhäköistä muualta löydetty terrakottien lisäksi
”kiroustauluja” syytteinä vääryyksistä.

”Omistan Demeterille ja Korelle sen henkilön, joka panetteli minua, että valmistelen myrkkyä aviomiestäni vastaan. Menkään hän koko perheensä kanssa Demeterin luo ja tunnustakoon ääneen, koska on kuumeessa/sairaana. Älköön löytäkö Demeteria ja Korea armollisina eikä jumalia Demeterin luona. Minun osalta olkoon laillista ja vapaata, jos tulen saman katon alle hänen kanssaan tai jos minulla on koskaan mitään tekemistä hänen kanssaan.”

Vastaavia omistuksia ja pyhityksiä
Varastettujen esineiden pyhityksiä, palautettava Demeterin pyhäkölle.
Varastetut ha hävinneet korut, mekot, miehet
herjaukset, päällekyynnit, väkivalta.

Demeter ja Dionysios. Victor Duruy: Histoire des grecs, volume 1, Formation du peuple grec, 1887.

Demeterin ja Dionysios

Kummatkin hedelmällisyyden jumalia, Demeter vilja, Dionysos viini – mysteeriuskonto – naisseuraajat

Demeterin festivaali rituaalisena myytin salattuna jäljittelynä

Dionysoksen festivaali julkisena jäljittelynä

Aristofanes tuo Demeterin rituaalisen jäljittelyn näyttämölle

Se mikä on katseelta salattu, nyt katseen kohteena.

Mimesis

Metateatteri

Näytelmä ja esittäminen

Tragedia ja komedia

Kohteena erityisesti Euripides

Nyt itse komedian hahmona

Näytelmät näytelmässä

Esitys esitystä tekevästä Euripideestä

Myös Agathon, joka esittää teorian
jäljittelystä samaistumisena.

Näennäisyyden leikki

Apullinialainen punakuvio n. 370 eaa.
Aristofaneen Naistenjuhla Flyax näytelmänä.
Telefos parodiakohtaus.

Tragedian parodiat

Naisten syyte Euripides antanut väärän kuvan –
väärä jäljitelmä

Koomiset parodiat Euripideksen hahmoista

Euripideksen Telefos 438 eaa.

Aristofanes käyttänyt jo Akharnalaisissa 425 eaa.

Euripides Palamedes 415 eaa.

Euripides Helena 412 eaa.

Helena ja Menealos tapaavat Egyptissä, jossa
Helena ollut koko Troijan sodan ajan. Troijassa
vain Helene näköiskuva (eidolon).

Transvestisuus ja risteävät jäljittelyt

Ristiin pukeutuminen

Perustava transvestisuus – miehet esittävät ja jäljittelevät naisia

Naisia esittävät miehet jäljittelevät Demeteriä jäljitteleviä naisia

Miehiä esittävät miehet esittävät naisiksi pukeutuvia ja naisia jäljitteleviä miehiä

Haluavat päästä puolustamaan miehiä, miehien esittämien naisten kansankokoukseen, jotka syyttävät Euripideen tragedioiden miesten esittämien naisten antaneen heistä huonon kuvan.

Naista muistuttavaa Agathonia esittää naismaiseksi pukeutunut mies, josta ei tiedä enää mitä jäljittelee

Mies miehen jäljittely taas hölmö barbaari skyytti

Esitykset

Jäänyt vähemmälle suosiolle esityksissä vaikka useat tutkijat taas pitävät jopa Aristofaneen parhaimpana komediana.

Ei samanlaista modernia esityksiperinnettä kun Lysistratella

Tosin sama tendenssi

Ensin misogynistiset, sitten feministiset ja sitten kaikilla sukupuolirooleilla leikkivät esitykset

Onko esitetty koskaan Suomessa?

Ei löydy mainintoja arkistoista

Kolme komediaa

Suomennos 1972

Teoksessa Aristofanes: Kolme komediaa. (Linnut; Naistenjuhla; Sammakot) Helsinki: Gaudeamus, 1972,

Helsingin yliopiston antiikin Kreikan sosiaalhistorian dosentti Kaarlo Hirvonen (1914-1977).

Kirjoitti nuoruudessa poikien seikkailukirjoja Muutaman oman komedian ja käsikirjoituksen mm. Kalle Kustaa Korkin seikkailuihin.

Vanhempana klassikkokäännökset Kreikasta.

Tällä luennolla Hirvosen käännös pohjatekstinä, mutta käännöstä muutettu hyvin paljon.

Thesmoforiazousai
Thesmoforian viettäjäät
Naisten juhla

Prologogi (1-)

Vangelis Theodoropoulos Thesmophoriazusee 2018.

Kuva: Kostas Ladas.

Kaksi miestä saapuu

[Toinen johtaa toista, näyttävät kiertävän ympäri. Johtava Euripides. Seuraava ei nimetä. Myöhemmin sukulaismies vaimon puolelta.]

SUKULAISMIES/LANKO

Oi Zeus, eikö pääsky jo ilmaannu?

[Pääskynen kevään merkki. Thesmoforia syksyllä. Pääskynen aamun merkinä]

Tämä on minulle kuolemaksi, tuo ihminen on aamusta asti minua sinne tänne juoksuttanut (aloo!)

[laiduntaa karjaa ympäri]

Olisiko mahdollista saada kuulla/oppia (puphesthai) ennen kuin pernani oksennan, mihin minua viet, Euripides?

Parmenides elealainen (n. 540 ekr.).
Guido Reni: Aamun sarastus (L'aurora) 1614.

Tie ylös (anodos)

Thesmoforian ensimmäinen päivä tie ylös (anodos)

Parmenideen kuuluisa runo Luonnosta.

Matka/ tie (kéleuthos) yön ja päivän porteille totuuden jumalattaren luo

Auringon tyttäret ja aamu johdattavat nuorukaisen valjakon

Jumalattaren opetus – kaksi tietä

Totuuden (Alêtheia) tie

Mielipiteen/näkemyksen/ näennäisen (Doxa) tie

Kuolevaisten kaksinainen harhailu

” On tarve sanoa (légein) ja ajatella (noeîn) oleminen.
Oleminen on, ei-mikään ei ole: tätä käsken pohtimaan!

Ensimmäiseksi pidätän sinut tältä tutkimuksen tieltä ja myös siltä, jolla
kuolevaiset tietämättä mitään harhailevat kaksipäisinä.

Neuvottomuus (amēkhaníē) heidän rinnassaan vie harhailevaa
mieltä/ajatuksia (nóon), he ajelehtivat kuuroina yhtä lailla kuin sokeina, he
ovat hämmentynyt, arvostelukyvyytön/kritiikitön (ákrita) lauma/heimo (fula),
joille oleminen ja ei-oleminen on sama ja ei ole.

Kaiken matka/tie kiertyy takaisin.”

Kuulenko vai näenkö?

EURIPIDES

Et tarvitse sitä kuulla lainkaan, sillä tulet näkemään sen itse.

LANKO

Mitä puhut? Sano uudestaan! En tarvitse kuulla?

EURIPIDES

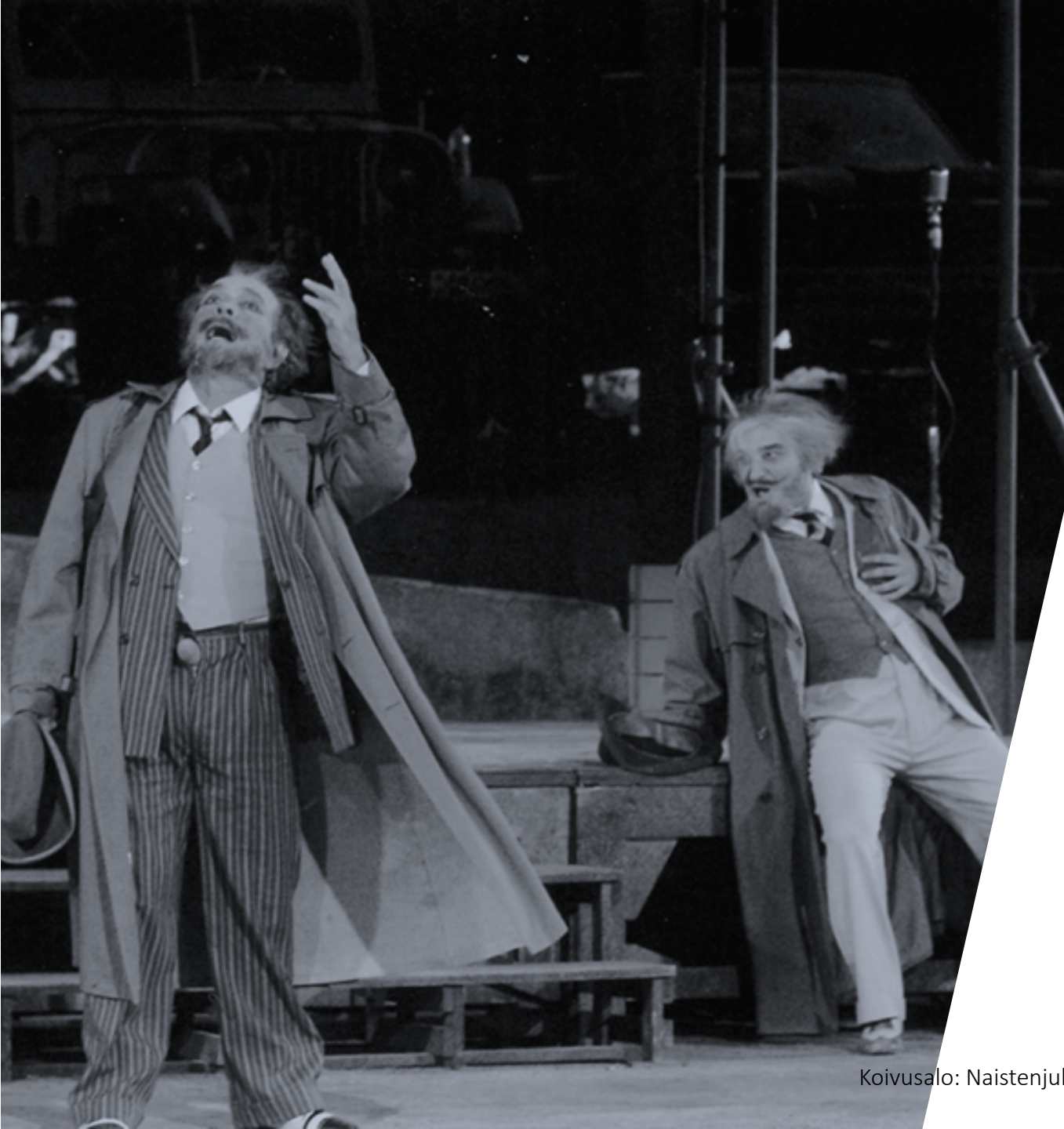
Ei, sen minkä tulet näkemään.

LANKO

Enkö siis myöskään näe

EURIPIDES

Ei, mitä tarvitset kuulla.

Nähdä ja kuulla

LANKO

Jopas neuvot annat! Puhutpa todella nokkelasti (*dexiōs*)!

Sanot ettei minun tarvitse kuulla eikä nähdä!

EURIPIDES

Erilaisia ovatkin kummatkin luonnostaan

LANKOMIES

Nuo ei nähdä ja ei kuullako?

EURIPIDES

Ihan täsmälleen

LANKOMIES

Mitenkäs erilaiset

Viisauksia eetteristä

EURIPIDES

Näin ne kerran erosivat (diekrithē) toisistaan

Kun eetteri (aithēr) ensimmäiseksi erotti itsensä ja alkoi sitten tuottaa itsestään liikkuvia eläviä olentoja,

se ensin näköä varten rakensi silmän jäljitellen tarkasti itse auringon kehrää,

kuulemista varten porasi korvat suppiloiksi.

LANKOMIES

Sen suppilon takiaako en kuule enkä näe ?

Kautta Zeun kuin on nautinto tällaistaakin oppia!

"Mi autuus seurassa on olla viisaiden"!

EURIPIDES

Paljon vastaavanlaista voi minulta oppia.

Salvatore Caracciolon 1935 tekemä Gorgiaan (483-375 eaa.) patsas Syrakusassa.

Olemattomasta tai luonnosta 440 eaa.

Vaikka asiat olisivatkin tiedettäviä (gnostá), kuinka, hän sanoo, kukaan voisi selvittää ne toiselle? Sillä kuinka, hän sanoo, kukaan voisi sen mitä on nähnyt, ilmaista sanassa (logos)?

Tai kuinka se mitä kuulija ei ole nähnyt voisi tulla hänelle selväksi?

Sillä aivan kuten näkö (ópsis) ei tunnista ääniä, niin kuulo ei kuule värejä, vaan pikemminkin ääniä; ja puhuja puhuu, mutta ei väriä tai asiaa.

Melissoksesta, Ksenofaneesta, Gorgiaasta

Jalat ei kestä

LANKOMIES

Mutta itse asiassa, kaikkien näiden hyvien keksintöjen/löydösten (*exeuriskō*) lisäksi haluaisin oppia kuinka tulla rammaksi kummastakin jalasta.

EURIPIDES

Tänne astu ja keskitä mielesi.

LANKOMIES

Olkoon

Oven näkeminen ja kuuleminen

EURIPIDES

Näetkös tuon oven tuossa?

LANKOMIES

Kautta Herakleen - Luulenpa näkeväni !

EURIPIDES

Vaiti nyt!

LANKOMIES

Vaikenen tuosta ovesta!

EURIPIDES

Kuuntele!

LANKOMIES

Kuuntelen ovea ja vaikenen ovesta

Anselm Feuerbach: Platonin symposium 1869.

Agathonin asumus.

EURIPIDES

Sattuupa olemaan kuuluisan traagisen runoilijan (tragōdopoios), Agathonin, asumus.

LANKOMIES

Kukas Agathon/hyvä tämä on?

EURIPIDES

Tämä Agathon on..

LANKOMIES

Se tumma, voimamieskö?

[Tumma/musta = ruskettunut, ulkotyöläinen]

EURIPIDES

Ei, aivan toinen! Etkö ole koskaan nähnyt?

LANKOMIES

Ei kai vaan se takkupartainen?

[Ateenan yläluokalla siistityt parrat, Agathonilla ei lainkaan partaa]

EURIPIDES

Etkö koskaan ole nähnyt?

Pannut tietämättä/näkemättä - kuulematta

LANKOMIES

Kautta Zeun, en ainakaan tietääkseni [ole nähnyt]

EURIPIDES

Mutta olethan varmaan ainakin pannut, vaikka et kenties sitä tiedäkään.

[Oletus kaikki panneet Agathonia. Agathon kaikille tarjolla.

Ei välttämättä tiedä, ei ole nähnyt. Pimeässä. Agathon passiivisena seläti.

Silmä tai korva ei havainnut, mutta penis kyllä.]

Vangelis Theodoropoulos Thesmophoriazuse 2018.

Ovesta ilmaantuu...

[Jumalatarko? Ei vain runouden palvoja.]

EURIPIDES

Vaan astutaanpa pois tieltä syrjään.

Sieltä saapuu hänen
palvelijansa/sihteerinsä
/ terapeuttinsa
(therapōn) tuoden tulta ja
myrtinoksia -
uhraamaan luultavasti
runoudelle.

EPISODI LANKOMIES, EURIPIDES, PALVELIJA

Vangelis Theodoropoulos Thesmophoriazusae 2018. Kuva: Kostas Ladas.

Palvelijan laulu

PALVELIJA

Pyhä hiljaisuus (eufēmos) väessä (laos) vallitkoon!

Suut sulkekoon!

Sillä kattoparrumme alla asustaa muusien joukko talomme
valtiattarina lyyrisiä runoelmia tuottaen.

Tyyni eetteri pidätelkөөn tuulia myös eikä siniharmaan
meren aallot pauhata saa

Pyhä pömpötys

LANKOMIES

Pömpöti (bombax)

EURIPIDES

Vaiti! Mitä tuo sanoo?

PALVELIJA

Siivekkäät käyköön uinumaan nyt,

Villipetojen jalat puustossa pysähtyköön.

LANKOMIES

Pömpöti, Pömpöti (Bombalobombax)

Tyyni eetteri

PALVELIJA

Tuo kaunissanainen (kalliepēs) Agathon,
meidän esimiehemme (promos) [mieshuoramme (pornos)], valmistautuu

LANKOMIES

Ei kai vaan nussittavaksi

PALVELIJA

Kuka tuon sanoi?

LANKOMIES

Tyyni eetteri vaan

Runoilijan puu- ja metallityöt

PALVELIJA

Aloittamaan asettamaan näytelmänsä kölin

Sitten sanakaaria uusi taivuttaa

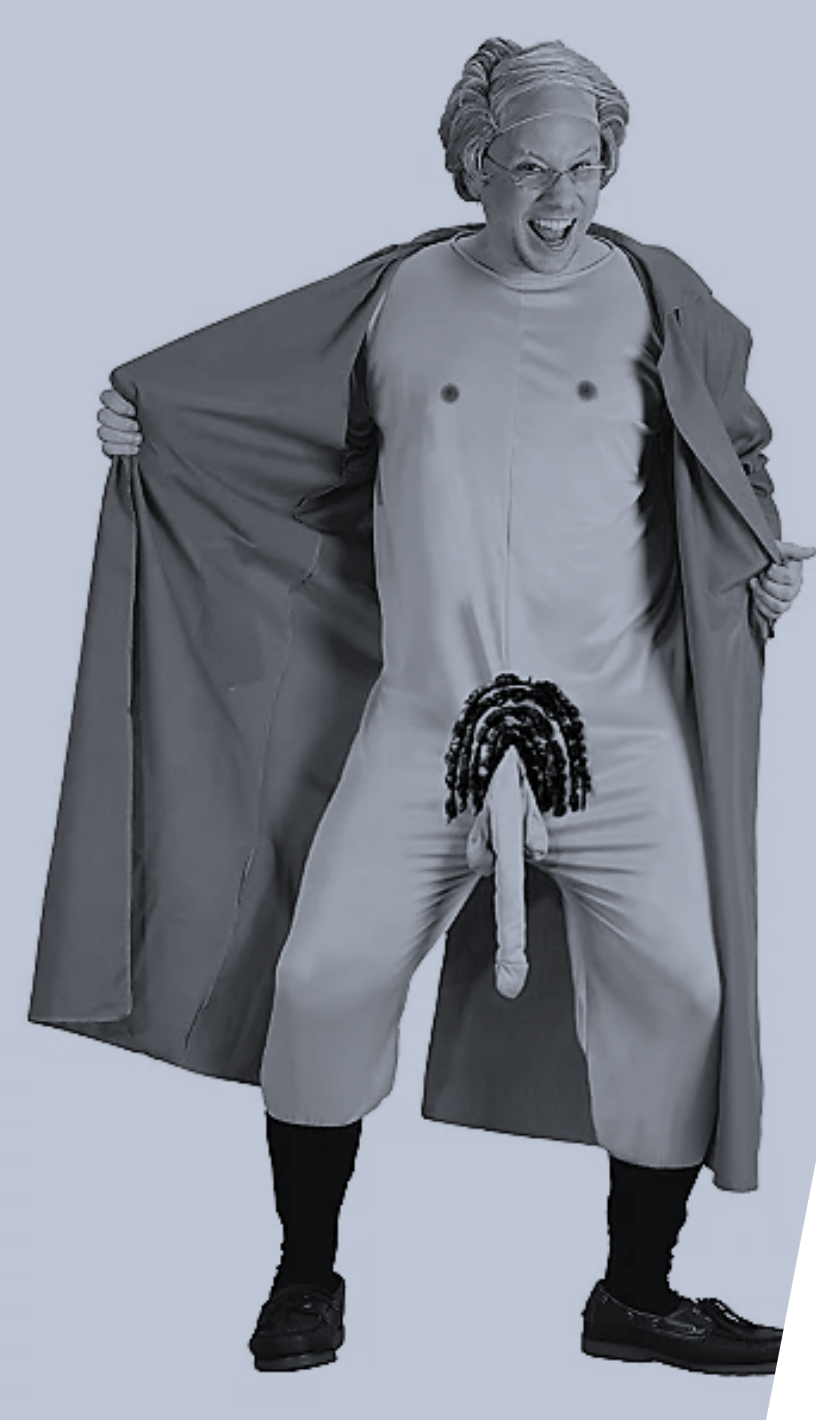
Säkeitä sorvaa ja yhteen liittää

Ajatuksia ja vastasanontoja kehittäen

Muovaa niitä kuin vahaa, tehden näytelmän muotin
ja muottiin valamaan/sulattamaan (khoaneuei)

LANKOMIES

ja suihinottoja antaen

Minä teidän friisinne näytän

PALVELIJA

Kuka moukka (agroiötas) lähestyy tätä runouden friisiä (thrigkois)?

LANKOMIES

Eräs joka valmiina on sinun ja kaunissanaista runoilijasi friisin ympäröimään ja kääntämään ympäri, jotta voi valaa muottiinne (khoaneuei) tämän kullin.

Röyhkimys (hubristēs)

PALVELIJA

Taisit nuorena olla varsinainen röyhkimys (hubristēs), oi vanhus.

EURIPIDES

Oi hyvä herra (daimonie), älä hänestä välitä.

Agathon vain kutsu tänne kaikin tavoin

[Palvelijan puhuttelu daimonie outoa]

PALVELIJA

Ei tarvitse anella (hiketeu): itse on täällä jo pian. Alkaa lyriikkaa säveltämään ja talvella säkeiden taivuttelu ei ole helppoa jollei astu ovista ulos tänne aurinkoon.

EURIPIDES

Mitäs minä sitten teen?

PALVELIJA

Odota kunnes hän saapuu.

EPISODI LANKOMIES, EURIPIDES

Miks olet levoton?

EURIPIDES

Oi Zeus, mitä suunnittelet tekeväsi minulle tänään?

LANKOMIES

Niinpä kautta jumalien tietää tahtoisin minäkin,
mitä on tekeillä. Miks voihtit?

Miksi tuo levottomuus? Miksi tarve salata?

Olenhan lankosi/ vaimosi perhettä (kēdestēs).

EURIPIDES

On minulle suuri paha/onnettomuus (kakon) leivottu.

LANKOMIES

Millainen?

Vangelis Theodoropoulos Thesmophoriazusae 2018.

Elää vai kuolla?

EURIPIDES

Tänä päivänä päätetään:

eläkö saa - vai kuoleeko Euripides?

LANKOMIES

Miten mukamas? Eihän nyt tuomioikeus nyt ole
tuomitsemassa eikä istu neuvosto,

Kun kolmipäiväinen Thesmoforia on kesken.

EURIPIDES

Sen juuri luulen tuovan turmani.

Naiset ovat muodostaneet salajuonen
minua vastaa ja Tesmoforoissa pitävät
kansankokouksen (ekklēsiazein) tuhostani.

Miksi?

LANKOMIES

Mutta miksi niin?

EURIPIDES

Koska teen heistä tragedioita ja puhun pahaa (kakōs)

LANKOMIES

Poseidonin kautta: oikeassa ovat / oikeutetusti (dikaia) kärsit!

Vaan minkä keinon (mēkhanēn) siihen olet keksinyt?

EURIPIDES

Suostutella tragedioiden tekijä Agathon lähtemään Thesmoforiaan.

LANKOMIES

Mitä tekemään, kerrohan.

EURIPIDES

Kansankokouksessa naisten voisi hän tarvittaessa minua puolustaa.

Naiseksi pukeutuneena

LANKOMIES

Ihanko näkyvästi vaiko salaa?

EURIPIDES

Salassa – naisten vaatteisiin pukeutuen!

LANKOMIES

Onpa hienostunut toimi, juuri sinun tyylisesi

Tuolla juonella voitonkaku on meidän.

EURIPIDES

Vaiti!

LANKOMIES

Mitä nyt?

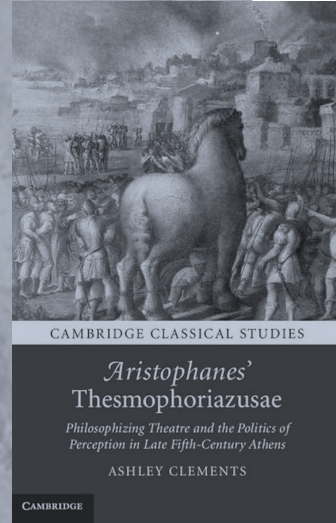
EURIPIDES

Agathon saapuu

70

LANKOMIES, EURIPIDES, AGATHON

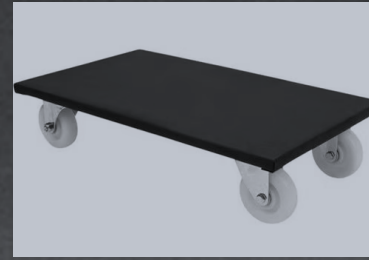

Fiktion maailma

”Ei siis ehkä pitäisi olla yllätys, että sen jälkeen kun meille on näytetty niiden hämmentyneiden kuolevaisten hämmennys, jotka eivät kykene kulkemaan selkää polkua ja kuinka kuolevainen erehdys johtaa onnettomat avuttomuuteen (ἀμηχανία) niin se ”minkä heti näemmä” paljastuu juuri hahmoksi, jonka komedia sijoittaa tämän para-doksastisen maailman keskipisteeseen, joka pitää kuolevaiset tiukasti heidän avuttomuudessaan.

Kyseessä on kaltaisuuksien (τὰ εἰκότα) tuottaja par excellence, traagisen runouden tuottaja (τραγωδοποιός)”

Kreikkalaisen teatterin työpaja 1993 Brysseli.

Agathon ilmestyy - ekkyklēma

LANKOMIES

Mutta missä?

EURIPIDES

Tuossa rullataan ulos!

LANKOMIES

Sokea lienen, kun en lainkaan miestä näe,

Näen vain Madam Kyrenen!

[Kyrene kuuluisa prostituoitu, joka tunnettu kahdestatoista asennosta]

EURIPIDES

Vaiti! Valmistautuu laulamaan.

[Agathon selvittelee kurkkuaan]

LANKOMIES

Onko nuo muurahaiskeon polkuja vai mitä livertää?

David Bowie

Agathonin esitys

Laulaa sekä kuoronjohtajan että kuoron osuudet oletetusta Troijan neitoja koskevasta tragediasta.

Soolo:

Neidot (kourai) ottakaa pyhien maanalaisten kaksoisjumalattarien [Demeter ja Presefone] soihdut ja vapaudessa tanssikkaa isien maalle huutaen

Kuoro:

Mitä jumaluutta tulisi nyt juhliä/bilettää/remuta (kōmos)?

Sano nyt. Palvontaan on valmis oma mieleni nyt.

Soolo:

Tulkaa nyt Muusat, juhlikaa kultaisen jousen kantajaa,

Foibosta, joka asetti maamme Simoeis-joen rantaan.

Kuoro:

Tervehdimme Foibos, lauluin kauneimmin sinua, joka ensimmäisenä musikaaliset lahjamme annoit.

Leto, Artemis ja Apollo. Reliefi n. 500 eaa. Ateenan arkeologinen museo.

Artemis, Leto, Apollo

Soolo:

Myös vuorien, tammistojen neidolle, laulakaa, erämaiden Artemikselle!

Kuoro

Yhä jatkan ylistystä nyt Leton tyttären kunnioitetun, Artemiksen, joka ei kenenkään sänkyä jaa.

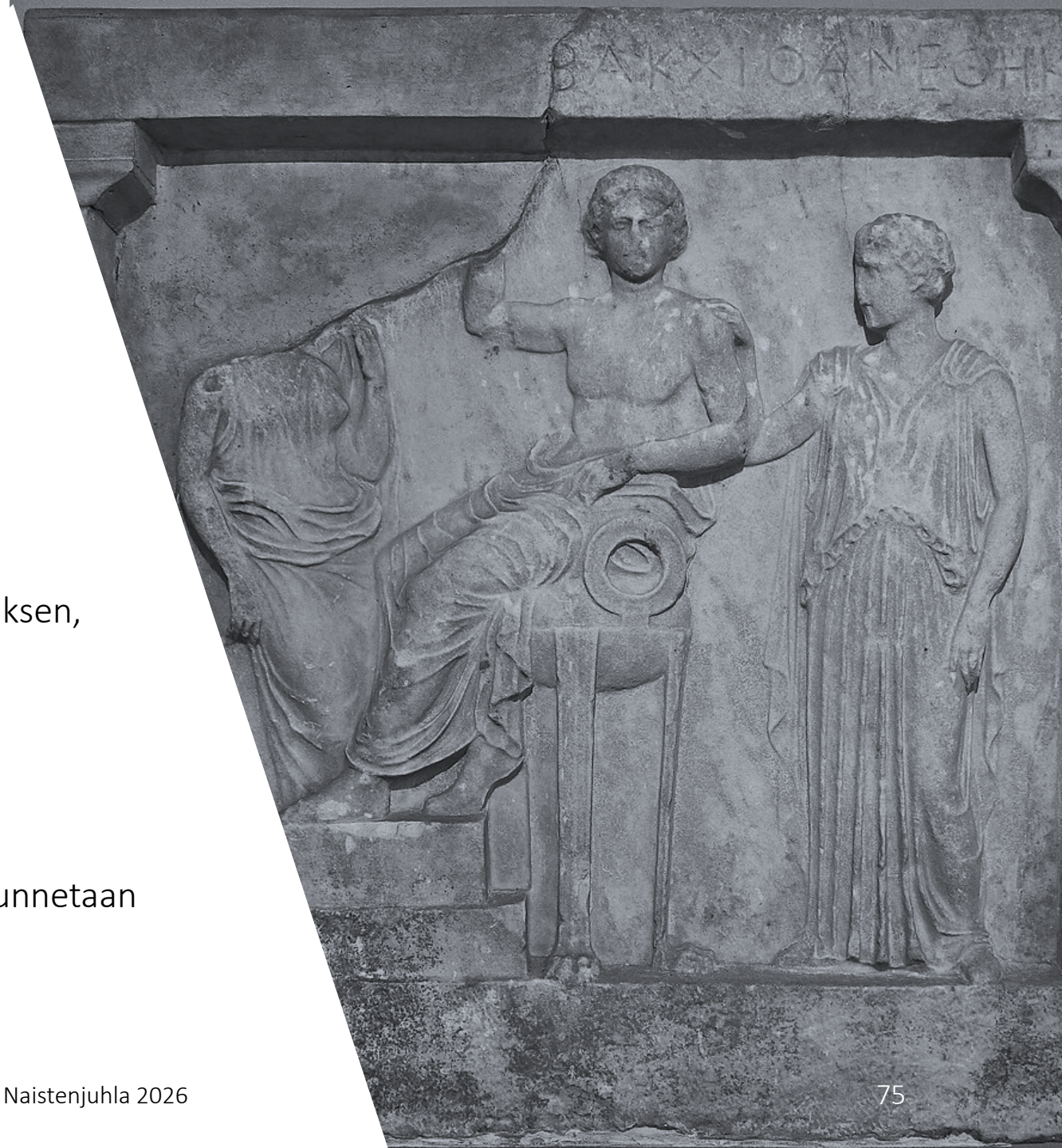
Soolo:

Laula Letosta myös aasialisen lyyran sävelin,

Rytmit rytmeihin villit yhdistä Fryygian sulottarien

Kuoro:

Myös Valtiatar Letoa palvon ja lyyraa, hymnien äitiä, joka tunnetaan miehekkäästä soinnistaan/huudostaan.

Vangelis Theodoropoulos
Thesmophoriazusae 2018. Kuva:
Kostas Ladas.

Tervehdys Apollon

Soolo:

Se saa valon välkähtämään
jumalallisista silmistä kuten
odottamaton huutommekin.

Tervehtikää siis kunnialla Valtias
Apollonia.

Kuoro:

Tervehdys, siunattu Leton poika

Mikä on tämä naismies oletettu?

LANKOMIES

Mikä nautinnollinen viisu, kautta suurten Tiineyksien (Genetyllides).

Kuinka naisellinen kuin syväsuutelo kielisuudelmien, pelkkä kuuntelu sai värisemään aina takapuolta myöten.

Ja sinulta nuorimies - jos nyt olet sellainen – haluan kysyä kysymyksen Aiskhyloksen Lykurgoksesta.

"Mist on tää naismies (gunnis)?

Mik on isänmaasi?

Mik asusi?

Mik tuo elämäsi sekavuus?"

Jacques-Louis David: Les Sabines 1799.

Miten yhteensopimatonta!

LANKOMIES

Mitä kielisoitin pulisee safronmekolle?

Mitä lyyra hiusverkolle?

Mitä ulkoöljyvoide rintavyölle (strophion)?

Kuinka yhteensopimatonta!

Ja mitä yhteistä on peilillä ja miekalla?

Missä on kullisi?

LANKO

Ja sinä itse, piltti, kasvatettiinko sinut mieheksi?

Missä on kullisi? Missä paksuviittasi? Missä marssikenkäsi
[Spartalaiset]?

Sinähän olet nainen! Mutta missä sitten on tissisi?

Mitä sanot? Miks olet vaiti?

Täytyykö sinut etsiä laulustasi, kun et itse halua selittää.

Runoilijan samaistuminen

AGATHON:

Voi ukko (presbu), ukko! Parjauksesi kaunaisen
tuon kuulin, vaan en siitä kipua tunne.

Pidän asusteita jotka vastaavat ajatuksiani.

Runoilijan tarvitsee aina tekemänsä näytelmän
mukaan tapansa sovittaa.

Esimerkiksi kun tekee näytelmää naisista on tarpeen,
että on osallinen heidän tavoistaan.

LANKOMIES (Euripideelle).

Tuskin Faidrasta runoillessasi nait ratsastaen

Attikalainen punakuvio 520-500 eaa. Satyyri ja aulokset.

Satyyrinäytelmät

AGATHON

Miehistä runoillessa ruumis on jo valmiiksi tämän tavoilla.

Vaan se mitä ei jo omata voidaan jäljittelyllä pyydystää.

LANKOMIES

Sitten kun satyyreistä runoilet, niin kutsu minua ja täältä

takaa autan aiheeseen paneutumaan erektiollani!

Runoilu luontonsa mukaisesti

AGATHON

Epämuusallinen (amouson) näky sitä paitsi on
runoilija ruokkomaton ja karvainen

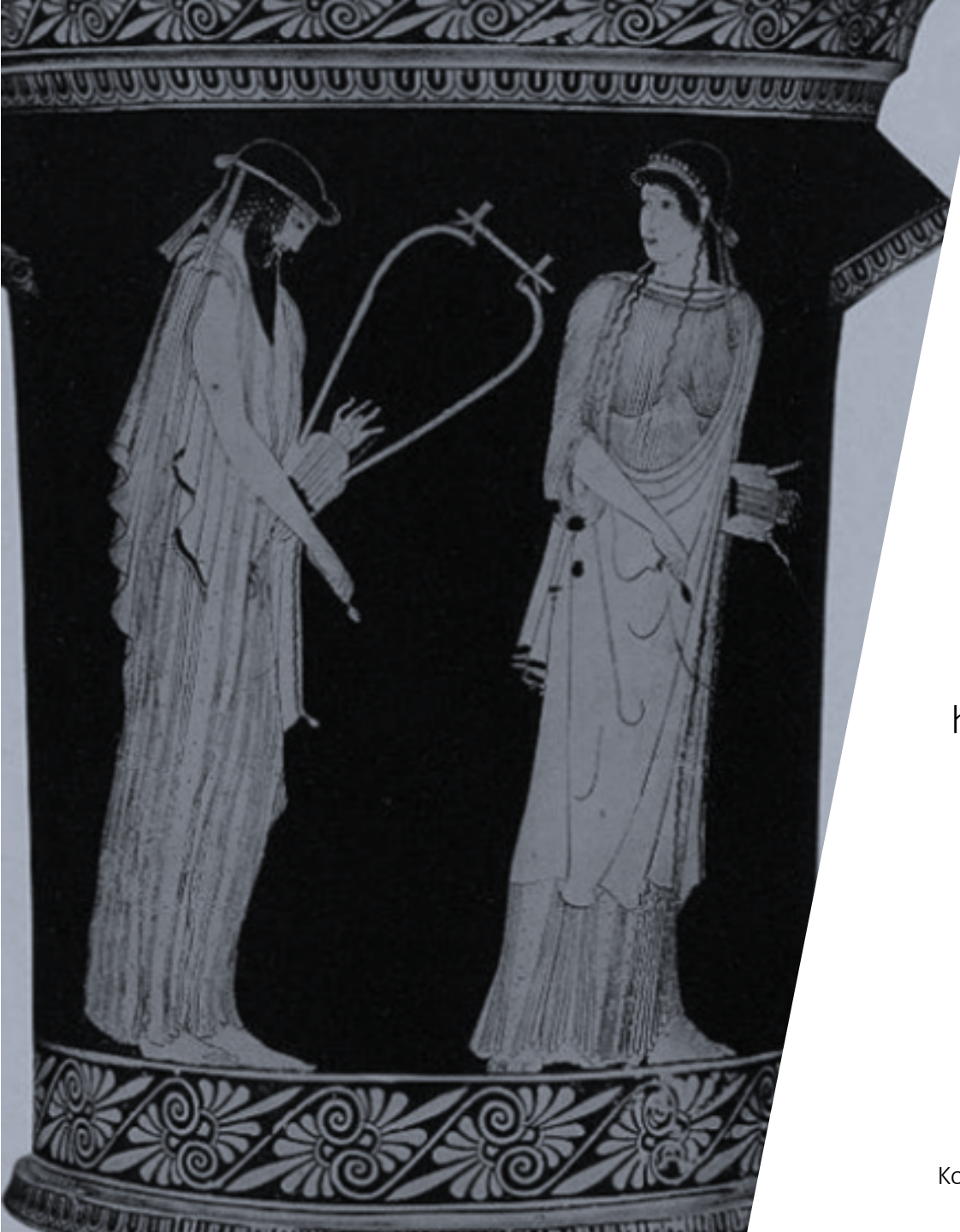
Anakreon Teoslainen sekä Ibykos, Alkaios, jotka pikantisti maustoivat
harmoniansa, käyttivät hiuspantoja ja osoittivat joonilaista pehmeyttä.

Ja Frynikhos – kai nyt sentään hänestä olet kuullut:

oli kaunis ja kauniisti pukeutuikin

ja senpä vuoksi olivat kauniita myös näytelmät.

Samanlaista välttämättä on runoiltava kuin on luontonsa (fysei).

Ruumiin muutos?

LANKOMIES

Siksi hävytön (aiskhros) Filokles runoilee hävyttömyyksiä, kehno (kakos) Ksenokles runoilee kehnosti ja lattea (psukhros) Theognis latteuksia runoilee.

AGATHON

On täysin välttämätöntä.

Siksi tuon nyt tietäen itseäni olen hoitanut/leikellyt (etherapeusa).

LANKOMIES

Kautta Jumalien, Miten ja mistä?

EURIPIDES

Lopeta räksytys!

Olin minäkin samanlainen tuon ikäisenä, runoilun kun aloitin.

LANKOMIES

Zeun kautta, enpä kasvatustasi kadehdi!

Kreikkalaisen teatterin työpaja 1993 Brysseli.

Asiaan

EURIPIDES

Anna kun kerron miksi tulin!

AGATHON

No kerro

EURIPIDES

Agathon, ”viisas mies on ken lyhyesti monet kauniit sanottavat (logous) tiivistää.”

[Euripides: Aeolos]

Uuden onnettomuuden kauhun lyömänä anojana luokses saavun.

AGATHON

Mitä tarvitset?

EURIPIDES

Valmistelevat naiset tänään tuhoamistani Thesmoforiassa, kun olen heitä herjannut.

AGATHON

Ja minkälaista apua voisimme sinulle antaa?

Puolustuspuheen

EURIPIDES

Kaikenlaista. Jos vain salaa naisten joukkoon istumaan
pujahdat itse naiselta vaikuttaen ja puhut puolestani, minut
varmasti pelastat.

Arvoni mukaisesti puhut sinä vain.

AGATHON

Vaan mikset voi itse mennä puolestasi puhumaan (apologeoi)?

EURIPIDES

Sen kerron sinulle. Ensiksikin minut tunnetaan:

Toiseksi olen harmaapäinen sekä parrakas.

Sinä taas kauniskasvoinen (euprosōpos), vaaleahipiäinen ja vailla
partaa,

Sinulla on naisenääni, olet pehmeä ihoinen ja
hyvännäköinen/kaunis katsella.

Euripides!

AGATHON

Euripides!

EURIPIDES

No mitä?

AGATHON

Joskus kirjoitit:

”Valosta [elossa olemisesta] iloitset, etkö luule myös
isäsi iloitsevan!”

[Euripides Alkestis]

EURIPIDES

Kyllähän minä

Alistu vaikeuksiin

AGATHON

Älä siis toivo laittavasi onnettomuuttasi minun niskoilleni – hulluhan silloin olisin.

Sinun on itse hoidettava asiasi.

”Ei oikeudellista (dikaion) ole vastoinkäymisiä metkuin/juonin kohdata vaan ne kärsien kestää/ alistuen (pathēmasin).”

LANKOMIES

No sinun pyllyynpanettavan (katapugon) valtava peräaukko ei olekaan sanoilla (logoisin) vaan alistumalla (pathēmasin) hankittu.

EURIPIDES

Ja miksi sitten pelkääät sinne mennä?

AGATHON

Sinuakin kurjemminhan kuolisin.

Nautintovaras

EURIPIDES

Miten?

AGATHON

Vielä kysytkin! Varastavan näytän naisten yönaimaiset puuhailut, riistäväni itselleni naisellisen Kypriksen [Afroditeen]/sukupuoli nautinnon].

[Kreikan myyttien oletus, että naiset vihaavat homoja, koska miehet pökkivät näitä eikä naisia.]

LANKOMIES

Varastavanko! Kautta Zeuksen, paremminkin panettavaksi tarjoutuen. Ja silti kautta Zeun on selityksensä hyvin sopiva.

EURIPIDES

Siis miten on? Teetkö sen?

AGATHON

Älä luulekaan!

Mitä tehdä?

EURIPIDES

Oi kolmastipahaonainen (triskakodaimōn) tuhottu Euripides!

LANKOMIES

Oi kallein ystäväni, sukulaiseni, älä vielä luovuta!

Euripides, kuoma, älä vielä luovuta!

EURIPIDES

Mitä sitten voisin tehdä?

LANKOMIES

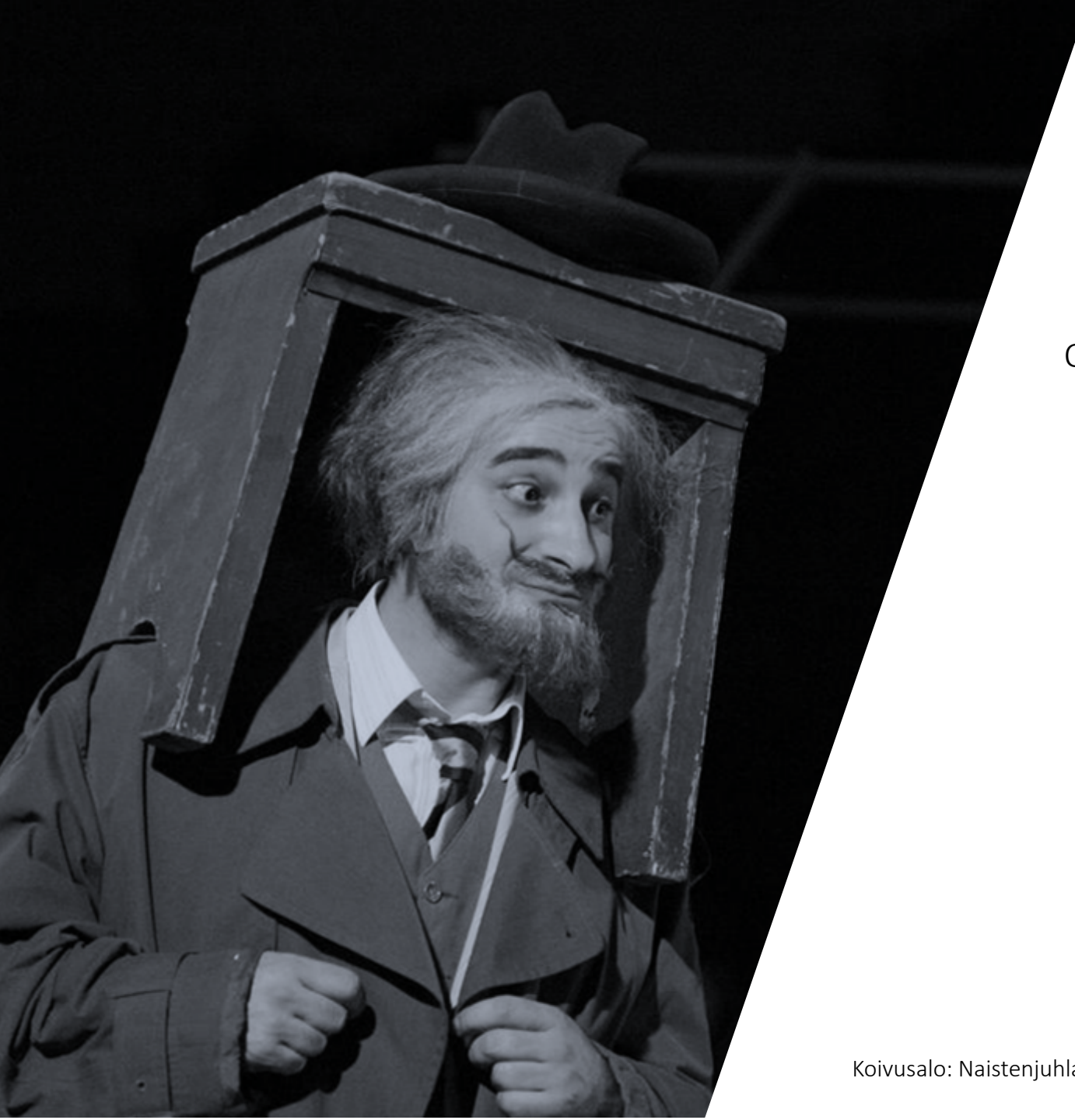
Käske tuon painua vittuun täältä!

Ja käytä minua siihen mitä haluat.

EURIPIDES

No, kun nyt kerran annat itsesi haltuuni,

Niin riisuppa tuo himationisi

Γιάννη Μπέζου. 2020. Δημήτρης Μακρής©

Karvojen poisto

LANKOMIES

Jo on maassa.

Vaan mitä oikein aiot minulle tehdä?

EURIPIDES

Ajaa partasi,

Ja sitten kärventää alapääsi [karvat]

LANKOMIES

Noo tee se, jos niin tuumaat

- eipä olisi minun pitänyt itse luvata!

EURIPIDES

Agathon, kannathan aina partaveistä [ei miekkaa]
mukanasi, nyt meille sitä lainaa.

AGATHON

Ota vaan itse tuosta kotelosta.

EURIPIDES

Oi sinä ylhäissyntyinen (gennaios)

Νίκου Χαραλάμπους Θεσμοφοριάζουσες (2009).

Parturointi

EURIPIDES

Sinä istu! - Poski oikea nyt pullista !

LANKOMIES

Oivoi minua!

EURIPIDES

Mitä raakut?

Työnnän kalun suuhusi jos et vaikene!

LANKOMIES [lähtee juoksemaan]

Aijaijajai, aijai

EURIPIDES

No, mihin juokset?

LANKOMIES

Kostottarien luo! - En, Demeterin kautta, jää tänne leikeltäväksi!

EURIPIDES

Mutta naurettavalta näytät noin puolipartaisena.

LANKOMIES

Vähät siitä välitän!

Kevytaseisiin

EURIPIDES

Älä, kautta jumalten, minua hylkää! Tule tänne!

LANKOMIES

Minä pahaonninen!

EURIPIDES

Nyt liikkumatta. Nosta pääsi! Suoristu!

LANKOMIES

Mummmmuu

EURIPIDES

Mitä mutiset? Kaikki sujuu kauniisti.

EURIPIDES

Mitä mutiset? Kaikki sujuu kauniisti.

LANKOMIES

Oivoi minua pahaonnista, nyt joudun varmaan kevytaseisiin!

Las Tesmoforias. Mérida 2013. Kuva Jero Morales.

Tulikin Kleisthenes

EURIPIDES

Älä siitä huolehdi, näytät oikein nätiltä.

Haluatko itse katsoa?

LANKOMIES

Jos niin tuumit, anna [peili] tänne!

EURIPIDES

Näetkö itsesi?

LANKOMIES

En, kautta Zeun vaan Kleisteneksen!

EURIPIDES

Nyt nouse, niin kärvennän kun kumarrut

LANKOMIES

Oivoi minua pahaonnista, minusta tulee uhripossu/pillu (delphakion)

EURIPIDES

Sisältä tuokaa soihtu taikka lamppu. Kumarru, varo nyt häntäsi päätä.

Palovaroitus

LANKOMIES

Kautta Zeun, varon kyllä
Paitsi, että olen liekeissä!
Oivoivoi surkeutta!
Vettä, vettä naapurit!

Pian ennen kuin liekit ovat muidenkin peräaukoissa

EURIPIDES

Rohkeutta!

LANKOMIES

Miten voi olla rohkea kun poltetaan poroksi (katapepurpolēmenos).

EURIPIDES

Vain vähän enää tehtävää, suurimman osan olet jo kestänyt.

Las Tesmoforias. Mérida 2013. Kuva Jero Morales.

Pylly mustana

LANKOMIES

Huh, tuota nokea

Olet polttanut koko takalistoni mustaksi karstaksi!

EURIPIDES

Älä huoli, joku muu pyyhkii sen

LANKOMIES

Käy kalpaten sen, joka peräaukkoni pyyhkii/herjaa/käyttää väärin

Vangelis Theodoropoulos Thesmophoriazusae 2018. Kuva: Kostas Ladas.

Lankomiehen pukeminen

EURIPIDES

Agathon, kun et kerran itseäsi laittanut likoon,
niin lainaa ainakin himation, rintaliivitkin/nyöritkin
(strofion) – et voi kieltää etteikö sinulla niitä olisi!

AGATHON

Ota vaan ja käytä, kiellä en.

LANKOMIES

Minkä ottaisin?

Sahramimekko

AGATHON

No, kokeile ensin tätä sahramimekkoa.

LANKOMIES

Kautta Afroditen, tuoksuukin nautinnollisesti –
pippeliltä/spermalta!

Vyötä se ylleni

EURIPIDES

Ja nyt rintaliivit/nyörit!

AGATHON

Siinä on.

LANKOMIES

Laittakaa helmat laskeutumaan säärille?

Las Tesmoforias. Mérida 2013. Kuva Jero Morales.

Peruukki?

EURIPIDES

Nyt hiusverkot ja huivi

AGATHON

Enemmän tämä pääperuukki, käytän sitä öisin.

EURIPIDES

Zeun nimeen: juuri se mitä tarvitaan!

Naisten viitta

LANKOMIES

Pukeeko minua?

EURIPIDES

Kautta Zeun: ihan parhaiten! Nyt naisten viitta (egkuklon)

AGATHON

Ota joku tuosta makuusohvalta.

Jalkineet

EURIPIDES

Naisten jalkineet

AGATHON

Ota nuo omani.

LANKOMIES

Sopivatko minulle? Selvästikin iloitsen väljistä asioista!

AGATHON

Kokeile itse. Saitte tarpeenne.

Nyt nopeasti minut takaisin sisään rullatkaa

EPISODI LANKOMIES, EURIPIDES,

Minas Tingkilis: Thesmophoriazusae 2014.

Valmis nainen

EURIPIDES

On mies jo tässä naiseksi ainakin näöltänsä tullut.
Kun puhut tee se naisten äänellä ja uskottavasti.

LANKOMIES

Koetan.

EURIPIDES

Kävele myös samalla lailla

LANKOMIES

Kautta Apollon, en, ellet minulle vanno.

EURIPIDES

Mitä tarvitsee vannoa?

LANKOMIES

Että pelastat vain minut kaikin keinoin, jos asiat menevät huonosti

Vannominen

EURIPIDES

"Eetterin nimeen vannon, Zeun asumuksen."

LANKOMIES

Kas kun et Hippokrateen vuokratalon!

EURIPIDES

Vannon nimeen korkeuksien kaikkien jumalten.

LANKOMIES

Muista että mieli vannoi , eikä, vain kieli vannonut. En valaa sanellut.

[Viittaus Euripideksen Hippolytokseen: "Kieleni vannoi valan, mutta mieleni on siitä vapaa."]

EURIPIDES

Nyt riennä kiireesti, merkki kertoo, että kansankokous Thesmoforiassa alkaa.

Minä häivyn tästä.

Thesmoforia

Matka Thesmoforiaan

LANKOMIES JA KUVITTEELLINEN NAISORJA

Thratta, seuraa tännepäin.

Voi Thratta, katso loimotusta soihtujen!

Ja joukko joka tänne kipuaa liekkisauhun seassa!

Oi Thesmoforiat, lain antajat, kaikkein kauneimmat,
suokaa hyvä onni tänne saapumiselleni ja
kotiinpaluulleni.

Oi Thratta, laske kori ja ota kakkuset esille, jotta voin
uhrata kaksoisjumalattarille [Demeter ja Persefone]

Uhraus Demeterille

[Lasten hyväksi, rivouksia puhuen]

Demeter, monikunnioitettu rakas valtiatar ja Persefone, suokaa että monen monta kertaa minulla on vaurautta tulla teille uhraamaan tai ainakin, että pääsen täältä pakoon.

Ja suokaa, että tyttäreni, pikkupillu/possu, sattuu saamaan miehen rikkaan, mutta muuten tyhmän, aivan ääliön!

Ja pikkupippelilleni [poikani] suokaa älyä ja sydäntä!

PARODOS

[Soihtuja kantava 24 naisen kuoro saapuu]

Kreikan kansallisteatteri
1989. Kuva Delta.

Kuoro saapuu

PUHEENJOHTAJATAR (kērukaina)

Pyhä hiljaisuus! (eufēmia)

Pyhä hiljaisuus!

Rukoilkaa kahta,
Thesmoforiaa,

Demeteriä ja Korea (Tytärtä)

Ja

Megara Hyblaiasta (Sisiliasta) löydetty Kourotrofos, tehty kalkkikivistä ja uudelleen koottu yli 900 palasesta. Kahden lapsen imettäminen.

Plutos, Kalligeneia, Kourotrofos..

..ja Plutosta (Rikkautta/Satoa)

ja Kalligeneiaa (Kaunista syntymää)

ja Kourotrofosta (Lastenkasvattajaa/imettäjää/ravitsijaa)

Maata,

Hermestä

ja Khariitteja (Sulottaria) ...

Kokous

, että tämän kansankokouksen (ekklēsian) ja palaverin/yhteistapaamisen (sunodon) nyt toimitamme kauneimmalla (kallista) ja parhaalla (arista) tavalla suureksi hyödyksi Ateenan kaupungille ja onnen tuojaksi meille itsellemme.

Ja että Ateenan kansan ja naisten osaksi parhaiten toimiva ja puhuva veisi voiton (nikan).

Sitä rukoilkaamme ja kaikkea hyvää myös itsellemme.

iee paioon, iee paioon!

Riemuitaan!

Vangelis Theodoropoulos
Thesmophoriazusae 2018.

Kuoro

Me otamme tämän
vastaan ja jumalien sukua
rukoilemme ilmaisemaan
ilonsa rukouksistamme
heille

Reliefi: Zeus ja Leto, Apollo ja Artemis. 400-luvulta eaa.

Jumalat jo saapukaa!

Mahtinimi Zeus
ja kultalyyra, joka omaat pyhän
Deloksen [Apollo]
ja sinä kaikkivoipa säteilevä
silmäinen ja kultakeihäinen neito
[Athene], joka asustat tässä taistelun
arvoisessa kaupungissa,
Jo saapukaa!
Ja sinä moniniminen petojen
tappaja [Artemis], Leton
kultakasvoinen lapsi.

Hyväsyntyiset naiset (eugeneis gunaikēs)

Ja sinä meren kunniakas Poseidon,
Hylkää nyt kalaiset syvänteet ja raivokkaat pyörteet
Ja kanssasi meren Nereuksen tyttäret, ja nymfit vuoriston.

Kultainen lyyra säestäköön rukouksiamme
täydellistäen tämän Ateenan kansankokouksen (ekklēsiāsaimen)
hyväsyntyisten (eugeneis) naisten.

Kokouksen avaus

PUHEENJOHTAJATAR

Nyt rukoilkaa Olympon jumalia ja jumalattaria, sekä Pythian jumalia ja jumalattaria, kuin myöskin Deloksen jumalia ja jumalattaria, ja kaikkia muitakin jumalia.

Ken hautoo kansalle pahaa, siis naisten kansalle taikka vehkeilee Euripideen ja persialaisten kera harmia naisille...

[Ken vehkeilee persialaisten kanssa – Ateenan kansankouksesta, nyt lisäys Euripideen kanssa]

Johannes Vermeer: Dame en dienstbode 1666.

Tai...

tai aikoo tyranniksi tai tuomaan tyrannian
takaisin,

tai ilmiantaa naisen, joka on toisen lapsen
pitänyt omanaan

tai on välikätenä toimiva orjatar ja
paljastaa kaiken isännälle

tai jos lähetetyn viestin väärin kertoo

tai on pettävä rakastaja (moikhos)

tai on rakastaja (moikhos), joka pettää väärillä sanoilla tai ei sitoudu lupaamiinsa asioihin, tai on vanha akka, joka antaa rakastajalle (moikhō) lahjoja, tai kurtisaani, joka ottaa vastaan ja pettää rakastajansa

Tai juoman väärinlaskija

Tai on kapakan pitäjä tai pitäjätär, joka vääristelee litramitat deseihin.

[chous n. 3 litraa kotyle n. 3 desiä]

Kutsukaa näille ja näiden perheille kurjaa kuolemaa.

Mutta kaikille meille muille rukoilkaa jumalia antamaan runsaasti hyvää.

Parhaiten puhunut voittakoon

KUORO

Yhdymme rukoukseen toteuttamisesta
Kaupunkimme ja kansamme toteuttamisesta
kaikkien näiden toiveiden.
Ja että voiton saavat kaikkein parhaiten
puhuneet.

Epäpyhät ja oikeudettomat

KUORO

Vaan ne, jotka pettävät meidät ja rikkovat
valat asetetut oman etunsa vuoksi harmiksi meille,
jotka pyrkivät kaikki äänestämämme lait (nomoi) kumoamaan
ja salaisuutemme vihollisillemme paljastamaan ja
kutsumaan persialaiset,
vain oman etunsa vuoksi harmiksi meille, ovat epäpyhiä ja
oikeudettomia kaupungille.

Oi kaikkivaltias Zeus, vahvista tämä,
tuo jumalat rinnallemme
Vaikka naisia olemmekin.

Naisten neuvoston päätös

JOHTAJATAR

Nyt kaikki kuulkaa!

"Naisten neuvoston (boulē) esitys: Timokleia puheenjohtajana, Lysilla sihteerinä/kirjaajana, Sostrate ehdottajana.

Kansankokous (ekklēsian) pidetään Thesmoforian toisen päivän aamuna, kun meillä on parhaiten vapaa-aikaa,

ja ensimmäisenä harkitsemme Euripideen asiaa.

Hänen rangaistuksensa tulee julistaa.

Kaikkihan me pidämme häntä oikeudettomana/ rikollisena (adikein).

Kuka haluaa puhua/ kokouspuheenvuoron (agoreuein)?

Mikan puhe

Pierre Olivier Joseph Coomans: Pompeialainen nainen 1870.

Ensimmäinen puhuja

MIKA

Minä.

AIRUT

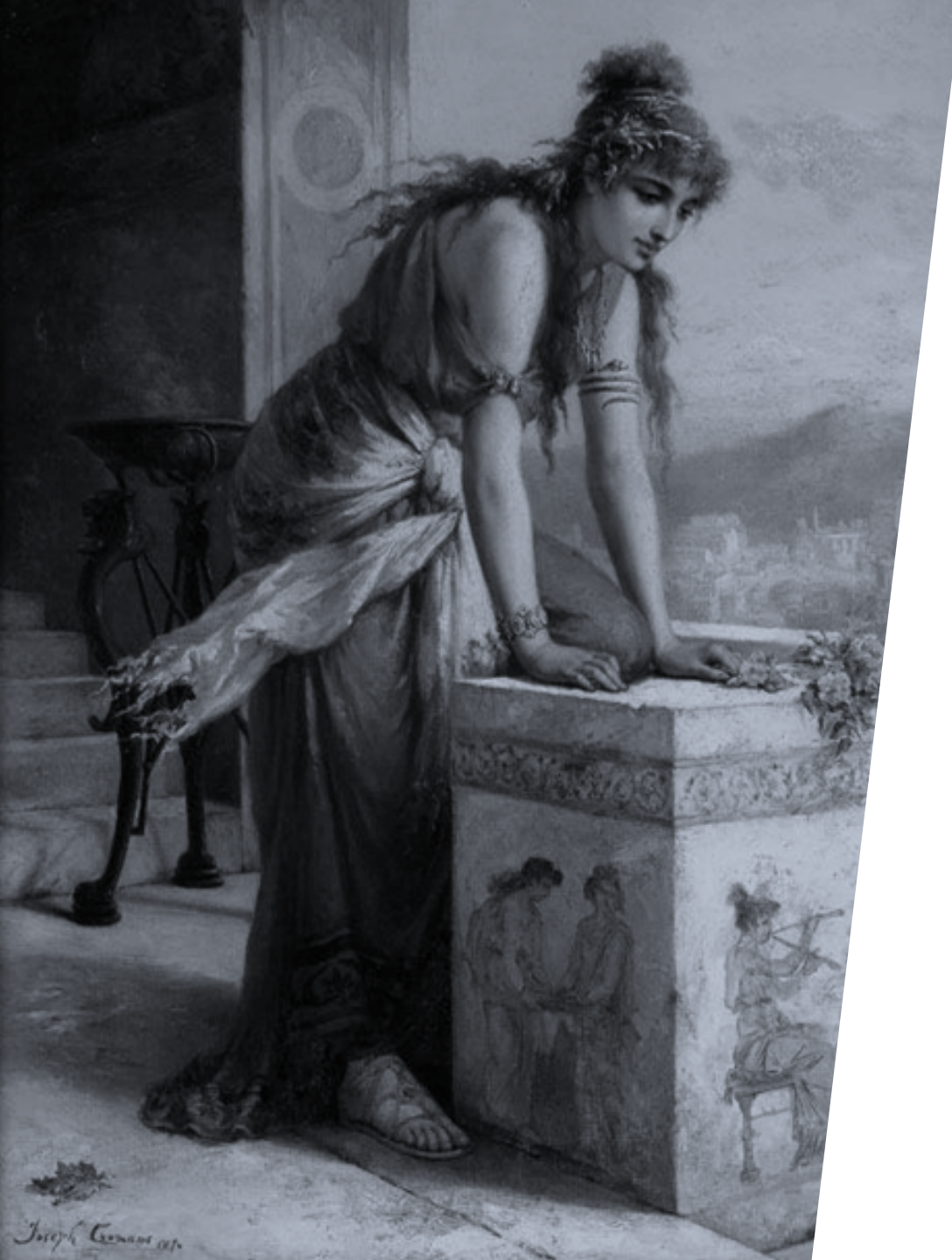
Pane ensin päähän tämä sepele

KUORONJOHTAJA

Vaiti! Hiljaa! Keskittykää nyt!

Hän jo rykii kurkkuaan kuten puhujat.

Enteilen pitkää puhetta.

Kreikan kansallisteatteri 2006. Vasilis Charalampopoulos,
Giorgos Armenis. Eleni Oyzounidou

Mikan puhe

MIKA

En kunnian himosta (filotimia), kautta
jumalten, puhumaan noussut, hyvät
naiset.

Vaan koska raskain mielin pitkän aikaa
kärsien olen nähnyt Euripideen lokaan
meitä laahaavan, - pojan
vihanneskaupustelijattaren, joka kaikin
tavoin meitä jatkuvasti herjaa.

Kreikan kansallisteatteri 2006. Vasilis Charalampopoulos,
Giorgos Armenis. Eleni Oyzounidou

Parjaa kaikkialla

MIKA

Parjaa meitä kaikkialla, jossa vähääkään on yleisöä, tragedian
toimijoita tai kuoroa,

kutsuu luntuiksi/rakastajiin taipuvaisiksi (moikhotropous),
miestennielijöiksi (andrerastias),

viinisiepoiksi (oinopotidas),

pettäjiksi, lörpöttelijöiksi, epäterveellisiksi

ja miesten pahimmaksi vitsaukseksi

Tragedia herättää epäilykset

MIKA

Niinpä heti tullessaan katsomopenkeiltä miehet epäillen meitä
katsovat ja tutkiskelevat mihin rakastaja voisin olla piilotettu.

Ei enää tehdäkään voi mitään kuten ennen,
niin pahoja ovat asiat joita tuo miehillemme opetti.

Henry Thomas Schafer
1854–1915
Weaving the Garland
Russell-Cotes Art
Gallery & Museum

Seppele

Jos seppeleen nainen
sattuu sitomaan niin
vaikuttaa rakastuneelta.

Bellerofon ja Stheneboia. Mosaiikki. 200-luku.
Antakya Archaeology Museum, Turkey.

Stheneboia

Ja jos sattuu astian pudottamaan kodissa
hyöriessään, mies kysyy:

"Kenelle kulho särkyi?"

Korintolaiselle vieraille varmaankin!

Euripides: Kadonnut tragedia: Stheneboia.

Bellerofonin ollessa Stheneboian miehen Proitoksen vieraana
Stheneboia yrittää lähennellä, mutta tulee torjutuksi ja kostoksi
väittää, että Persefone on yrittänyt viettelä tämän.

"Mikään hänen kädestään putoava ei jää häneltä huomaamatta,
vaan hän sanoo heti: Korinttilaiselle vieraillemme!"

Otteita Euripidekseltä

Tyttö sairastaa ja veli heti sanoo:

"Tuo tytön ihonväri ei minua lainkaan miellytä."

Niinpä ja vielä lisää

Ja jos nainen lapseton tahtoo toisen lapsen omana
tuoda, ei tästä enää selviä kun miehet istuvat
synnytystä valvomassa.

On vanhukselle naismorsian despootti

Vanhuksia, jotka ennen naivat nuoria tyttöjä,
hän herjaa, niin ettei enää ukko yksikään
halua naida naisia tämän sanonnan takia:

"On vanhukselle naismorsian valtiatar (despoina)!"

‘despoina gar geronti numphiō gunē

Euripides: Foiniks

Molossikoirien vahtimat naistenhuoneet

Ja hänen vuokseen myöskin naisten huoneiden (gunaikōnitisin) oville sinetit ja salvat laittavat ja meitä vahtiessaan, molossikoirat kasvattavat uhkaamaan rakastajiamme (moikhois).

Spartalainen avain

Tuo on vielä anteeksiannettavaa.

Mutta ennen olimme itse varastojenhaltioita ja kontrolloijia ja saatoimme huomiotta ottaa jauhot, öljy viinit vaan ei sitä enää sallita.

Miehet itse nyt avaimia kantavat tai piilottelevat ja kaikkein katalimpia sellaisia, Spartalaisia kolmihampaisia.

Sinetit

Ennen oven saattoi myös salaa aukaista ja sulkea kolmen

obolin sinettisormuksella,

mutta nyt Euripides

- varsinainen talonturma turma –

opetti madonsyömää puuta sinettinä käyttämään ja

mukanansa kantamaan!

Kuolemantuomio

Niinpä näkemykseni on, että hänet on tavalla tai toisella tuhottava (olethros), joko myrkyttämällä (farmakoisin) tai jollakin muualla tekniikalla (tekhnē), kunhan vain kuolee (apoleitai).

Tämä on siis minun julkinen puheeni/ehdotukseni ja sihteeri sen kirjatkoon edelleen.

Kuorolaulu

Kuoro

Milloinkaan en monisyisempää
(poluploköteras) kuullut ole naista,
nerokkaampaa (deinoteron) puheessaan.
Kaikessa sanomassaan oli oikeassa (dikaia)
Kaikilta puolilta tutkinut
Kaiken tarkkaan pohtinut loppuun asti
Monenkirjavat argumentit hyvin etsinyt ja
löytänyt.
Vaikka vertaisi Karkinoksen pojan
Ksenokleen puheeseen,
uskon, että kaikki katsoisitte,
että verrattuna tähän on van hölynpölyä.

Seppeleen sitojan puhe

Seppeleen sitoja

Vain lyhyesti nousen itse puhumaan.
Muuten kyllä hyvän syytepuheen piti, vaan
omasta kärsimyksestäni haluan kertoa.

”Minulta mies kuoli Kypros – saarella, jätti viisi lasta jälkeensä.
Heidät tuskin ruokin myrttiseppeleiden punonnalla.

Tähän saakka puolihuonosti ruokin, vaan nyt tuo tragedioita
runoilemalla on saanut miehet vakuuttumaan ettei jumalia ole
olemassakaan ja myytyä en entisestä saa enää puoltakaan.

Niinpä kehotan ja ehdotan rankaisemaan moista miestä
monista syistä,
villejä ovat pahat toimensa meille naisille kun villeillä yrteillä
on itse ruokittu.

Vaan nyt torille on lähdeittävä punomaan seppeleitä
kahtakymmentä miesten tilaamaa.

Kuorolaulu

Vangelis Theodoropoulos:
Thesmophoriazousae 2018.
Evi Fylaktou.

Vieläkin parempi!

KUORO

Tämä toinen rohkea esitys paljastui vielä ensimmäistäkin terävämmäksi.

Olipa loistava lörpöttely, niin ajankohtainen ja selväjärkinen moninaisine ajatuksineen ja täysin vailla puupäimäisyyttä, kaiken kaikkiaan vakuuttava.

Vuoksi moisen meitä vastaan osoitetun röhkeyden (hybris) on tuota meistä rangaistava kaikkien nähden.

Lankomiehen/naisen puhe

Lankomiehen/naisen puhe

Hyvät naiset, ei ole mikään ihme,
että noin kovin raivoissanne olette Euripideelle,
joka herjannut on teitä kuultavasti,
kyllä siitä jo sappi kiehuu.

Myös minä – kautta lapsieni menestyksen -
sitä miestä vihaan - muuten hulluhan olisin!

Vaan yhdessä meidän pitää asiasta keskustella
- olemme keskenämme eikä sanat täältä leviä.

Vangelis Theodoropoulos
Thesmophoriazusae 2018.
Kuva: Kostas Ladas.

Omatunnon asioita

Vaan miksi häntä näin nyt
syytämme häntä raskain mielin, jos
kaksi, kolmekin itse tuntemaansa
(xuneidōs) paha tekoamme kertoi,
vaikka niitähän on lukuisia!

Minulla itselläni - muista
puhumattakaan -
on paljon (oma)tunnollani
[synoida – tietää itsensä kanssa].

Tuore aviovaimo

Tämä katalin ehkä lie, kun morsian olin ollut vasta kolme päivää. Mies vieressäni nukkui.

Rakastajani/ystäväni (filos), joka vei neitsyyteni jo seitsenvuotiaana, tuli kiimassa (pothō) raapimaan oveani. Heti tunsin äänen ja salaa lähdin alakertaan.

Mies kysyi: "Miksi menet alakertaan?"

Miksikö? On vatsanväännteet, kovat tuskat, mieheni.

Käyn vain huussissa (koprōn) —

"No mene sitten."

Skandaali musiikkivideo seksiä Belfastin katolisen kirkon alttarilla

Panot pyhällä julkisella paikalla

Hän nousi jauhamaan katajanmarjoja, tilliä ja salviaa kun minä taas saranat vedellä kostutin ja kiiruhdin rakastajani (moikhon) luo.

Sainkin kunnan panon kun Apollo Agyieusonin pilarin luona pyhästä laakeripuusta pidellen kyyryyn kävin.

Nähkääs nyt, ei Euripides siitä mitään koskaan kenellekään kertonut!

[Lääke mahakipuihin ja ilmavaivoihin

Apollo Agyieusonin alttarit kadulla talojen edessä

Laakeripuu Apollon pyhä puu]

Just Jaeckin:
Lady Chatterley's Lover
1981

Ei kerro...

Ei kerro kuinka orjat ja muulinajajat saavat meitä panna, jos ole muita tarjolla.

Ei kerro kuinka koko yön jonkun kanssa naituamme aamulla pureksimme valkosipulia ettei mies muurivartiosta palattuaan hajusta voisi epäillä, että olemme olleet pahan teossa.

Ei kerro...

Tällaista, huomaatko, ei hän koskaan ole kertonut.

Ja jos Faidraa herjaa, vähät me siitä!

Ei edes kertonut miten vaimo viittaansa näytti miehelleen päivänvalossa ja sen alla päästi rakastajansa/aviorikkojan ulos talosta.

Moista ei kertonut!

Valesynnytys

Ja tiedän toisen naisen, joka väitti saavansa supistuksia kymmenen päivän ajan, kunnes sai ostetuksi lapsen.

Mies juoksi kaikkialla synnytystä nopeuttavia yrttejä ostamassa.

Lopulta eukko lapsen kantoi ruukussa,

Hunajakennon pala suussa ettei parkuisi.

Kun eukko nyökkäsi, alkoi nainen heti miehelleen huutamaan

”Lähde, lähde! Luulen, että nyt synnytän!”

Näet ruukkumahaa silloin potkaistiin.

Mies pois juoksi riemuissaan ja kun vaimo hunajat lapsen

suusta tempaisi alkoi parkumaan

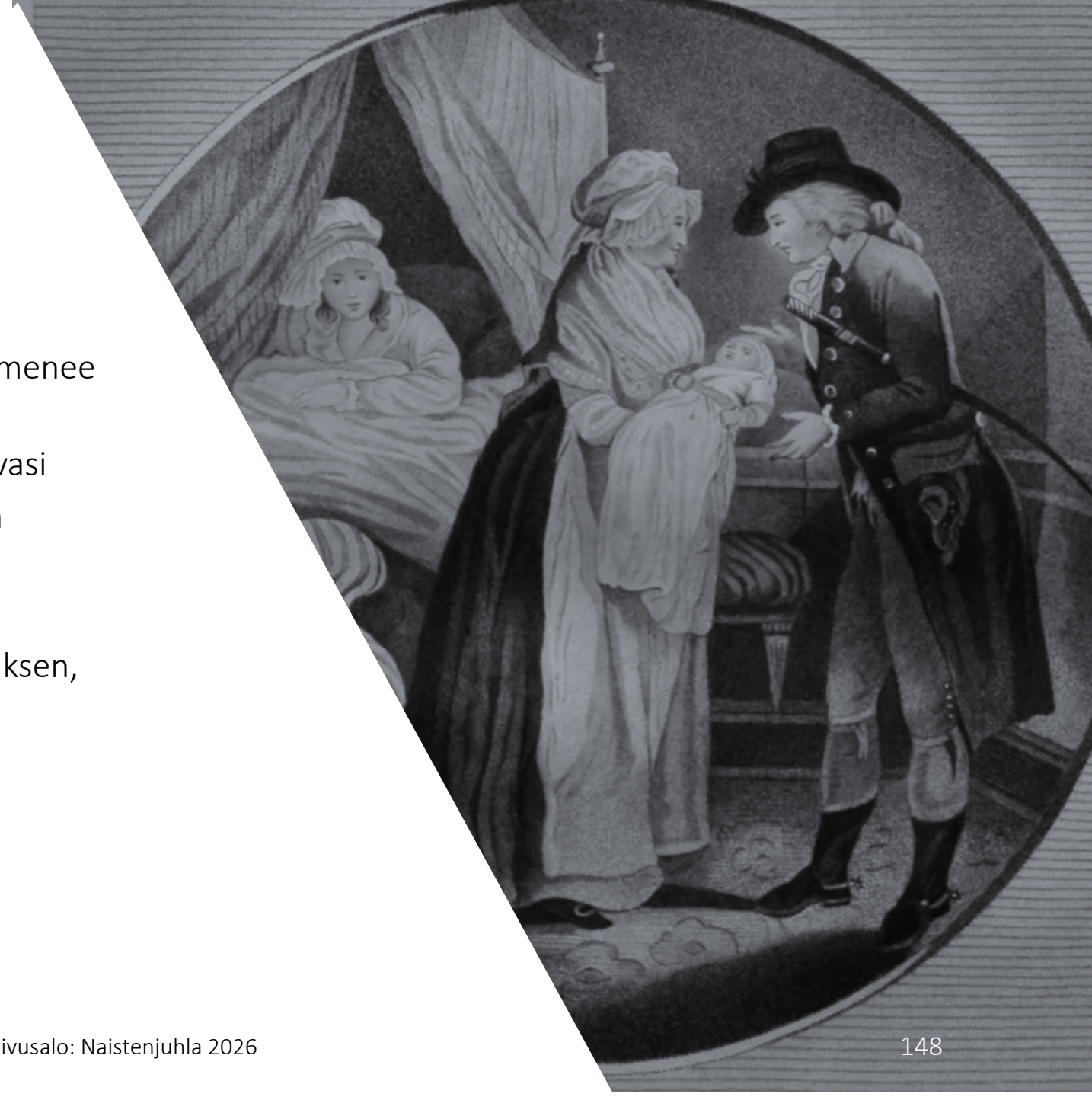
William Ward: First Pledge of Love. London, 1788.

Aivan näköisesi

Ja siten saastainen eukko, lapsen hankkija makeillen menee miehen tykö sanomaan:

”Leijona, on leijona sinulle syntynyt, aivan ilmetty kuvasi kaikin tavoin, myös pikkupippeli on kuin omasi, kävyn muotoinen!”

Emmekö mekin tee tällaisia pahuuksia, kautta Artemiksen, kyllä teemme! Euripideelle sitten suutumme, tekojemme mukaan vaikka emme kärsikään!”

Kuorolaulu vastasäkeistö

Vastasäkeistö

Tuohan vasta on ihmeellistä!
Mistähän löytyi moinen!
Mikähän maa on kasvattanut
Noin äärimmäisen hävyttömän?
Että tuo lurjuslutka puhuu moista
hävytöntä julkisesti!

Enpä olisi voinut ajatellakaan enkä rohjennut moiseen!

Vaan on kaikki mahdollista
kuten sanoo ikivanha sananlasku:

Joka kiven alle katso,
sieltä saattaa purra – puhuja/poliitikko (rhētör)

[Sanonta: Joka kiven alle katso siellä saattaa piillä skorpioni]

Episodi

Γιάννη Μπέζου. 2020.
Δημήτρης Μακρής©

Naiset?

KUORONJOHTAJA

Ei ole kai nyt luonnostaan
julkeata naista
pahempaa ole mitään –
paitsi naiset.

Karvat pois!

MIKA

Nyt kautta Aglauroon, ette ole järjissänne vaan kuin huumatut tai jonkin muun suuren pahan vallassa, kun annatte tuon tuholaisen häväistä meitä tuolla lailla.

Onko siellä ketään joka...! [yleisölle]

Jollei niin me itse orjiemme kanssa otamme tuhkaa jostakin ja poltamme karvat tuon pillusta/possusta (khoiron). Siitä oppikoon nainen olemaan koskaan enää puhumatta pahaa naisista!

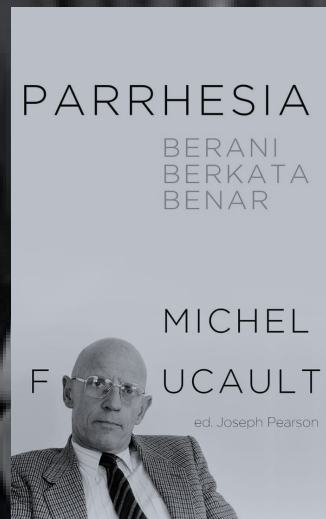
Parrhesia - vapaa/suora puhe

LANKOMIES/NAINEN

Ei nyt toki pimpsasta oi arvon rouvat.

Onhan suorapuheisuus (parrēσίας) sallittua puhetta kaupunkilaisnaisten (astai) läsnä-ollessa.

Jos puhuin vain Euripideksen hyväksi sen minkä tiedän olevan oikeaa (dikaia), niin miksi minua pitäisi rangaista karvanpoistolla?

Penelope?

MIKA

Vai ei nyt saisi sinulle antaa oikeutta/rankaista?

Sinähän yksin tohdit sanoa vastaan tuosta miehestä,
joka on meille niin paljon paha tehnyt löytäen aina
tarkoituksella tarinansa viheliäisiksi tulevista naisista,
on tehnyt Melanippeet ja Faidrat.

Vaan ei ole koskaan runoillut Penelopesta, koska
tämä tunnetaan
hyveellisyydestään/siveellisyydestään (sofron)!

Minas Tingkilis:
Thesmophoriazu
sae 2014.

Faidroja

LANKOMIES/NAINEN

Tiedän kyllä miksi. Eihän ketään
nykynaisista voi sanoa Penelopeksi,
Faidroja ovat kaikki tyynni!

MIKA

Kuulkaa hyvät rouvat, kuinka liero taaskin meistä
puhuu uudestaan ja uudestaan.

LANKOMIES/NAINEN

Kautta Zeun, enkä edes ole vielä sanonut kaikkea
tietämäni: Haluaisitteko, että vielä lisää kerron?

Joko loppui?

MIKA

Ei sinulla enää kerrottavaa ole,
kaikki hävyttömyytesi jo ulos purskautit.

LANKOMIES/NAINEN

Zeun kautta, en tuhannettakaan osaa siitä mitä
teemme!

Kertonut en – huomasihan sen - mitenkä
ruokokylpykaavinta käytämme viinin latkimiseen.

MIKA

Tuhoutuisit jo

Apaturia? Attikalainen punakuvio n. 480 eaa. Louvre (G 138)

Apaturia

LANKOMIES/NAINEN

Ja kuinka Apaturia juhlien lihat annamme
parittajillemme ja sitten sanomme,
että hilleri ne vei.

MIKA

Voi minua kurjaa, mitä hölynpölyä!

John Collier, Klytaimestra 1882

Lisää...

LANKOMIES

Enkä kuinka vaimo kirveellä miehensä surmasi,
enkä kertonut, kuinka toinen lääkitse (farmakois)
miehensä hulluksi

tai kuin ammeeseen hukutti

MIKA

Kuolisit jo!

LANKOMIES/NAINEN

... Akharnain tyttö isänsä.

MIKA

Ken kestää enää kuulla!

LANKOMIES/NAINEN

Enkä miten itse kun orjattaresi pojan sain, sen
omaksi omit ja tyttäresi orjalle jätit.

Karvat lähtee!

MIKA

Kautta kahden jumalattaren et puheistasi
karkuun pääse, keritsen sinut kaikkialta.

LANKOMIES/NAINEN

Etkä, kautta Zeun, et koske minuun!

MIKA

Sepäs nähdään!

LANKOMIES /NAINEN

Sepäs nähdään!

Käsiksi käyminen

MIKA

Filiste, ota himationi!

LANKOMIES/NAINEN

Käypäs vaan kiinni, niin kautta Artemiin minä..

MIKA

Teet mitä?

LANKOMIES/NAINEN

Ahmimasi seesamikakun laitan sinut ulos
paskantamaan.

Joku nainen saapuu

JOHTAJATAR

Loppukoon tuo herjailu, joku nainen kiireessä tänne juoksee.

Ennen kuin keskuuteemme tulee vaietkaa, tarvitsemme järjestystä kuullaksemme mitä tällä on sanottavaa

Episodi KLEISTHENOS

Proksenōs

KLEISTHENES

Te rakkaat naiset, sisarukseni tavoissanne/seksiasennoissa

Olen [mies]ystävänne: ilmaiseehan jo leukani,
naishulluttani (gunaikomanō) ja edustajanne/lähettiläenne
(proksenōs) olen aina.

[proksenos – toisen kaupungin intressien edustaja toisessa – naisten
miesten kaupungissa]

Kun nyt kuulin vähän teitä suuresti koskevasta asiasta
(pragma) kun siitä juuri torilla juoruiltiin heti tulin siitä
viestin teille kertomaan, että ehditte sitä pohtia ja siihen
varautua ja ettei moinen kauhea ja suuria asia tule teille
huomaamatta/ilman vartiota (afarktois)

Minas Tingkilis: Thesmophoriazusea 2014.

Vakooja!

KUORONJOHTAJATAR

Mikä se on lapsonen (pai) ? Saahan sinua kutsua lapsoseksi (paida), kun sinulla on vielä paljas leukakin.

KLEISTHENES

Puhutaan Euripideksen lähettäneen vanhemman lankomiehen tänään tänne.

KUORONJOHTAJATAR

Mitä tekemään ja minkä ajatuksen ilosta?

KLEISTHENES

Teidän neuvottelut ja päättämät toimet aikoo raportoida (logon) tuo vakooja (kataskopos).

KUORONJOHTAJATAR

Mies miten voisi piillä naisten joukossa?

KLEISTHENES

Euripides poltti ja poisti karvatkin ja kaikki tavoin naiseksi varusti.

Minas Tingkilis:
Thesmophoriazusae
2014.

Idiootti

LANKOMIES/NAINEN

Ja tuohonko uskotte?

Kuka mies olisi niin idiootti,
että antaisi karvansa poistaa?

En sitä usko lainkaan, kautta
monikunnioitettujen jumalattarien.

KLEISTHENES

Typeryyttä. En kai tuomaan tulisi viestiä,
ellen olisi kuullut sitä varmasti sen tietäviltä?

Hirmuinen asia

KUORONJOHTAJATAR

Hirmuinen (deinon) asia on meille viestitty.

Niinpä, hyvät rouvat ei nyt voida olla toimetonna,
täytyy tähyillä tuota miestä

ja etsiä missä piileksii ja salaa istuu joukossamme.

Ja sinä auta etsimisessä, niin kaksin verroin saat
suosiomme, oi edustajamme (proxenos).

Minas Tingkilis: Thesmophoriazusae 2014.

Kaikki on tutkittava

KLEISTHENES

Katsotaanpa, ensin sinä, kukas olet?

LANKOMIES/NAINEN

Mihinkä kääntyisin?

KLEISTHENES

Kun kaikki tutkittava on ...

LANKOMIES/NAINEN

Voi minua pahaonnista!

MIKA

Minultako kysyt! Vaimo Kleonymoksen.

KLEISTHENES

Ja te tunnette kaikki tämän naisen?

PUHEENJOHTAJATAR

Tunnetme totta kai. Nyt tutki toiset.

KLEISTHENES

Ja kukas tämä, jolla lapsi sylissä?

MIKA

Imettäjäni, kautta Zeun!

Pissahätä

LANKOMIES/NAINEN

Olen mennyttä!

KLEISTHENES

Mihin matka? Pysy siinä! - Mikä hätänä?

LANKOMIES/NAINEN

Pitää päästä pissille

Johan olet hävytön

KLEISTHENES

No käypä pissalla, minä odotan tässä!

PUHEENJOHTAJAR

Odota ja tutki sitten tarkasti.

Hän on ainoa jota emme tunne laisinkaan.

Minas Tingkilis: Thesmophoriazusae 2014.

Krassittelu

KLEISTHENES

Pissitpä todella pitkän aikaa.

LANKOMIES/NAINEN

Kautta Zeun, hyvä ystäväiseni

On virtsaamisvaiva, kun söin eilen vihanneskrassia/siemeniä

[krassin ajateltiin keräävän virtsaa]

KLEISTHENES:

Mitä krassittelua?

Tulehan tänne näin.

LANKOMIES/NAINEN

Miksi minua raahaat? Enhän voi hyvin!

Se yksi tyyppi

KLEISTHENES

Kerron nyt minulle

kuka on miehesi?

LANKOMIES/NAINEN

Haluat siis tietää mieheni?

Tunnethan nyt sen yhden tyyppin Kothodikaiasta?

KLEISTHENES:

Kenet yhden tyyppin?

LANKOMIES/NAINEN

Sen yhden tyyppin, joka kerrankin
sen yhden tyyppin, pojan yhden tyyppin

Toinen yksi tyyppi

KLEISTHENES:

Vaikuttaa ihan sekopäiseltä,
oletko tullut tänne ennenkin?

LANKOMIES/NAINEN

Kautta Zeun, joka vuosi.

KLEISTHENES

Kuka sitten on telttakumppanisi?

LANKOMIES/NAINEN

Minunko? Sekin on yksi tyyppi!

KLEISTHENES

Oi kurjaa, puhuu olemattomia!

Kuulustelu

MIKA

Väistähän.

Minä voi paremmin ristiin kuulustella viime vuoden pyhistä toimituksista. Mutta siirry syrjään ettet kuule mitä miehet eivät kuulla saa.

Sinä kerrohan, mikä pyhä toimitus ensimmäiseksi paljastettiin.

LANKOMIES/NAINEN

Annahan kun mietin. Ihan ensin varmastikin ...alettiin juomaan/ryyppäämään (epinomen)

MIKA

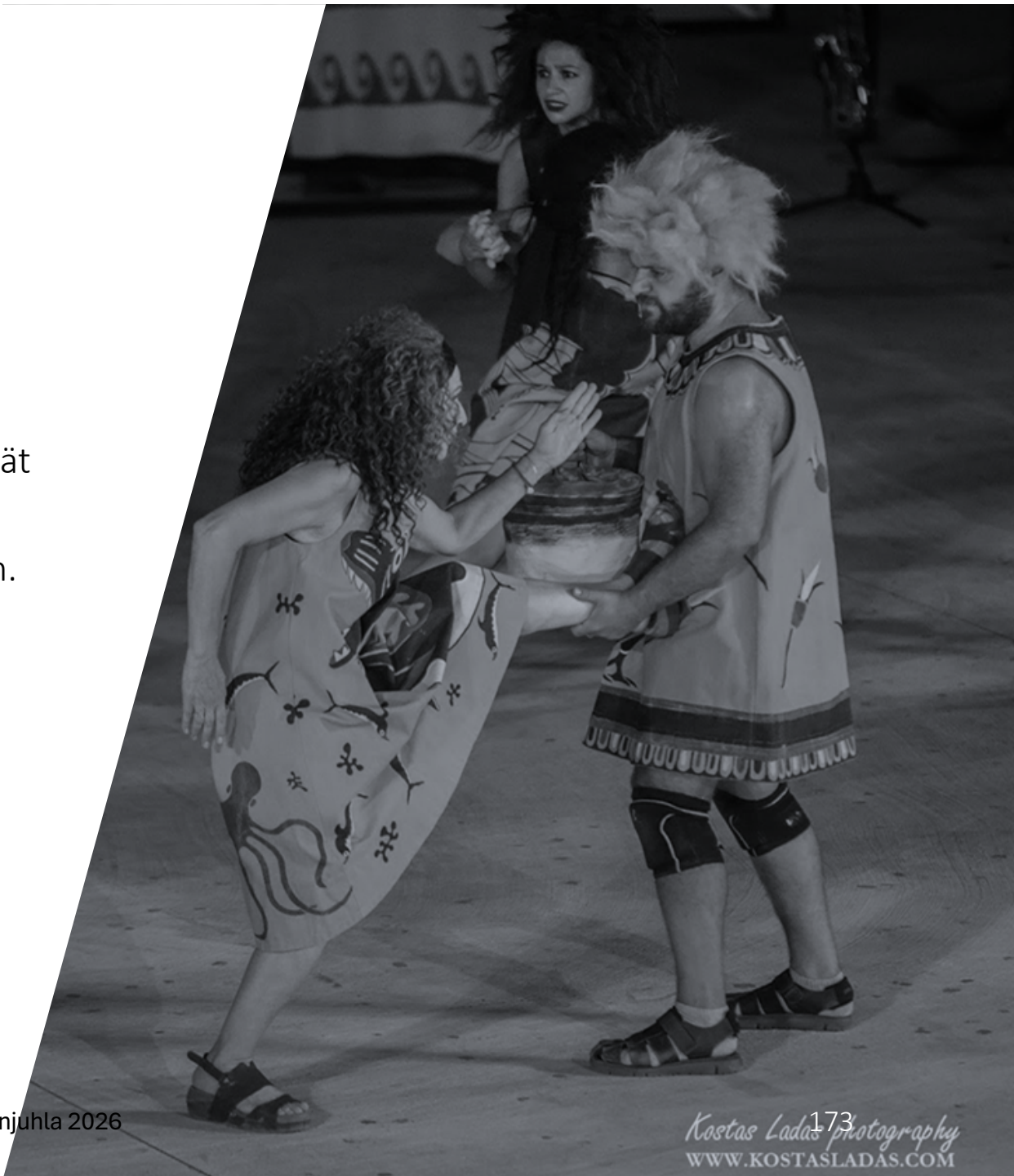
Ja mitä toiseksi sitten?

LANKOMIES/NAINEN

Sitten skoolattiin juomilla (proupinomen)

MIKA

Olet joltakin sen kuullut! Entä kolmanneksi?

Kiinni jäi

LANKOMIES/NAINEN

Ksenylla yöastiaa (skafion) vaati kun ei ollut pisuaaria (hamis).

MIKA

Pötyä puhut. - Tänne, tule tänne, Kleisthenes!

Tämä on mies, josta puhuit.

KLEISTHENES

No mitä teen?

MIKA

Riisu hänet. Ei puhu mitään tervettä.

Minas Tingkilis: Thesmophoriazusae 2014.

Riisuminen

LANKOMIES/NAINEN

Riisutteko tosiaan yhdeksän lapsen äidin!

KLEISTHENES

Irrota rintanauhat, sinä hävytön!

MIKA

Kylläpä onkin roteva ja vaikuttaa voimakkaalta.

Mutta Zeun kautta eivät rinnat ole niin kuin meillä!

LANKOMIES/NAINEN

Koska olen maho enkä koskaan ollut raskaana.

MIKA

Niinkö nyt! Vaan äsken oli lapsia yhdeksän

Vangelis Theodoropoulos Thesmophoriazusea 2018.

Kuva: Kostas Ladas.

Eteen - taakse

KLEISTHENES

Seiso suorana!

Mihin kaluasi työnnät alas?

MIKA

Täältä pilkistää, onpas hyvän värinen

[luultavammin kirkaanpunainen tekopenis]

KLEISTHENES

Ei ole täällä.

MIKA

Tänne pujahti taas.

Diolkoksen jäännöksiä Korintin
kannaksella

Korintin kannas

KLEISTHENES

Varsinainen kannas (isthmus) sinulla mies on,
kuin ovelasti kulliasi sieltä edes takaisin
vetelet kuin Korintolaiset laivojansa.

Vangelis Theodoropoulos
Thesmophoriazusae 2018. Kuva: Kostas Ladas.

Vangittu

MIKA

Oi mikä saasta (miaros)!

Siksi Euripiden puolesta meitä herjasit!

LANKOMIES

Minä huono-onninen!

Mihin sotkuiseen juttuun jouduinkaan!

MIKA

Nyt mitä tehdään?

KLEISTHENES

Vartioikaa häntä hyvin ettei pääse karkuun
livahtamaan, minä vuorostani vien viesti prytaneille.

Kuorolaulu

Jahtiin!

KUORONJOHTAJA

Tämän jälkeen tehtävämme on nyt ottaa ja sytyttää soihdut, vyöttää kupeemme miehekkäästi ja riisua himationimme. On etsittävä tarkkaan, jos joku toinenkin mies on tänne noussut ja kiertää koko Pnyxin/kokouspaikan kukkula ja teltat, polut kaikki tarkastaa. No niin, nyt jahtaamaan ja etsimään nopein jaloin kaikkialta ettei vain nyt kukaan toinen mies täällä enää lymyile. Kaikkialle katse heitä sekä sinne että tänne tarkoin paikat tutkien!

[Pnyx virallinen kansankokouksen paikka. Kiista olisiko voinut olla siellä vain onko vain kokouspaikka? Ennemmin Demeterin pyhäköllä.]

Vangelis Theodoropoulos
Thesmophoriazusae 2018.
Kuva: Kostas Ladas.

Onko toista?

No niin, nyt jahtaamaan ja
etsimään nopein jaloin kaikkialta
ettei vain nyt kukaan toinen mies
täällä enää lymyile.
Kaikkialle katse heitä
sekä sinne että tänne
tarkoin paikat tutkien!

Vangelis Theodoropoulos Thesmophoriazuse 2018. Kuva: Kostas Ladas.

Jumalattoman rangaistus

Ja jos ei karkuun pääse epähurskas (anosia)

Saa rangaistuksen ja lisäksi olla esimerkkinä (paradeigma) röyhkeistä oikeudettomista (hubreōs adikōn) teoista ja jumalattomista tavoista muillekin miehille.

Pian myöntää, että jumalat ovat selvästi olemassa

Ja osoittaa kaikille ihmisille tarpeen palvoa jumaluuksia ja noudattaa pyhitettyjä säädöksiä aikomuksissaan tehdä hyvää ja kaunista.

KUORONJOHTAJA

Mutta nythän on joka nurkka tutkittu tarkasti eikä näytä muuta miestä täällä enää piileskelevän.

EPISODI
Parodia Euripideen Telefoksesta
689-761

Lapsen sieppaus

MIKA

Hei mihin pakenet? Takaisin, takaisin!

Kärsin, minä kurja, lapsen sieppasi, vei pois suoraan tissiltä!

LANKOMIES

Raaku vaan, ikinä et enää sitä syöttää

Jos ette minua päästä menemään

Vaan tässä paikassa alttarille verensä vuotaa kuin uhriveitsi
verinen iskee suoneensa.

Ainoa lapseni! Traaginen valitus

MIKA

Voi minua kurjaa!

Naiset, ettekö tule apuun!

"Miksette kovaa huutoa päästä merkinä vihollisen kukistamiseen?"

Kun ainoan lapseni riistetään nähtenne!

KUORO

Eijeijeiei

"Oi valtiattaret, Kohtalottaret, minkä uuden kauheuden nyt näenkään!"

KUORONJOHTAJA

Kaikkialla vain on röhkeyttä ja äärimmäistä hävyttömyyttä!

Rakkaimpani minkälaisen teon olemme taas kohdannetkaan!

Hirvittävää (deina)!

LANKOMIES

Sellaisen vain, että hävittää liian itsevarmuutenne!

KUORONJOHTAJA

Tämähän on hirvittävä (deina), ja vieläkin hirvittävämpää.

MIKA

Hirvittävä tosiaankin: lapseni on kaapannut!

KUORO VASTASÄE

Mitä moisesta muuta sanoa voi!

Hävytön on kaikkiaan tehdessään noin!

LANKOMIES

Enkä tosiaankaan ole edes vielä lopettanut

Vangelis Theodoropoulos Thesmophoriazousae 2018.

En luovuta!

KUORO

Miten pääsitkään sinne,
et helposti pääse pakenemaan ja
kerskumaan kuinka tekosin jälkeen meiltä livahdit vaan
pahasti sinulle käy.

LANKOMIES

Älköön moinen toteen käykö! Rukoilen ettei!

KUORO

Ken kuolemattomista jumalista nyt asettuisi koskaan
vääryyden tekijän rinnalle taistelemaan?

LANKOMIES

Turhaan pulisette! En tätä luovuta!

Odotas vain!

KUORO

Kahden jumalattaren kautta et iloitse solvaavista
sanoistasi, epäpyhistä (anosious) puheistasi ja
jumalattomista teoistasi.

Maksamme samalla mitalla takaisin, kuten kuuluukin.

Onnekkuutesi on nopeasti kääntynyt toisenlaisen
turman tuojaksi.

Lieron polttaminen

KUORONJOHTAJA

Valmiina ottamaan soihdut ja hakemaan puita,
polttamaan tuo liero nopeasti poroksi.

MIKA

Risuja nyt hakemaan, Mania!

Kekäleen sinusta tänään teen!

LANKOMIES

Sytytä, polta!

[Lapselle] Sinut taas Kreetan rievuista riisun.

Kuolemastasi, oi lapsonen, kaikista naisista vain syytä äitiäsi!

Viinileili

Mitä tämä on?

Ei täällä olekaan tyttöstä vaan viinileili viiniä täynnä ja jalassa persialaiset tohvelit.

Voi teitä kuumottavia naisia,
ikijanoisia,

Joilla on aina kaikki keinot
juopotteluun.

Suuri hyvä kapakoille, meille
miehille paha,
paha myös kotona kupeille ja
kudonnalle!

Kymmen kuuta kannoin

MIKA

Risukimput röykkiöksi pinoa, Mania!

LANKOMIES

Pinoa pois vaan! Mutta vastaa minulle, itsekö tämän synnytit?

MIKA

Kyllä, kymmenen kuuta kannoin

LANKOMIES

Sinä kannoit?

MIKA

Kyllä kautta Artemiin!

LANKOMIES

Kolmen kotylenko (prikotulon) ?Kerropa minulle!

[Kotyle 2,74dl. Onko litran leili? Onko sekoitussuhde? Onko halpaa kolmen kotylen viiniä?

Kolmen, neljän vanha

MIKA

Mitä minulle teit! Riisuit hävyttömästi lapseni pienoisen!

LANKOMIES

Pienoisen? (Tunnoutos)

Kautta Zeun, onhan se pieni!

Syntymästä kai kolmet tai neljät juomajuhlat?

MIKA

Suunnilleen niin, Dionysiasta lähtien.

Se anna tänne!

LANKOMIES

Enpä, kautta Apollonin!

MIKA

Poltamme sinut sitten!

Apullinialainen punakuvio n. 370 eaa.
Aristofaneen Naistenjuhla Flyax näytelmänä.
Telefos parodiakohtaus.

Lapseni veri

LANKOMIES

Sen kun poltatte! Vaan tämän kurkku heti auki viilletään!

MIKA

Ei älä, anelen! Tee minulle mitä haluat, mutta säästä lapsi!

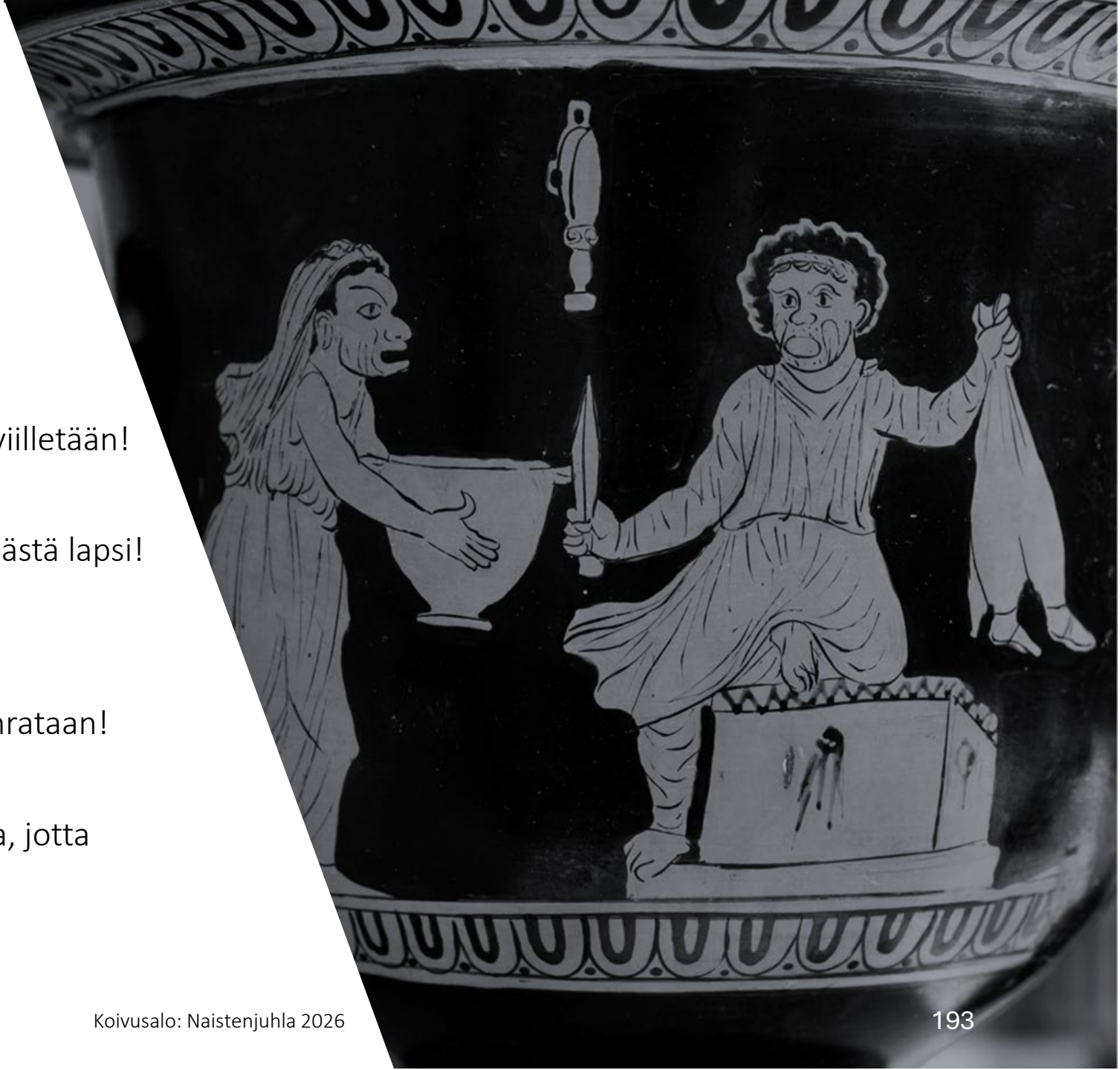
LANKOMIES

Lapsirakas luonnostaan ...

Vaan siitä huolimatta tämän kurkku viilletään/uhrataan!

MIKA

Oivoi voi lastani!- Mania, anna minulle uhrimalja, jotta saisin edes osan lapseni verestä!

Viinin vuodatus

[Lankomies viiltää viinileilin auki ja viskelee viiniä ympäri Mikan maljan ohitse]

MIKA

Kirottu lurjus! Kuinka kateellinen ja ilkeä!

[Krietylla saapuu]

LANKOMIES

Ja nahka kuuluu papittarelle.

KRITYLLA

Mitä annat papittarelle?

LANKOMIES

Tämän – ota kiinni

KRITYLLA

Poloisin Mikka, kuka sinulta kaiken vei? Ken rakkaimman lapsesi otti pois?

MIKA

Tuo liero. Hyvä että palasit, vartioi sitä sillä välin kun etsin Kleistheneen ja kerron prytaneille teoistansa.

Episodi
Parodia Euripideksen
Palamedeksesta
765-84

Viesti Euripidekselle

LANKOMIES

Millähän keinolla enää itseni pelastan?

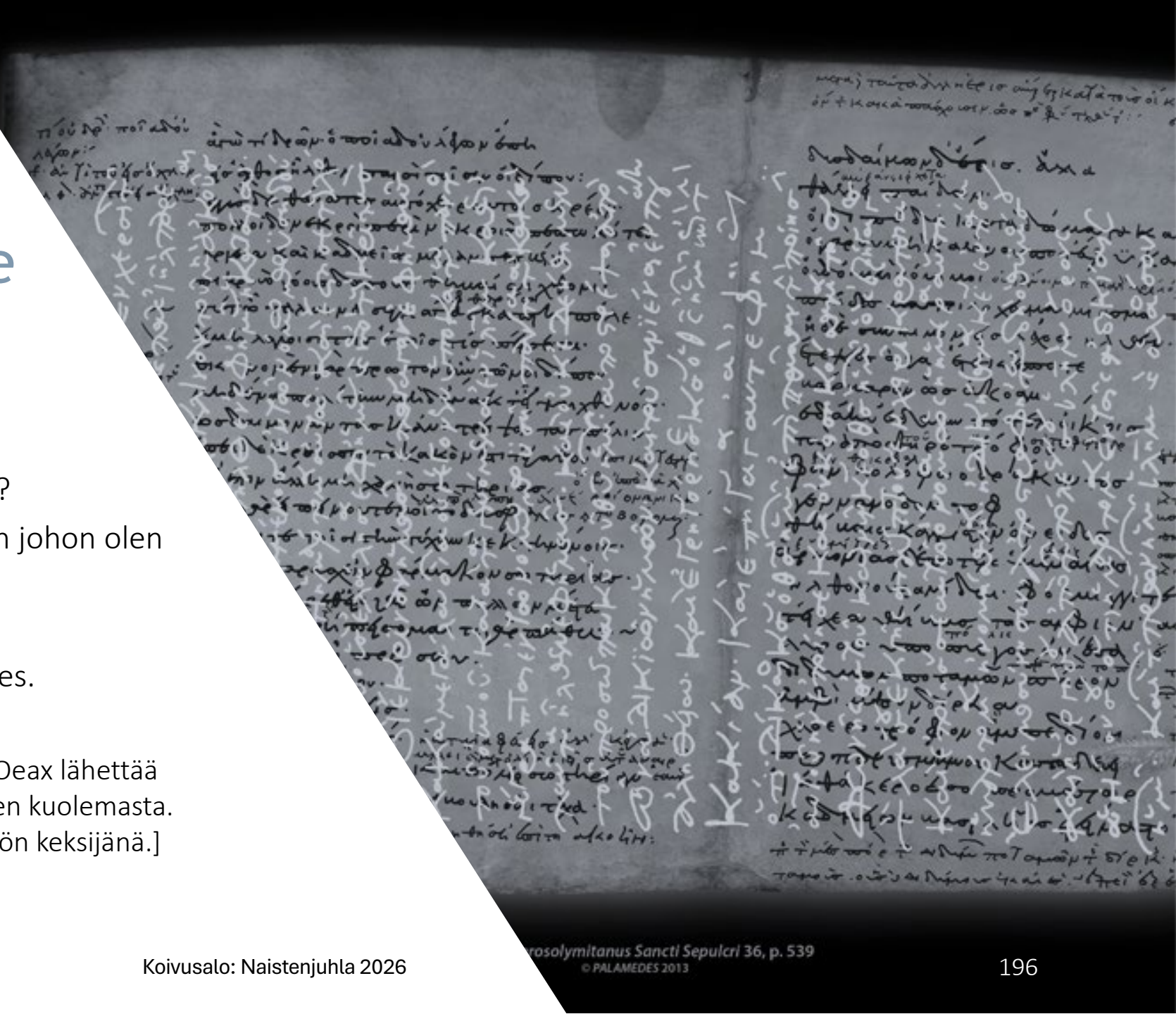
Minkälainen yritys? Minkälainen ajatus?

Eikä sitä joka on syyllinen tähän sotkuun johon olen joutunut, lainkaan näy.

Vaan jospa viestin hänelle lähetän?

Teen kuten hänen tragediassa Palamedes.

[Parodia kohdasta, jossa Palamedeksen veli Oeax lähettää airoihin kirjatun tiedon isälleen Palamedeksen kuolemasta. Palamedes itse kirjoituksen ja merkkien käytön keksijänä.]

Rembrandt: Historiallinen kohtaaminen 1626. Palamedes Agamemnonin edessä? Inspiraationa Vondelin näytelmä Palamedes 1625

Palamedes

Euripideksen kadonnut tragedia.

Fragmentteja säilynyt.

Osallistui Troijan sotaan, puuttuu Iliasta, mutta useita tragedioita.

Kiistat Odysseuksen kanssa. Paljastaa Odysseuksen juonen leikkiä hullua ettei tarvitse lähteä Troijaan ja joutuu sittemmin Odysseuksen juonien kohteeksi ja poispsyhkityksi itse Troijan sodan sankareista.

Kirjoitetun merkin keksiminen

”Yksin olen luonut lääkkeen (farmakon) unohdusta vastaan: määrittämällä konsonantteja, vokaaleja ja tavuja olen keksinyt kirjaimia ihmisten opittavaksi.”

Euripides, Palamedes fr. 1–3

Euripideksellä kirjoittamisen ja poispsyhkityksen yhteys (Derrida)

Gnadenkapelle. Bavaria.
Poseidon votiivilahjataulu. Altes Museum, Berlin, Germany.

Votiivitaulut

Kuten hän [itse asiassa Oeax], kirjoitan airoon ja
heitän...

Vaan eipä ole airoja!

Nyt mistä saisin itselleni aironlavat, mistä,
mistä hitosta?

Vaan jospa kirjoitan näihin votiivitauluihin
airojen sijaan ja heitän ne ympäriinsä?

Paljon onkin parempi.

Puuta olivat ja puuta ovat nämä myös.

Pullopostia

Oi käteni, teidän on ryhdyttävä
nerokkaaseen työhön.

Tulkaa taulut, sileät kirjoitusluset,
Vastaanottakaa veitseni kaiverrukset,

Raadantani airueet, oivoi tämä rhō, on varsinainen ongelmani.

Antaa mennä, antaa mennä,

Mikä kaiverrus tulikaan!

No niin lähtekää, kaikille eri teille,
joka suuntaan, on tarve kiireelle!

PARABASIS

Parabasis

Aristofaneen ainoa parabasis, joka puhuttu, ei laulettu

KUORONJOHTAJA KATSOJILLE

Mepä astumme nyt eteen (parabasai) puhumaan hyvää itsestämme, sillä naisten heimosta muuten niin paljon paha paasataan (agoreuei).

Olemme muka kaikin tavoin ihmiskunnan vitsaus ja syyppää kaikkeen pahaan:

riitoihin (erides), eripuraan (neikē), konflikteihin (stasis), kivuliaisiin ongelmiin (argalea), murheeseen (lupē) ja sotaankin (polemos).

Pahoja?

Vaan kertokaapa nyt, jos olemme niin pahoja
niin miksi meidät naitte?

Ja miksi kiellätte meitä lähtemästä ulos tai edes
tulla nähdyksi ikkunasta kurkkivan?

Miksi niin kovin innokkaasti haluatte tällaista
pahaa vahtia!

Vähän nainen jos vaan ulos pistäytyy eikä heti
löydy kotosalta, raivosta hulluiksi tulette

vaikka teidänhän pitäisi juomauhri kiitokseksi
nostaa ja iloita kun tuollainen paha todellakin on
lähtenyt ja ette sitä enää kohta sisällä.

John William Godward
Mischief and Repose (1895)

Paha nukkuu

Ja jos tanssista
väsyneenä nukahdamme
vieraisilla kaikki miehet
tätä kauheaa pahaa
halukkaasti tutkii sohva
kiertäen.

Vasily Tropinin: Nainen ikkunassa 1841.

Pahuus ikkunassa

Ikkunassa jos vilkuilemme, heti tätä paha tahdotte tuijottaa
ja jos häpeästä punastuen vetäydymme
niin yhä enemmän kaihoatte nähdä pahuuden uudestaan ulos
vilkuilevan.

Minas Tingkilis:
Thesmophoriazusae 2014.

Parempia!

On siten aika selvää,
että me olemme teitä paljon parempia.

Koetinkivestä/testistä (basanos) sen näkee.
Koetellaan (basanon) siis kumpi on kehnempi.
Te sanotte meidän olevan ja me taas sanomme
teidän olevan.

Tutkitaan siis asettaen rinnakkain ja vastakkain
tapaus tapaukselta nimetty nainen ja mies
[jääkin nimien tasolle]

Konstantinos Volanakis: Salamiksen meritaistelu 1882.

Kharminos ja Kleofon

Nausimakhea (Meritaistelua) huonompi on Kharminos, se on kristallinkirkasta.

[Kharminos oli Ateenalainen kenraali, joka oli 411 eaa. hävinnyt meritaistelun Spartalaisille ja menettänyt kuusi laivaa. Oli juonimassa Hyperbollaksen murhaa. Menetti asemansa kun demokraatit saivat laivaston takaisin haltuunsa.]

Keloton on tietenkin perin paljon kehnompia kuin Salabakho.

Kleofon Ateenalainen demokraatti poliitikko, joka nousi keskeiseen asemaan Hyperboleksen kuoleman jälkeen. Sai kansankokouksen hyväksymään 2 obolin "kansalaispalkan" ja vastusti viimeiseen asti rauhaa Spartan kanssa.

Salabakho taas tunnettu kurtisaani.

Eubule

Kuka neuvoston jäsenistä, joka luovutti viime vuonna harkintavaltansa toisille olisi parempi kuin Eubule (hyväharkinta).

Et edes sinä [siellä] voisi sitä sanoa.

[Onko komedia sittenkin esitetty 410 eaa., voisi viitata 411 eaa. harvainvallan kaappaukseen?]

Franz von Matsch: Akhilleuksen voitto
1892.

Varastaminen

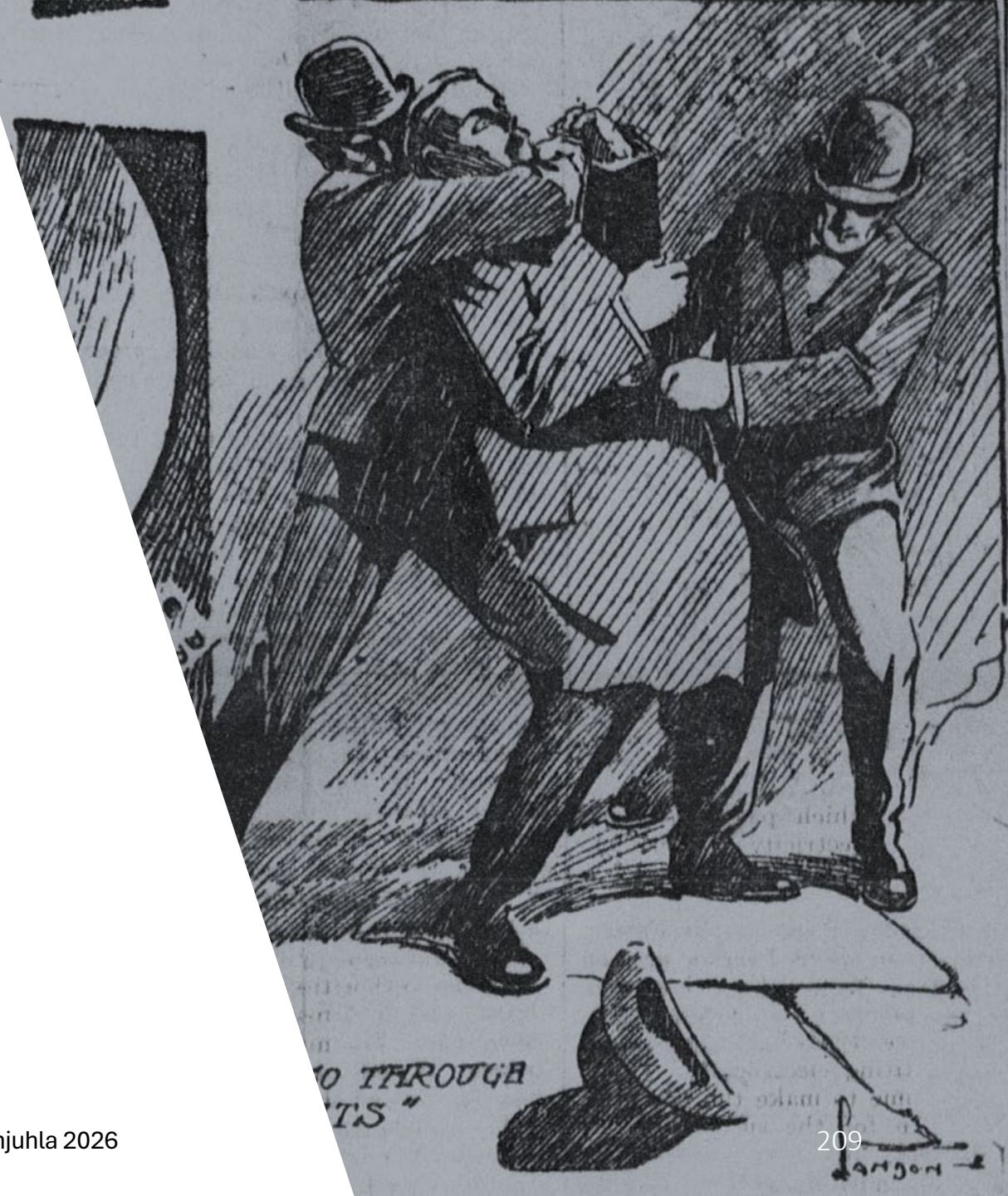
Siten voimmekin kerskua paljon miehiä
parempia olevamme.

Yksikään nainen, ei ajelisi kaupungin läpi
valjakolla varastettuaan 50 talenttia
kansan varoja,

korkeintaan pihistää korin viljaa
mieheltään ja senkin palautta samana
päivänä

Miesten yliedustus

Monet teistäkin voitaisiin osoittaa tuollaisen teon [varkauden] tekijöiksi ja ovat meitä paljon ahneempia/ möhömahaisempia (gastridas) ja useammin katurossvoja/ vaatteiden ryöstäjiä (löpodutas), pummeja (bōmolokhous) ja orjadiilereitä. .

Perintö

Ja mitä tulee isäinperintöön, niin huonompia meitä ovat
senkin pelastamaan/säilyttämään.

Yhä tallessa on meillä vanhat kudonta telineet, villakorit ja
päivänvarjotkin.

Miehemme taas aina kaiken hävittävät,
Monet kepit talon keihään kärjistä [välttää sotapalvelus] ja

Monet heittäneet sotarekillään
pois omat ”päivänvarjonsa” [kilpensä] [pelkuruus]

Eturivin paikat

Paljosta me naiset voimme oikeudella
teitä miehiä moittia,
vaan yhdestä asiasta ennen kaikkea.
Kun nainen synnyttää lapsen josta tulee
kaupungille hyödyllinen mies,
taksiarkki tai kenraali,
pitäisi äidin saada kunniaa ja antaa eturivin paikka
Stenia- tai Skirajuhlissa tai itse asiassa kaikissa
juhlissa joita me itse vietämme.

Polkkatukat takariviin

Jos taas naisen lapsesta tulee pelkuri tai nahjus (ponēron),
tiedättehän, kolmisoudun nahjus komentaja tai huono perämies,
tulisi näiden istua polkkatukassa/kulhotukassa miehuullisten
miesten äitien takana.

[kulholla leikattu lyhyt tukka, orjien merkki]

Hyperbolos - Lamakhos

Oi kaupunki (polis), miten Hyperboloon äiti voi valkoisissa vaatteissa ja pitkät hiukset hulmuten istua aivan liki Lamakhoksen äitiä?

Tekee rahaa lainaamalla rahaa toisille ja lainoista ottaa tuoton/koron (tokon). Velallinen yksikään ei saisi korkoa maksaa vaan vaikka väkisin varat ottaisi ja sanoisi vain:

”Luuletko vielä saavasi tuoton (tokon) kun tuollaisen lapsen tuotit/synnytit (tokon).”

[Aristofanes pilkannut Lamakhosta kaikissa aikaisemmissa komedioissa. Nyt Lamakhos kuitenkin kuollut ja Ateenassa mahdollisesti valloillaan harvainvaltaa painostava konservatiivinen ilmapiiri, jolle Lamakhos sankari, Hyperbolos kauhistus.]

EPISODI
Euripideen Helenan parodia
849–922.

Palionodia Helenasta

Palinodia = jälleen (palin) laulu (ôdê), peruutuslaulu, vastavirtaan

Myytti, että herjasi ensin Helenaa ja tämä sokeutti runoilijan

Pyörsi sitten puheensa: Helenan palinodia (Palinōdia eis Helenan)

Tarina ei ole totta

ouk est' etumos logos houtos

Et astunut katettuihin laivoihin

oud' ebas en nēusin euselmois,

Et saapunut Troijan linnoitukseen

oud' hikeo Pergama Troias

Platon lainaa Faidroksessa 243a. Stesichorus Frag. 32, Bergk

Joseph Hauber Das Urteil des Paris 1819.

Euripideksen Helena 412 eaa.

Kostoksi Afroditen juonesta Hera ja Athena tehnyt Helenasta Parikselle vain haamun/varjokuvan (eidelon), jonka vienyt Egyptiin.

Menealokselle uskollinen Helena taas viety Egyptiin, jossa on ollut Egyptin kuninkaan Proteuksen suojeluksessa.

Proteuksen kuoltua tämän poika Theoklymenos haluaa naida väkisin Helenan.

Helena on etsinyt suojaa Proteuksen haudalta.

Menealos matkalla Troijasta kotiin Helenan haamun kanssa haaksirikkoutuu Egyptiin.

Kohtaa oikean Helenan ja pakenevat.

Missä Euripides viipyy?

LANKOMIES

On silmät kieroksi tulleet häntä tähyillessä.

Saavu ei! Mikä estää?

Ehkä häpeää kylmäkiskoista/tylsää (psukhron) Palamedestansa?

Vaan millä näytelmällä hänet tänne houkutan?

Jo tiedän: uudenlaista/uutta Helenaansa alan jäljitellä (mimēsomai)

Minullahan on jo kaikki naisten hepeneet.

KRITYLLA

Mitäs soppia nyt sekoittelet? Mitä mulkoilet ympäriinsä?

Helenan katkeran (pikran) (kohta näetkin,

Jos et siivosti/järjestyksessä (kosmiōs)

pysy tuloon prythanin !

Naiads, Cyprian Kamil Norwid, 1846.

Niilin virrat

LANKOMIES PEITTÄEN KASVONSA HUNTUUN

Katson Niilin virtojen kaunisneitoja/naiadeja,
jotka sateiden sijaan kastaa Egyptin maan valkean
kosteudella ja sen mustat-ulostelääkitsijä
(melanosurmaion) asukkaat.

[Väännös Euripidekseltä. Valkean lumen kosteudella. Anaksogoraan teoria
Niilin virroista Etiopian vuorten lumen sulamisena. Ulostuslääkitsijät viite
egyptiläisten suureen intoon puhdistaa suolistoaan]

KRITYLLA

Kuinka viheliäinen oletkaan, kautta valontuoja Hekateen!

Kreikan kansallisteatteri 1958.
Christoforos Nezer. Kuva: Harissiadis.

Helena

LANKOMIES/HELENA

"Ei isänmaani ole nimetön, se Sparta on.

Ja isäni on Tyndareos ..."

KRITYLLA

Sinä täystuho, isäsikö muka?

Eikös vaan ole Keljukojootti (Frynondas)!

LANKOMIES/HELENA

"Sain nimen Helena ..."

KRITYLLA

Mitä? Naiseksiko taas ryhdyt?

Ennen kuin olet edes saanut rangaistusta tuosta toisesta
naisesityksestäsi?

Achilles Fighting Scamander - Max Slevogt (1868–1932)

Helena

LANKOMIES/HELENA

"Moni sielu on takiani Skamandroon virtaan kuollut!"

KRITYLLA

Oisi pitänyt sinunkin!

LANKOMIES/HELENA

"Nyt täällä riudun, mutta onneton puolisoni
Menelaos ei ole vielä saapunut luokseni.

Voi, miksi elänkään !"

KRITYLLA

Koska korpit ovat laiskoja!

EPISODI EURIPIDES

Euripides saapuu Menelaoksena

LANKOMIES/HELNA

"Vaan joku ikään kuin saa sydämen väräjämään..."

Oi Zeus älä petä minua tässä pienoisisessa toivossani!"

EURIPIDES/MENELAOS

"Ken näin voimallista asumusta pitää vallassaan, joka kestäväraan
voisi ottaa vastaan, meren käynnin, myrskyn vuoksi
haaksirikkoutuneen?"

LANKOMIES/HELENA

"Proteuksen palatsi tämä on"

KRITYLLA

Minkä Proteun?

Oi kolmastipahaonninen, kautta Kahden, valehtelet!

Proteas on ollut vainaa vuosikymmenen!

[Proteas, Ateenalainen kenraali, joka kuollut.]

Kreikan kansallisteatteri 2006. Vasilis Charalampopoulos,

Sisällä vai ulkosalla?

EURIPIDES/MENELAOS

"Mihin maahan purtemme on ajelehtinut?"

LANKOMIES/HELENA

"Egyptiin."

EURIPIDES/MENELAOS

"Oi kuinka onnetonta, minne olemmekaan purjehtineet!

KRITYLLA

Uskotko tätä konnaa tuhottavaa, hulluja puhuvaa
roskaläjää? Tämä on Thesmoforion!

EURIPIDES/MENELAOS

"Onko Proteus sisällä vaiko ulkosalla?"

KRITYLLA

Yhäkö merisairas olet, vieras, hoi!

Kun kuulit, että Proteas on kuollut

ja vielä kysyt: "Onko sisällä vai ulkosalla?"

Vangelis Theodoropoulos Thesmophoriazusa 2018. Kuva: Kostas Ladas.

Haudalla istuen

EURIPIDES/MENELAOS

"Aijaijai, kuollut? Onko haudattu hautajaisriitein?"

LANKOMIES/HELENA

"On tässä hauta/merkki (sēma), millä istun nyt."

KRITYLLA

Pahainen, tuhota pitäisi ja kohta tuhotaankin, kun
haudaksi tohtii alttaria kutsua.

Outo/vieras nainen

EURIPIDES/MENELAOS

"Vaan miks kalmistokummulle olet istumaan asettunut kasvot hunnulla verhoten, oi outo/vieras nainen?"

LANKOMIES/HELENA

"Pakosta naida Proteun poika ja vuode jakaa."

KRITYLLA

Miksi pahaonninen valehtelet vieraalle!

Tuo konna kiipesi tänne, hyvä vieras, vain varastamaan naisilta kultakorut!

LANKOMIES/HELENA

"Hauku vaan ruumista myöten, heitä herjojasi!"

Minas Tingkilis: Thesmophoriazusae 2014.

Armon rouva...

EURIPIDES/MENELAOS

Oi outo nainen, kuka on tuo eukko,
joka niin teitä parjaa?"

LANKOMIES/HELENA

"Theonoe, tytär Proteun

KRITYLLA

En, kautta kahden jumalattaren!

Olen Kritylla, Antitheoon tytär, Gargettoksesta.

Ja sinä taas olet konna!

Hävettä...parrattomuus

LANKOMIES/HELENA

"Puhu mitä haluat,
Vaan koskaan vaimoksi en mene veljelles,
petä Menelaostani, Troijassa askeltavaa !"

EURIPIDES:

"Mitä sanot, oi nainen? Katseesi oi suuntaa nyt loistamaan minuun!

LANKOMIES/ HELENA

"Hävettä, kun näin ovat turmelleet poskeni ... "

Johann Heinrich Wilhelm Tischbein: Helena ja Menelaos 1816.

Tunnistaminen

EURIPIDES/MENELAOS

”Mitä tämä on? Olen täysin sanoton...

Oi jumalat, mitä näenkään! Ken olet, nainen?”

LANKOMIES/HELENA

"Ken taas sinä? Sama ajatus iski minuunkin... "

EURIPIDES/MENELAOS

Helleeni vai tämän maan naisia?

LANKOMIES/HELENA

Helleeni. Mutta haluan nyt myös sinun syntyperäsi oppia

EURIPIDES/MENELAOS

Näytät minusta aivan samalta kuin Helena

LANKOMIES/HELENA

”Minusta sinä taas Menelaokselta – nousseena merilevästä!

Vie minut pois!

EURIPIDES/MENEALOS

”Oikein tunnistit miehistä kovaonnisimman!”

LANKOMIES/HELENA

"Oi, vihdoin saavu puolisosi häpyhuulille!

Syleile, syleile, kiedo kätesi ympärilleni,

sinua suutelen.

Vie minut, vie, vie pois,

Vie pois kiireesti siepaten !”

[Lähtevät]

Pysäytys!

KRITYLLA

Kautta Kahden, itkemään joutuu se, joka yrittääkin
viedä pois, tämän hakkaan soidulla

EURIPIDES

"Sinäkö estäisit minua viemästä vaimoani,
tytärtä Tyndareoon, Spartaan takaisin?"

KRITYLLA

Oivoi, minusta näytät olevan liero itsekin ja tuon
kanssa liitossa. Olittehan kummatkin äsken
egyptiläisiä. Mutta jouduttepa vastuuseen sillä
tuolla on prytani kera jousimiehen.

[Ajatus egyptiläisistä huijareina. Tosin eivät näytelleet egyptiläisiä
vaan ainoa egyptiläinen Theonoe]

Pitää livistäää

EURIPIDES

Tämäpä on kurjaa! Täytyy tästä livistäää ...

LANKOMIES

Minä pahaonnenen! Mitäs minä nyt teen?

EURIPIDES/MELENAOS

Ole rauhassa!

"En hylkää sinua koskaan eläessäni."

Elleivät minua pulaan jätä lukuisat metkuni (mēkhanai)!

LANKOMIES

No, eipä tuolla siimalla saanut mitään saalista.

Prytani

PRYTANI

Tämäkö se lurjus, josta Kleisthenes kertoi?

Hei, miksi pääsi alas painat?

Jousimies, vie hänet sisään ja sido lankkuun. Sitten tuo tänne ja ole vahdissa. Älä ketään lähelleen päästä!

Onhan sinulla ruoska, lyö sillä jos joku yrittää

KRITYLLA

Kautta Zeun nimeen, äsken joku purjeenpaikkaaja yritti viedä hänet.

LANKOMIES

Oi Prytani, tämän niin rakastamasi oikean kätesi kautta – jota aina ojentelet tyhjänä ja valmiina ottamaan rahaa/lahjuksia vastaan, nyt pieni armonpalvelus ennen kuolemaani suo!

2016 löydetyt Faliron kahlehditut luurangot 600-500 eaa.

Apotympanismos

PRYTANI

Mikä armonpalvelus?

LANKOMIES

Käske jousimiehen minut alasti riisua ennen lankkuun kiinnittämistä!

Vanha mies sahramimekossa ja hiuspannassa saa korpit nauramaan minua nokkiessaan.

[Apotympanismos – rangaistus. Lankkuun kiinnittäminen, varhainen ristiinnaulitseminen. Kahleilla tai kiristimillä lankkuun kiinni kuolemaan.]

Vangelis Theodoropoulos
Thesmophoriazusea 2018. Kuva: Kostas
Ladas.

Neuvoston päätös

PRYTANI

Neuvosto on päättänyt, että sinut noissa
sidotaan, jotta ohikulkijat saavat nähdä
mikä liero olet.

LANKOMIES

Aijaijaoioioioi

Oi sahramisilkit mitä teittekään

Ei ole enää mitään toivoa pelastua!

[Neuvoston tosin ei pitänyt kokoontua Thesmoforian
aikana ja olisi ennen kuulumatonta Ateenassa saada
kuolemantuomio ilman kuulemistä]

Kuorolaulu

Vangelis Theodoropoulos:
Thesmophoriazusae 2018.

Tanssiin kutsu

KUOROJOHTAJA

Tulkaa nyt kaikki kisailemaan tanssien
kuten naisten on täällä tapana/säädetty (nomos)
kun pyhään aikaan juhlimme (orgia) pyhiä jumalattaria
kummulle kerääntyen.

Näitä palvoo paastolla myös Pauson,
Joka yhtyy kansamme rukoukseen, jotta
hän meidän lailla voisi näistä riiteistä huolehtia usein.

Piiriin

Eteenpäin tanssiin,
kevyin jaloin piiriin nyt!
Käsi käteen lujasti!
Seuraa tanssin tahti tarkoin,
jaloin astele vikkelin.
Katsoa täytyy kuorossa pälyvin silmin
ympäri, edestakaisin.

Hulluna pyörintä

Säe:

Sukua Olympoksen jumalien juhlikaa tanssein
ja lauluin äänekästä ylistystä yhdistäen hulluna pyörivään tanssiin.

Vastasäe

Vaan jos nyt joku luulee,
että me naiset tällä pyhäköllä
Puhumme pahaa miehistä,
Ei ole järjissään.

Apollo ja Artemis

Säkeistö.

Eteenpäin astukaa nyt lyyransoittajaa

Laulaen ylistämään ja

Jousenkantajaa Artemis valtiatarta myös palvokaa!

Tervehdys kaukaa-toimiva (hekaerge) [Apollo]

Tuo meille voitto!

Hera ja Hermes

Ja Heraa, täydellistäjää [avion]
myös samoin ylistäkäämme lauluin,

Tansseihimme kaikkiin liittyy

Vartioiden aviomme avaimia!

Vastasäkeistö.

Ja Hermestä, paimenta tervehtikää ylistäen,

ja Pania ja ystävällisiä nymfejä

hymyilemään sydämestään

ja riemuitsemaan tansseistamme

Nouskaa sydämestänne kaksoisriemuun tanssin.

Karkeloon, naiset, tapojen mukaisiin

paastoammehan kuitenkin.

Dionysos

Nyt jalkojanne hypittäkää hyvään rytmiin

Ja laulakaa täysin rinnoin!

Nyt johda meitä itse

Bakkhos, seppelepäinen

herramme. Me juhlimme sinua

tanssirakastajien (filokhoroiisi) remukulkueissa (kōmois).

Euoo, Euoo

Säkeistö.

Euoo, oi Dionysos,
Bakkisen Zeun ja Semelen lapsi,
joka tansseista nautit vuorimaiden ja nymfien lauluista
Euoo, euroo, euoo!

Tanssiin käykää

Vastasäkeistö.

Ympäri nyt jo kaikuu Kithaironin rinteet
nuo lehdistön tummentamat tiheäkasvuiset vuoret ja kiviset
laaksot jyskivät
kun muratti seppeleesi kaunislehtinen kukoistaa.

Episodi Lankomies lankussa

Lankomies lankussa

SKYYTTI TUO LANKOMIEHEN ULOS LANKUSSA

No nyt sine voi voihkata raitis ilma

LANKOMIES

Vaan jousimies, nyt sinulta anon ...

SKYYTTI

Ele, ele sine ano!

LANKOMIES

Hellitä kiinnitystä

SKYYTTI

Hellinhan mine

Minas Tingkilis: Thesmophoriazusae 2014.

Tiukemmalle?

LANKOMIES

Minua pahaonnista! Sinähän kiristät sitä tiukemmalle!

SKYYTTI

Vielä tiukempi?

LANKOMIES

Aaijajajai aijajai.. Paha sinut periköön !

SKYYTTI

Zuu kiinni, vanha kurjemus, Mine hakea matto, silla sine vahtia.

LANKOMIES

Ja tämäkö on nyt parasta mitä Euripideksesta hyödyin!

Episodi
Parodia Euripideksen Andromeda
1009–1135.

Andromeda

Euripideksen kadonnut tragedia

Esitetty samassa trilogiassa Helenan kanssa 412 eaa.

Perseuksen rakastuminen Andromedaan.

[Väitetty ensimmäinen nuoren miehen rakastuminen näytelmässä]

Alussa Andromeda kahlittu kallioon merihirviön syötäväksi.

Isä Ethiopian kuningas lepyttää Poseidonia.

Perseus ilmestyy lentäen siivekkäillä sandaaleilla / nostokurjella

Voitettuaan Gorgon

Vangelis Theodoropoulos
Thesmophoriazusae 2018.

Ohilento - nosturista

LANKOMIES

Ei näytä mies minua pettäneenkään vaan merkin
antoi Perseus-hahmossa ohi rientäen,
että Andromedaksi ryhtyisin.
Kaikin tavoin kahleet siihen sopii!
Selvästi saapuu pelastamaan!
Ei muuten olisi ohi lentänyt

Adromeda/lankomies

LANKOMIES/ANDROMEDA LAULAA ANDROMEDANA

Rakkaat, neitokset rakkaat kuinkahan vain pääsisin

[Euripideksen tragediasta – meren nymfeille]

skyyttia pakoon?

Kuuletko, oi sinä, joka luolien perältä vastaat nyökäten [KAIKU].

Sallikaa minun palata vaimoni luo!

Armoton skyytti

LANKOMIES/ANDROMEDA

Armoton (anoiktos) on, joka minut sitoi
kuolevaisten monimurheisimman (polustonötaton)

Juuri ja juuri mädältä eukolta karkasin
ja kuitenkin jouduin turmioon

Tämä skyytti on minua pitkään vartioinut,
Ja ripustanut tähän kuolettavasti ja ystävittä, korppien ruuaksi.

Glauketes

LANKOMIES/ANDROMEDA

Näetkös, en karkeloon päässyt ikäiseni neitosten hienoissa
koristeissa vaan vaan kireästi kahlittuna minut on tarjottu ateriaksi

Glauketeksen, merihirviön.

[Glauketes, komedioissa ahmimisesta pilkattu Ateenalainen]

Frederic, Lord Leighton, Perseus ja Andromeda, 1891.

Kärsimys

LANKOMIES/ANDROMEDA

Ei hymneillä häiden vaan kahleiden, minua naiset surkaa,
Sillä kurjista asioista olen kurjasti kärsinyt

Oi poloista, minua poloista

Kauheasti ja vääryydellä sukuni käsissä kärsienvaikka rukoilin tuota miestä
vuodattamalla kyneleet moni-itketyn Haadeksen,

aiaiaiaiaajai

Tuota miestä, joka ensin karvat poisti,

joka sahamimekkoon puki,

lähetti sitten minut tänne pyhäkölle vain naisten.

Oijoi jumalaisen kohtaloni kovuutta!

Kirottu kuinka olenkaan!

Kukaan ei kärsimystäni kadehtisi, tätä vitsauksien jatkuvaa läsnäolona.

Tulinen tähti

LANKOMIES/ANDROMEDA

Jospa vai eetteristä syöksyvä tulinen tähti
tuhoisi tuon barbaarin.

Kuolemattoman [auringon] lieskan katsominen
ei ole minulle enää rakasta,

Tähän ripustettuna,

Kurkku viiltävää ruskaa tuntien

osanani on nopea matka Manalaan.

Alexandre Cabanel. Ekho 1887.

Kaiku

KAIKU

Nyt tervehdys, oi rakas lapsonen

Vaan jumalat tuhotkoot

isäsi Kefeuksen, sinut tänne kahlehtineen!

LANKOMIES/ANDROMEDA

Ken olet, jota tuskani säälistää?

KAIKU

Vain Kaiku, joka sanasi (logōn) toistaa/takaisin laulaa pilkaten.

Viime vuonna tässä samassa paikassa itse autoin Euripidesta kilvassa.

Mutta nyt, oi lapsi, osuutesi sinun täytyy suorittaa, itkeä säälistävästi.

LANKOMIES

Ja sinäkö itket perässä?

KAIKU

Pidän siitä huolen. Aloita vaan vuorosanasi (logōn)!

[Kiista onko kaiku Euripideksen esittämä vai ei?]

Esitys Adromeda ja kaiku

LANKOMIES/ANDROMEDA

"Oi, pyhä yö! Kuin kauaksi ajat hevosiasi
vaunuissasi läpi tähtien täyttämän taivaan
Pyhän Eetterin myös ja kunnioitetun Olympon.

KAIKU

Ja Olympon.

LANKOMIES/ANDROMEDA

Voi miksi Andromeda ennen kaikkea niin paljon paha on saanut osakseen?

KAIKU

On saanut osakseen?

LANKOMIES/ANDROMEDA

Onnettomana kuoleman edessä...

KAIKU

Kuoleman edessä

Harris Glenn Milstead (1945 –1988), Divine.

Hermostuminen

LANKOMIES/ANDROMEDA

Sinähän tapat minut, haaska, lörpötyksiin! [Kaiku lörpöttelevä nymfi]

KAIKU

Lörpötyksiin

LANKOMIES/ANDROMEDA

Kautta Zeun, keskeytyksesi ovat ärsyttäviä, aivan liiallisia

KAIKU

Liiallisia

LANKOMIES/ANDROMEDA

Hyvä ihminen, suo minun nyt ihan yksin laulaa! Ja tuo lopeta!

KAIKU

Tuo Lopeta!

LANKOMIES/ANDROMEDA

Mene hiiteen/korppien luo!

KAIKU

Hiiteen

Kaiku vaan jatkaa

LANKOMIES/ANDROMEDA

Mikä vaivaa?

LANKOMIES/ANDROMEDA

Olet typerä

LANKOMIES/ANDROMEDA

Hitto sinut vieköön!

LANKOMIES

Itkeä vielä saat

KAIKU

Mikä vaivaa?

KAIKU

Olet typerä

KAIKU

Hitto sinut vieköön!

KAIKU

Itkeä vielä saat

Skyytti palaa

SKYYTTI

Mitä sie pajatat?

SKYYTTI

Prutanit kutsun!

SKYYTTI

Mike on pielessa?

SKYYTTI

Mike aani se olla?

SKYYTTI

Puhut sie?

SKYYTTI

Nyt tuli turpiin

SKYYTTI

Sine pilkkaa minu!

LANKOMIES

Kautta Zeun, en, se on
tuo nainen tuolla!

KAIKU

Mitä sie pajatat?

KAIKU

Prutanit kutsun!

KAIKU

Mike on pielessa

KAIKU

Mike aani se on?

KAIKU

Puhut sie?

KAIKU

Nyt tuli turpiin

KAIKU

Sine pilkkaa minu!

KAIKU

nainen tuolla!

Missä on kaiku?

SKYYTTI

Misse se saasta

SKYYTTI JUOKSEE YMPÄRI

Misse, misse pakenee

SKYYTTI

Kadut tuota/et iloitse (ou (kh)aireseis)

SKYYTTI

Yhä vaan mutiset?

SKYYTTI

Joku ottakoon saastan kiinni!

SKYYTTI

Ylen lorppo se piestava akka !

LANKO

Pakenee

KAIKU

Misse, misse pakenee

KAIKU

Et kiinni saa (Ouk (h)aireseis)

KAIKU

Yhä vaan mutiset?

KAIKU

Joku ottakoon saastan

kiinni

Vangelis Theodoropoulos
Thesmophoriazuse 2018.
Kuva: Kostas Ladas.

Euripides / Perseus

EURIPIDES/PERSEUS

Oi Jumalat, mihin saavuin maahan
barbaarein
nyt nopsin sandaalein?
Halki eetterin leikkaa polkuni siivitetty
jalkani.

Kreikkalaisen teatterin työpaja 1993 Brysseli.

Gorgon

EURIPIDES/PERSEUS

Perseus olen ja kannan Gorgon päätä voitonmerkkinä mukana.

SKYYTTI

Mitä sine sano? Paatako Gorgos kirjurin?

EURIPIDES/PERSEUS

Tämä on Gorgon, sanoin

SKYYTTI

Minekin sanoa Gorgos!

Monty Python's Life of Brian 1979

Ei lörpöttelyä lankulla

EURIPIDES/PERSEUS

Olkoon, mutta mitä näenkään, kallion, johon neito jumalten kaltainen on laivan lailla ankkuroitu.

LANKOMIES/ANDROMEDA

"Oi vieras, minua sääli kurjaa poloista, vapauta kahleista!"

SKYYTTI

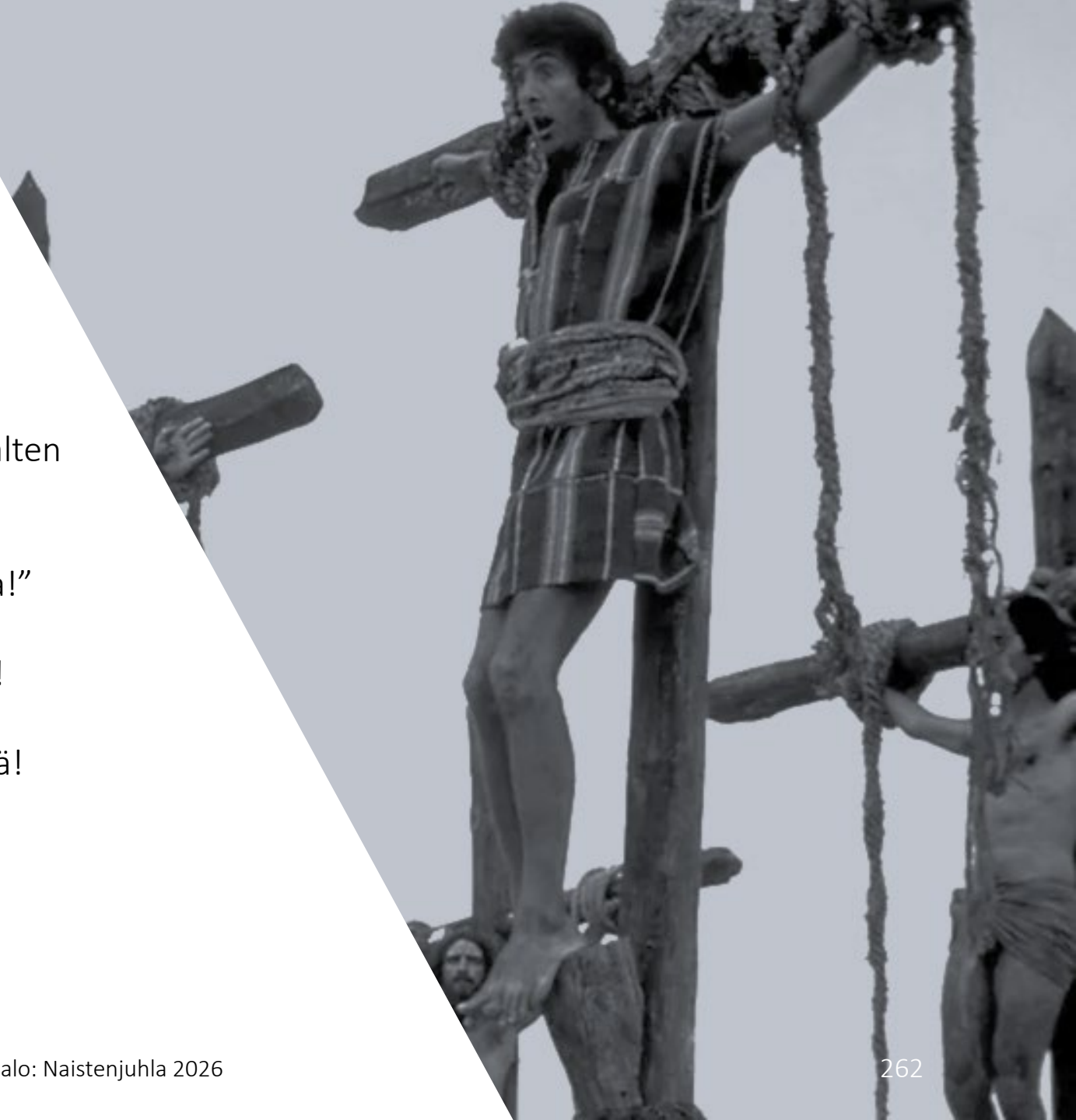
Sine ei lorpottaa. Kehtaatkin lorpottaa kun kuolla pitää !

EURIPIDES/ PERSEUS

"Oi neito, sinua säälin, kun näen sinut roikkumassa siellä!

SKYYTTI

Ei olla mikään neito! Olla aija ilkiö, rosma ja konna.

Perseus rakastuu

EURIPIDES

Skyytti, puhut roskaa.

Hän Andromeda, tytär Kefeuksen on.

SKYYTTI

Kato tuo onko pimppu, kato pienelta ei nauta!

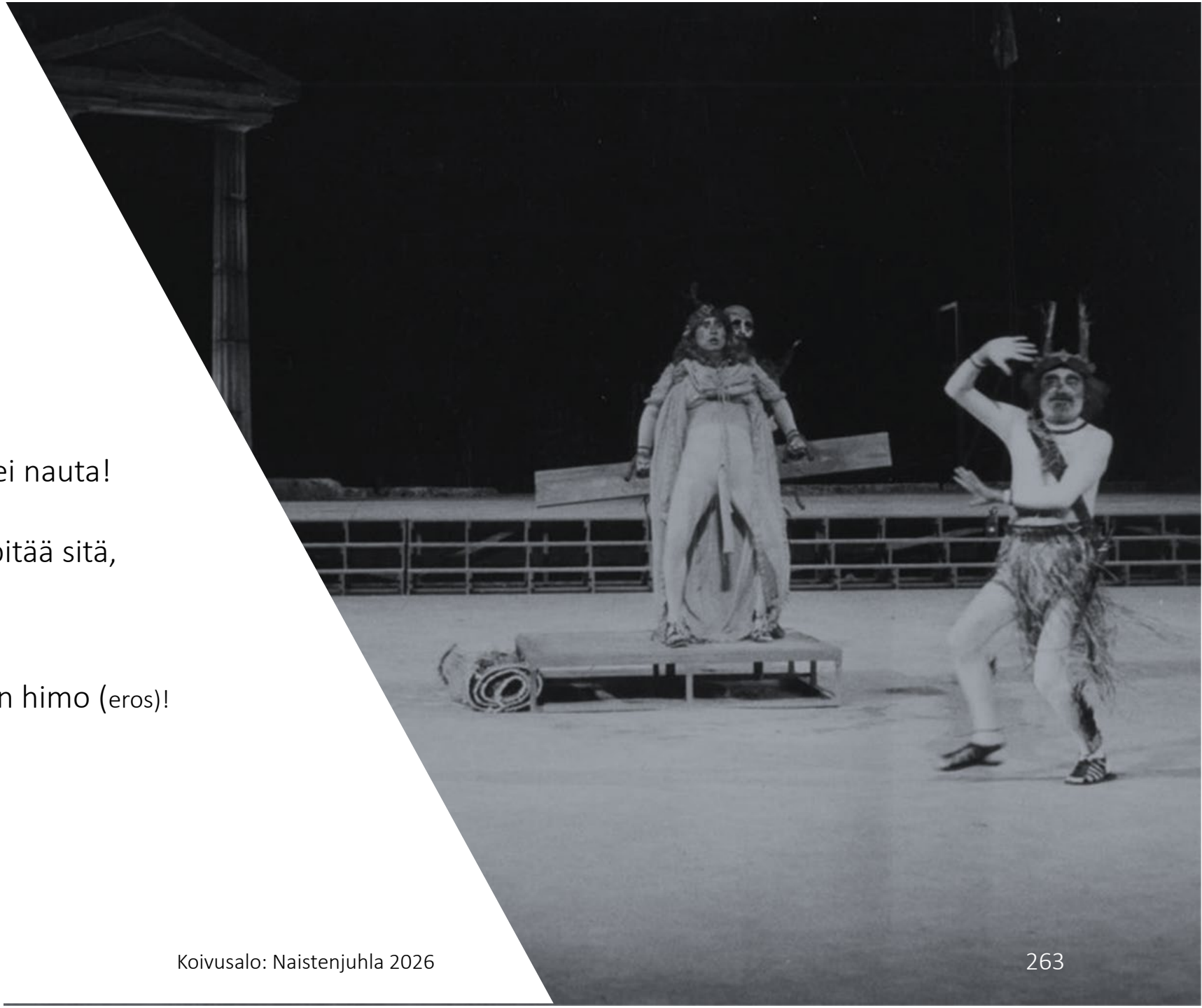
EURIPIDES

Ojenna minulle kätesi ja anna minun pitää sitä,

Voi, skyytti, kaikilla ihmisillä on

heikkoutensa/intohimonsa (nosēmata).

Minut tähän neitoon valtasi rakkauden himo (eros)!

Himo äijään?

SKYYTTI

Enpa ole kade!

Jos vaan peppu olis tannepain,
niin ei estais, jos haluta pokkia

EURIPIDES/PERSEUS

Vaan enkö saisi, oi skyytti,
kahleista irrottaa ja sitten
maata hänen kanssaan
aviovuoteessa?

SKYYTTI

Jos oikein kova hinku vanhaa
aijaa pokkia,

Poraa lankun taakse raika ja
sielta sine poki pullua.

Liebig

LE COMMEDIE DI ARISTOFANE. - 5. Le d

PRODOTTI LIEBIG: cucina buor

Vangelis Theodoropoulos
Thesmophoriazusae 2018.
Kuva: Kostas Ladas.

Irrotan kahleet

EURIPIDES/PERSEUS

Kautta Zeun,
ennemmin kahleet irrotan

SKYYTTI

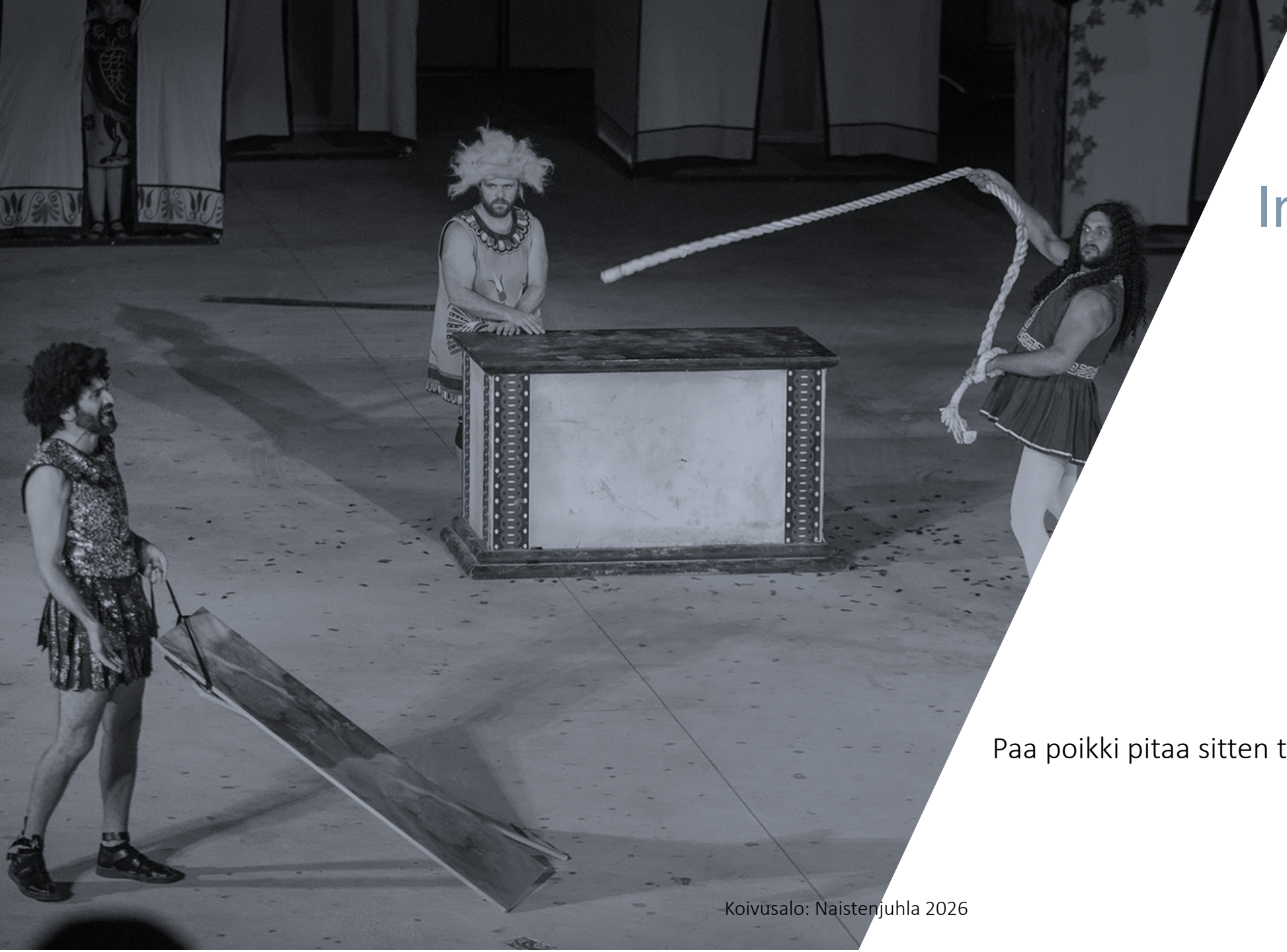
Haluta ruoskaa?

EURIPIDES/PERSEUS

Sen silti teen!

SKYYTTI

Paa poikki pitaa sitten talla puukkomiekalla leikata!

Juoni sopiva

EURIPIDES/PERSEUS

Aijaijai, mitä tehdä?

Kääntelisinkö sanoja ja argumentteja

Vaan ei vaikuttaisi barbaariseen luontoon.

Olisipa tyhmää uusia viisauksia tomppelille esittää.

Vaan täytyy juoni löytää tälle sopiva.

Euripides lähtee

SKYYTTI

Saasta kettu, uritti puijata.

LANKOMIES/ADROMEDA

Muista Perseus, mihin kurjaa tilaan minut hylkää!

kuinka hylkäsit poloisen!

SKYYTTI

Vielako aija haluta ruoska maista?

KUOROLAULU

Carlo Sarrabezolles:
La Danse Triomphale a Pallas Athene. Paris.

Pallas Athene

Pallas, tanssinrakastaja,
kutsumme sinua taas perinteisesti kuorotanssiin,
neitoa aviotonta tyttömäistä,
suojelijaa kaupunkimme
Ja sen näkyvää valtaa, jota yksin kutsutaan
sen avainten haltijaksi.
Ilmesty, sinä joka tyranniaa vihaat kuten pitääkin!

Vangelis Theodoropoulos
Thesmophoriazusae 2018.
Kuva: Kostas Ladas.

Rauha

Vastasäkeistö a.

Naisten kansa (dēmos) nyt
kutsuu

Saavu tuoden myös Rauha,
juhlien rakastaja.

Vangelis Theodoropoulos
Thesmophoriazusae 2018.
Kuva: Kostas Ladas.

Thesmoforian monivalttiatar

Säkeistö b.

Saapukaa hyvämieliset, lempeät valtiattaret tähän lehtoomme,
jossa soihtujen valoa paljastaa jumalallisen näyn ja pyhät
juhlamme, miehiltä kielletyt.

Vastasäkeistö b.

Tule tykömme, pyydämme sinua Monivalttiatar Thesmoforian.
Koskaan jos aikaisimme vastasitte aneluihimme,
Tulkaa myös tänään tänne

EPISODI SOVITUS

Rauhan tarjous

EURIPIDES SAAPUNUT PAIKALLE,
MUKANA VIIHDYTTÄJÄ-ORJAT,
TANSSIJA NAINEN JA HUILISTIPOIKA

Jos tahdotte, hyvät naiset, tästä lähtien
rauhansopimuksen/juoman (sponadas) tehdä
kanssani,

nyt siihen on tilaisuus.

Tästä lähtien ette kuule minun enää puhuvan
millään lailla mitään pahaa teistä.

Tämä on minun neuvottelutarjoukseni.

KUORONJOHTAJA

Ja mikä sai sinut tarjoamaan moista ehdotusta?

Minas Tingkilis: Thesmophoriazusae 2014.

Ehdot

EURIPIDES

Lankussa oleva on lankoni.

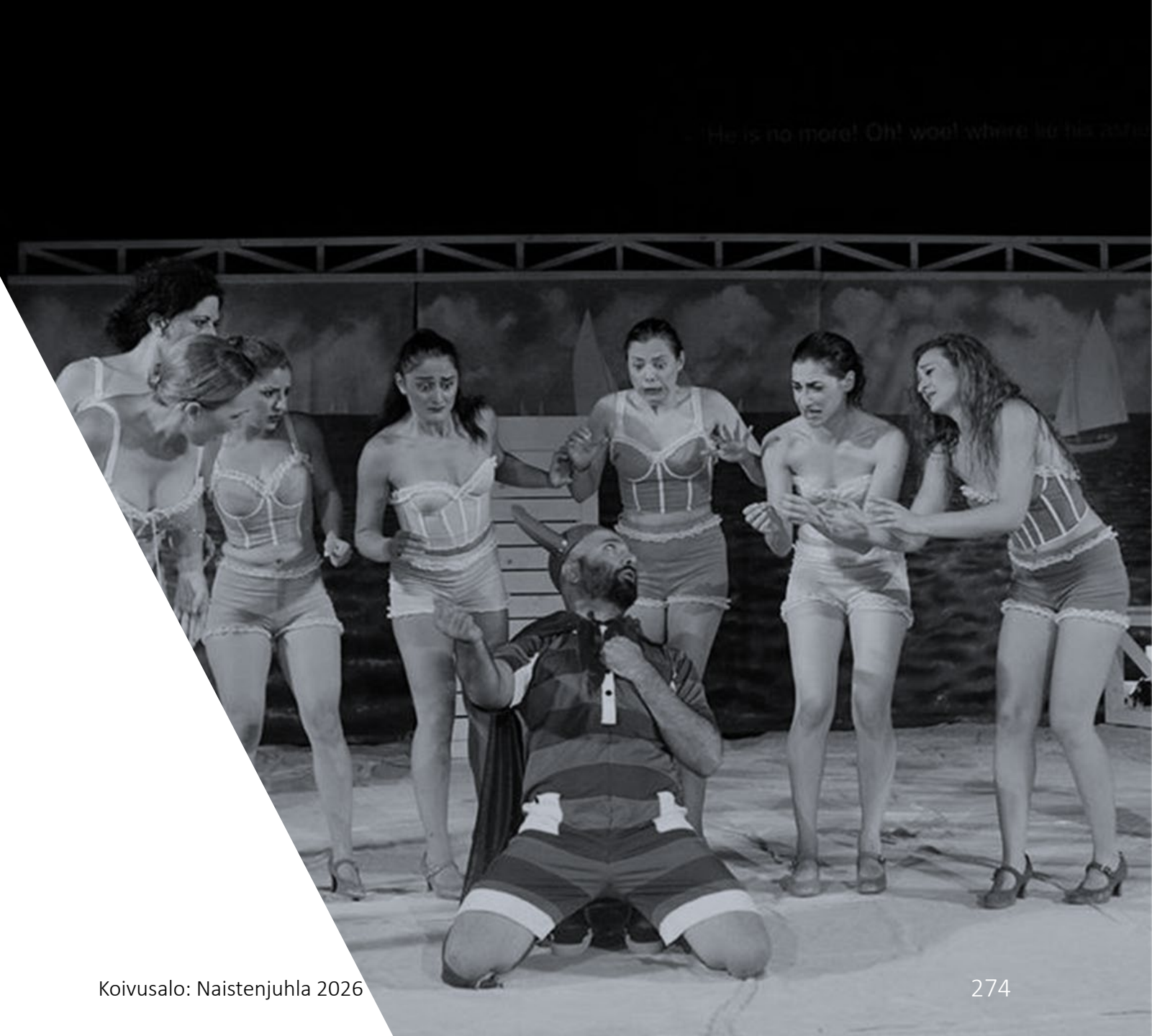
Jos voin ottaa hänen mukaani ette kuule enää minulta yhtäkään herjaa.

Mutta jos ette suostu niin paljastan miehille kaikkien touhunne kotona sillä aikaa kun nämä ovat olleet sotapalveluksessa.

KUOROJOHTAJA

Omasta puolestamme kyllä suostumme.

Mutta tuon barbaarin saat itse suostutella.

Kreikkalaisen teatterin työpaja 1993 Brysseli.

Euripideen juoni

EURIPIDES

Se onkin minun tehtäväni!

Ja sinun Elafion (pikkukauris) on
muistaa tehdä kaikki mikä tänne tullessa sovittiin.

[Euripides pukeutuu huntuun vanhemmaksi naiseksi ja oletetuksi Madameksi
ja antaa ohjeet viihdyttäjille]

[Elafionille] kirmaampa nyt kiihkeästi ympäri!

Teredon, säestä huilulla Persian sävelin!

SISÄLTÖVAROITUS

Lisää puolirasistista irvailua
nuoren tytön paritusta ja
hyväksikäyttöä ja kullin heiluttelua

Skyytti herää

SKYYTTI

Mikä metakka tama on? Hulina minu heratti ...

EURIPIDES/MADAM

Tyttö vain harjoittelee, jousimies.

On menossa tanssimaan joillekin miehille.

SKYYTTI

Tassia harjoittaa saa, ei mine esta.

Kettarasti liikkuu, kun kirppu lampaantaljassani!

Sylitanssi

EURIPIDES/VANHA NAINEN

Nyt himationisi riisu, lapsukainen ja istu skyytin
polvelle

ojenna sääresi niin riisun sandaalisi.

SKYYTTI

Uuh, juu, juu, Istu, istu, uuh, uuh, Ihanainen,

Oi, oi kiinteat tisukat, nannit kun naurikset

EURIPIDES

Nopeammin aulosta soita! – Älä nyt skyyttiä pelkää?

Kauniit näyt!

SKYYTTI

Onpa kaunis peppu!

[Housuihinsa] Pusupa nyt housuissa!

[Saa erektion ja päästää lopulta falloksen ulos]

No olkoon: Näin parempi/kauniimpi muoto pippelille!

EURIPIDES TYTÖLLE

Kaunis on! [tai tytölle] kauniisti tehty!

Ota himationisi!

Nyt meidän on jo mentävä.

Koivusalo: Naistenjuhla 2026

Kreikan kansallisteatteri 1958. Kuva: Harissiadis.

Pussaus

SKYYTTI

Ei, kun ensin minua pussata!

EURIPIDES/VANHA NAINEN

Tottahan toki. Pussaa häntä!

SKYYTTI

O-o-o papa papai!

Onpa makea kieli! Aivan Attikan hunajaa!

Miks ei minu kanssa poki ...

EURIPIDES/VANHA NAINEN

Hyvästi, jousimies.

Ei käy se päinsä/ei tule kauppoja.

Minas Tingkilis: Thesmophoriazusa 2014.

Tyttökauppa

SKYYTTI

Kuink ei? Eukko, se suosio minulle anna!

EURIPIDES

Drakhman siitä maksatko?

SKYYTTI

Toki, toki annan

EURIPIDES/VANHA NAINEN

Annapas sitten raha !

SKYYTTI

Ei olla raha. Mutta ota nuolikotelo [pantiksi]

EURIPIDES/VANHA NAINEN

Saat takaisin kun maksat.

Vangelis Theodoropoulos Thesmophoriazuse 2018. Kuva: Kostas Ladas.

Kaupat tuli

SKYYTTI

Tule tule lapsonen!

Sinä vahti aijaa, eukko. Nimesi mika?

EURIPIDES

Artemisia.

SKYYTTI

Mine muiste nimi: Artamuksia.

Ubaldo Gandolfi (1728–1781): Mercurius aikoo mestata Arguksen

Onnistunut juoni

EURIPIDES

Oi huijari Hermes, kaikki kävi kauniisti.

Sinä voit poika nyt juosta pois ja ota nämä kamat mukaasi!

Minä irrotan tämän

Heti kun vaan sinut irti saan, painu nopeasti suoraan kotiisi vaimosi ja lastesi luo.

LANKO

Minun huoleni se - kunhan irti pääsen vaan!

EURIPIDES

Olet vapaa! Sinun tehtäväsi on nyt paeta ennen kuin jousimies palaa ja sinut sieppaa!

LANKOMIES

Senhän juuri teen!

Skyytti palaa nopealta toimitukselta.

SKYYTTI

Oi, eukko, sulla tutto ylen ihana: ei akainen, ihan kesy!

Missas eukko?

Petti? Missas aija ilkiö?

Voi, eukko, eukko! Ei tasta tukkaa, eukko, Artamuksia !

Huijata minu eukko!

Haivu sinakin!

Nuolikotelo poissa, tyttö nuoli ja kotelo katosi

Oivoi!

Mitä tehdä? Missa eukko, Artamuksia

Harhaan johtaminen

KUORONJOHTAJA

Kysytkö vanhaa naista, harppua kantavaa?

SKYYTTI

Joo, joo, hanet naitko?

KUORONJOHTAJA

Meni tuonnepäin ja joku ukko seurasi.

SKYYTTI

Vanhus sahramimekossa?

KUORONJOHTAJA

Kyllä juuri! Voit vielä saavuttaa kun juokset tuonnepäin.

SKYYTTI

Voi kirottu eukko! Mihin nu pitäisi mennä? Artamuksia !

KUORONJOHTAJA

Oikealle juokse! Ylös tuonne!

Mihin juoksit! Toiseen suuntaan, vikaan juoksit!

SKYYTTI

Pahaonninen! Tautuu juosta! Artamuksia!

KUORONJOHTAJA

Juokse vaan, ihan korppien luokse, juokse!

Loppulaulu

Huviteltu/tanssittu/ leikitty (pepaistai) on
nyt kylliksi ja aika on jokaisen palata
kotiin.

Thesmoforokset [jumalattaret] heille
antamamme hyvän palkitkoon ilolla

[voittakoon komediamme]

Loppu

